

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky máj 2012

V parlamentných voľbách konaných 10. marca 2012 občania výrazne podporili realizáciu programu založeného na spoločenskej stabilite, istotách pre ľudí a proeurópskej orientácii. Na základe uvedeného mandátu bola v súlade s ústavnými postupmi vymenovaná vláda Slovenskej republiky. Základným východiskom jej činnosti bude v podmienkach trvalého sociálneho dialógu eliminovať vplyvy krízy a zabezpečiť jednotu ekonomického, sociálneho, politického a environmentálneho rozvoja Slovenska.

Vláda Slovenskej republiky predstupuje podľa článku 113 Ústavy Slovenskej republiky pred Národnú radu Slovenskej republiky a spolu so žiadosťou o vyslovenie dôvery predkladá Programové vyhlásenie.

Pre výkon svojho štvorročného mandátu si vláda kladie tieto kľúčové úlohy:

- 1. zmiernením dopadov krízy posilniť istoty ľudí;*
- 2. konsolidovať verejné financie, tak aby deficit verejných financií bol v roku 2013 pod tromi percentami HDP;*
- 3. podporiť hospodársky rast a cenovú stabilitu;*
- 4. znížiť vysokú nezamestnanosť mladých ľudí a systematicky riešiť problém dlhodobej, najmä regionálnej nezamestnanosti;*
- 5. zvýšiť vymožitelnosť práva a systematicky likvidovať korupciu na všetkých stupňoch spoločnosti;*
- 6. konsolidovať verejné zdravotníctvo s dôrazom na jeho finančnú stabilizáciu;*
- 7. posilniť spoluzodpovednosť za plnenie strategických cieľov Európskej únie a zároveň presadzovať oprávnené záujmy Slovenskej republiky v Európskej únii; efektívne využiť prostriedky z fondov Európskej únie na modernizáciu a rozvoj štátu a spoločnosti;*
- 8. posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť spoločnosti;*
- 9. založiť dlhodobé tendencie pre hospodársky, sociálny, environmentálny a vedecko-technický rozvoj Slovenska a pre zlepšenie kvality života;*
- 10. byť vládou otvorenou všetkým vrstvám slovenskej spoločnosti aj prostredníctvom vytvorenej Rady solidarity a rozvoja za účasti partnerov sociálneho dialógu.*

Obsah programového vyhlásenia:

1. SPOLOČENSKÁ STABILITA A ISTOTY PRE ĽUDÍ
2. POSILNENIE POSTAVENIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V EURÓPSKEJ ÚNII A VO SVETE
3. TRVALO UDRŽATELNÝ HOSPODÁRSKY ROZVOJ
4. ÚLOHA ŠTÁTU A VEREJNÉHO SEKTORA
5. ZNALOSTNÁ SPOLOČNOSŤ, VZDELÁVANIE A KULTÚRA
6. KVALITA ŽIVOTA AKO VÝSLEDOK SÚDRŽNEJ SPOLOČNOSTI
7. ROZVOJ REGIÓNOV SLOVENSKA

1. SPOLOČENSKÁ STABILITA A ISTOTY PRE ĽUDÍ

Vláda má všetky predpoklady prekonať súčasné turbulentné vonkajšie prostredie, chce byť vládou istôt pre občanov a vytvoriť nevyhnutné podmienky na zvýšenie kvality života.

Stabilita súčasnej vládnej moci vychádza z kvalifikovaných a praxou potvrdených schopností strany SMER - SD a jej vysokej dôvery u občanov. Je založená na demokratickom a humánnom prístupe k trvalo udržateľnej kvalite života, garantuje sociálnu, hospodársku a ekologickú stabilitu. Len tak môže byť Slovenská republika vnímaná ako dôveryhodný partner v Európskej únii a vo svete.

STABILITU vláda nechápe ako nemennú nedemokratickú vládnu výkonnú moc, ale ako schopnosť:

- predvídať vonkajšie a vnútorné zmeny na základe kvalifikovaného poznania života spoločnosti doma a v zahraničí,
- pružne a efektívne reagovať na zmeny a obnoviť rovnováhu medzi hospodárskym, sociálnym, politickým a environmentálnym rozvojom spoločnosti,
- byť zodpovedným, vedieť ako konať a vládnuť tak, aby kvalita života v Slovenskej republike bola trvalo udržateľná,
- vrátiť ľuďom nádej, že žijú v spravodlivej a bezpečnej spoločnosti, kde sú občania nositeľmi humánnych a demokratických princípov vládnutia a rešpektuje sa zákonnosť a zásady právneho štátu.

Vývoj za posledné obdobie ukázal, že globalizácia nielen urýchľuje rozvoj národných ekonomík, ale ho aj komplikuje. Kladie to zvýšené nároky na prehlbovanie hospodárskej, sociálnej, environmentálnej a územnej súdržnosti Slovenska. Preto politika štátu bude na jednej strane vychádzať z konsolidovaných a dlhodobo udržateľných verejných financií a na druhej strane zabezpečí efektívne využitie a formovanie rozvojového potenciálu štátu. Výsledkom bude hospodársky a spoločenský pokrok, prehĺbenie súdržnosti a upevňovanie životných istôt občanov. Okrem osvedčených postupov ako zvládnuť nové výzvy stojace pred slovenskou spoločnosťou, vláda svoju politiku založí najmä na tvorivosti a pružnosti pri aplikovaní najnovších svetových poznatkov a skúseností.

Modernizácia štátu pre všestranný rozvoj spoločnosti bude vychádzať z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii. Je nevyhnutné dosiahnuť vyvážený stav medzi spoločnými záujmami Európskej únie, jej členských štátov a obhajobou národných a štátnych záujmov Slovenskej republiky.

Základné prístupy k dosiahnutiu programových cieľov:

Východiskom činnosti vlády bude zabezpečiť jednotu ekonomického, sociálneho, politického a environmentálneho rozvoja Slovenska. Zároveň aj neustálu obnovu rovnováhy medzi týmito štyrmi zložkami.

Vláda Slovenskej republiky posilní miesto Slovenska v Európskej únii a vo svete. Podporí širokú diskusiu o priblížení politiky EÚ a rozhodovacej činnosti jej inštitúcií k občanom. Rovnako vláda podporí úsilie Európskej únie o udržateľný rozvoj, založený na vyváženom hospodárskom raste a na cenovej stabilite, ako aj snahu o sociálne trhové

hospodárstvo. Presadí vyváženú zahraničnú politiku s dôrazom na obhajobu národných a štátnych záujmov a posilňovanie ekonomického rozmeru diplomacie.

Vláda Slovenskej republiky podporí všestranný trvalo udržateľný hospodársky rozvoj Slovenska ako predpoklad tvorby kvalitných pracovných miest a zlepšovania materiálnych podmienok každej spoločenskej činnosti. Vláda určí základné smerovanie ako zo Slovenska urobiť konkurencieschopný hospodársky priestor založený na znalostiach, spoločenskej súdržnosti a environmentálnom rozvoji. Vytvorí sa tým predpoklady pre rýchlejší a udržateľný ekonomický rast a dosiahnutie vyššej úrovne zamestnanosti a sociálneho pokroku. Vláda považuje za potrebné vytvoriť ucelený systém podpory zeleného rastu tak, aby sa stal transformujúcou hybnou silou výrobných procesov a spotrebiteľského správania sa ako predpokladu vzniku modernej spoločnosti.

Vláda Slovenskej republiky posilní rozsah, obsah a intenzitu činnosti štátu, ktorého funkcie boli v nedávnej minulosti neprimerane oslabované. Nanovo definuje priestor na intervenciu štátu, jeho nezastupiteľné miesto pri zabezpečení verejnoprospešných služieb, prekonávaní krízy a zvyšovaní kvality života na Slovensku. Vláda vytvorí podmienky na dôsledné rešpektovanie princípov právneho štátu, dodržiavanie zákonov, upevňovanie právnej istoty na boj proti organizovanej kriminalite.

Vláda Slovenskej republiky všestranne podporí rozvoj znalostnej spoločnosti a vzdelávania a kultúry. Nepôjde pritom len o zachytenie „módneho trendu,“ ale o reagovanie na skutočné potreby, nevyhnutné pre dynamiku rozvoja slovenskej spoločnosti.

Vláda Slovenskej republiky posilní súdržnosť spoločnosti ako základný predpoklad rastu kvality života ľudí. Navrhne orientáciu najmä na také hodnoty ako je rodina, práca, ktorá je zdrojom zabezpečenia prostriedkov pre život, na starostlivosť o zdravie, kvalitu života starších ľudí, výchovu detí, bývanie a sociálnu politiku.

Vláda Slovenskej republiky vytvorí podmienky na ďalší rozvoj regiónov a odstraňovanie rozdielov medzi nimi, a to najmä budovaním infraštruktúry a posilnením regiónov cez produkčné investície. Znižovanie regionálnych rozdielov v zjednotenej Európe podporí aj hospodárnym, účinným a účelným využívaním zdrojov z fondov Európskej únie.

2. POSILNENIE POSTAVENIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V EURÓPSKEJ ÚNII A VO SVETE

Členstvo Slovenskej republiky v euroatlantických a európskych štruktúrach zásadným spôsobom určuje medzinárodné postavenie štátu, čo poskytuje adekvátne možnosti vplývať v súlade so štátnymi záujmami na medzinárodné rozhodnutia a procesy, ktoré majú bezprostredný dosah na kvalitu života našich občanov.

Európska únia je základným prostredím ovplyvňujúcim každodenný život a dianie na Slovensku. Ukotvenie Slovenskej republiky v Európskej únii umožňuje, aby sa občania cítili bezpečne politicky, ekonomicky a sociálne.

Vláda istôt pre občanov bude aktívne podporovať a presadzovať snahy o trvalo udržateľný rozvoj Európy, založený na vyváženom hospodárskom raste, cenovej a menovej stabilite, na sociálnom a ekologickom trhovom hospodárstve s vysokou konkurencieschopnosťou. Cieľom je zvýšiť kvalitu života občanov dosiahnutou vysokou zamestnanosťou, ich sociálneho rozvoja, zodpovedajúcej úrovne ochrany životného prostredia pri výraznej podpore rozvoja vedeckého a technického pokroku.

Základom bezpečnosti Slovenskej republiky je Severoatlantická aliancia (NATO). Udržanie silnej transatlantickej väzby zostáva naším životným záujmom.

Vláda bude prispievať k posilňovaniu úspešnosti a funkčnosti oboch zoskupení, od ktorých závisí istota medzinárodného postavenia SR.

Pri určovaní úloh v zahraničnej oblasti vláda zohľadňuje aj kľúčové vývojové tendencie a výzvy 21. storočia.

Vláda preto bude pri realizácii zahraničnej politiky vychádzať z nasledovných priorít:

- dôveryhodné a rešpektované Slovensko v Európe;
- stabilný a spoľahlivý partner NATO ako garanta bezpečnosti SR;
- rozvoj dvojstranných vzťahov so štátmi EÚ a NATO, osobitne usporiadané a rovnocenné vzťahy so susedmi;
- podpora rozširovania priestoru stability, demokracie a partnerstva s dôrazom na štáty Západného Balkánu a východného partnerstva;
- podpora ekonomických záujmov, investícií a inovácií a energetická bezpečnosť;
- zodpovedný prístup ku globálnym výzvam s využitím potenciálu medzinárodných organizácií;
- pomoc a ochrana občanov Slovenska v zahraničí;
- rešpektovanie a posilňovanie záväznosti práva v medzinárodnom prostredí a inštitúciách, presadzovanie ich vymožitelnosti ako kľúčového nástroja ochrany suverenity štátu.

Východiská SR v oblasti zahraničnej politiky a vzťahoch s EÚ

Európska únia predstavuje primárne prostredie pre uskutočňovanie kľúčových záujmov SR.

V roku 2014 uplynie 10 rokov od vstupu SR do EÚ. Vláda pripraví analýzu doterajšieho členstva a stanoví ďalšie priority pre pôsobenie SR v rámci EÚ. Bude pritom

vychádzať zo skutočnosti, že vstupom do Schengenského priestoru, zavedením jednotnej európskej meny a ukončením prechodných období pre voľný pohyb pracovných síl dosiahla SR v súčasnosti maximálnu možnú mieru integrácie.

Vláda bude podporovať rozhodovacie procesy založené na spoločnom postupe členských krajín a európskych inštitúcií pri rozhodovaní o pravidlách fungovania EÚ. Osobitnú pozornosť bude vláda Slovenskej republiky venovať prierezovým a viacročným strategickým otázkam EÚ, ktoré majú priamy vplyv na plnenie zásadných úloh v oblasti financií, hospodárstva, regionálneho a sociálneho rozvoja, bezpečnosti a zahraničnej politiky Slovenskej republiky. Zameria sa okrem iného na prípravu Viacročného finančného rámca na roky 2014-2020, realizáciu cieľov stratégie Európa 2020, stabilizáciu finančného prostredia a spoločnej meny Euro, podporu prehĺbovania jednotného trhu, tvorbu koncepcií zameraných na zvýšenie energetickej bezpečnosti, ako aj na oblasť vonkajších vzťahov EÚ v kontexte priorít zahraničnej politiky SR.

Vláda bude zodpovedným a konštruktívnym aktérom v rámci Eurozóny. S ohľadom na dlhové problémy v eurozóne považuje vláda zvýšenie koordinácie rozpočtových politík za nevyhnutné.

Vychádzajúc z jasne proeurópskeho postoja vláda podnikne kroky vedúce k čo najskoršej ratifikácii troch nových zmluvných dokumentov: Zmluvy o založení Európskeho mechanizmu pre stabilitu, Zmluvy o stabilite, koordinácii a kontrole v hospodárskej a menovej únii a novelizáciu čl. 136 Zmluvy o fungovaní EÚ.

Na základe dôkladnej analýzy doterajších skúseností z pôsobenia SR v EÚ vláda prehodnotí implementáciu politík a nástrojov sociálnej a regionálnej súdržnosti, zlepši podmienky pre efektívne čerpanie prostriedkov z európskych fondov ako dôležitého nástroja hospodárskeho a regionálneho rozvoja a rozvoja infraštruktúr. Vláda bude usilovať o zapojenie všetkých subjektov, ktoré čerpajú štrukturálne a kohézne fondy, do diskusie k tvorbe politík týkajúcich sa tejto oblasti.

Rokovania o novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2014 - 2020 predstavujú výzvu pre efektívne využitie pridanej hodnoty, ktorú EÚ predstavuje na svetovej scéne. V rokovaníach o Viacročnom finančnom rámci (VFR) sa vláda zameria na dosahovanie cieľov napomáhajúcich konverzii a vývoju regiónov v EÚ a podporu kohéznej politiky. Osobitnú pozornosť bude venovať otázkam odstránenia historických nerovnováh a modernizácii Spoločnej poľnohospodárskej politiky. Zároveň bude vláda presadzovať čo najvyššiu pridanú hodnotu a efektívnosť výdavkov rozpočtu EÚ a zameriavať sa na dosiahnutie optimálnej rozpočtovej pozície SR.

Vláda pri implementácii stratégie Európa 2020 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast zameria pozornosť na dosiahnutie vysokej úrovne zamestnanosti a sociálnej ochrany, minimalizáciu sociálneho vylúčenia, vysokú úroveň vzdelávania, odbornej prípravy, zdravia občanov a podporu vedy, výskumu a inovácií v priamej väzbe na rokovania o VFR.

V rámci sektorových politík bude vláda venovať primárnu pozornosť tvorbe európskeho legislatívneho prostredia v oblasti energetiky, dopravných infraštruktúr, rozvoju vnútorného trhu, ochrane životného prostredia a opatreniam na zmiernenie klimatických zmien, ako aj tvorbám európskej obchodnej politiky voči vonkajším partnerom.

Vláda Slovenskej republiky bude aktívne prispievať do procesu tvorby spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ, najmä v takých témach, do ktorých sa premietajú záujmy Slovenska: Západný Balkán, európska susedská politika a Východné partnerstvo, podpora demokracie a transformácia, energetická bezpečnosť, služba občanom a krízový manažment. Vláda bude podporovať rozširovanie EÚ o krajiny, ktoré splnia podmienky na členstvo. Slovenská republika bude tento proces aktívne podporovať odovzdávaním transformačných a integračných skúseností.

Osobitnou úlohou vlády v nasledujúcom volebnom období bude príprava predsedníctva Slovenskej republiky v EÚ v druhej polovici roka 2016, ktoré vláda vníma v kontexte posilnenia postavenia SR v únii, podpory prezentácie a širšieho zapojenia sa do formovania kľúčových politík EÚ. Vláda sa zameria na zabezpečenie obsahovej, rozpočtovej, personálnej, logistickej a organizačnej prípravy predsedníctva.

Vláda bude aktívne komunikovať aktuálne témy Európskej únie slovenskej verejnosti s cieľom priblížiť úniu občanom pre lepšie pochopenie prehĺbenia integračných procesov po prijatí Lisabonskej zmluvy. Vláda má záujem podporiť širokú diskusiu v domácom prostredí o dôležitých otázkach európskych politík. Bude dbať na širšie zapojenie občanov do rozhodovacích procesov prebiehajúcich na úrovni EÚ, presadzovať problematiku Európskej únie do učebných osnov a podporovať vzdelávanie, prípravu a vysielanie občanov Slovenskej republiky do inštitúcií Európskej únie.

S cieľom upevnenia jednotnej a konzistentnej európskej politiky vláda SR bude naďalej klásť dôraz na posilnenie vnútroštátnej koordinácie pri tvorbe a implementácii stratégií a politík EÚ s ústrednou úlohou Ministerstva zahraničných vecí SR. Za týmto účelom vláda SR zjednotí vnútroštátny mechanizmus konaní o porušení zmlúv EÚ. Dlhodobou prioritou zostáva zároveň posilňovanie euroagendy vo všetkých rezortoch vrátane personálneho zastúpenia SR v rámci inštitúcií EÚ.

V kontexte zaistenia continuity a vytvárania širokej politickej podpory, najmä v strategických európskych politikách, ako aj v súlade s Lisabonskou zmluvou, ktorá posilnila zapojenie európskeho a národných parlamentov do rozhodovacích procesov, bude vláda pôsobiť v tesnej súčinnosti s Národnou radou Slovenskej republiky, vecne príslušnými výbormi a spolupracovať s Európskym parlamentom. Vláda zabezpečí dôstojný priebeh volieb do Európskeho parlamentu v roku 2014.

Vláda bude usilovať o efektívne zapojenie sociálnych partnerov do prípravy právnych noriem EÚ, diskusie o kľúčových koncepciách a stratégiách únie. Bude usilovať o podporu pôsobenia podnikateľských, profesijných, regionálnych a iných združení pri európskych inštitúciách v Bruseli.

Posilnenie bezpečnosti Slovenskej republiky

Slovenská republika ako spoľahlivý partner a spojenc bude aktívne využívať členstvo v EÚ a NATO na posilňovanie mieru a stability v Európe a vo svete, na predchádzanie krízam a bezpečnostným hrozbám vrátane aktívnej účasti a pôsobenia v mierových misiách.

Vychádzajúc zo záujmov a záväzkov Slovenskej republiky v bezpečnostnej oblasti, nevyhnutnosti posilňovania transatlantickej väzby, sú hlavnými spojencami a garantmi našej bezpečnosti Spojené štáty americké a ostatné členské štáty NATO.

Na pôde Severoatlantickej aliancie (NATO) sa vláda zameria na:

- aktívnu účasť v transformačnom procese Aliancie;
- zvýšenie efektivity využitia prostriedkov a kapacít NATO;
- posilnenie záväzkov spoločnej obrany;
- vypracovanie strategických koncepcií s osobitným zreteľom na schopnosť Aliancie reagovať na asymetrické hrozby a problematiku kybernetickej bezpečnosti;
- presadzovanie a podporu prehĺbenia partnerstva a spolupráce EÚ a NATO v oblasti krízového manažmentu.

Vláda podporí zapojenie Slovenska do mnohonárodných projektov v rámci tzv. inteligentnej obrany.

Vláda bude aktívne presadzovať politiku otvorených dverí ako prostriedku na rozšírenie priestoru bezpečnosti a stability.

Bilaterálne vzťahy a susedská spolupráca

Vláda bude rozvíjať bilaterálne vzťahy založené na zásadách demokracie, právneho štátu, univerzálnosti a nedeliteľnosti ľudských práv a základných slobôd pri zachovávaní ľudskej dôstojnosti, rovnosti a solidarity, medzinárodného práva a pri dodržiavaní zásad Charty Organizácie Spojených národov.

Základnou líniou zahraničnej politiky SR v jej regionálnom rozmere bude politika dobrých susedských vzťahov založených na partnerstve, rovnoprávnosti štátov a dialógu s Českou republikou, Poľskou republikou, Rakúskou republikou, Maďarskom a Ukrajinou a zameraných na podporu hospodárskej, sociálnej dimenzie, územnej súdržnosti a solidarity.

Slovenská republika bude naďalej aktívne vystupovať v rámci zoskupenia V4, kde sa sústreďí na hľadanie tém, ktoré môžu krajiny V4 spoločne presadzovať na pôde Európskej únie a iných relevantných fórach.

Slovenská republika bude posilňovať cieleňú, asertívnu a jasne tematicky definovanú spoluprácu so všetkými členskými krajinami EÚ a NATO. V kontaktoch s nimi bude aktívne prezentovať vlastné pohľady s cieľom efektívne tvoriť politiky Európskej únie.

Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ poskytuje priestor pre aktívne aj pasívne posilnenie Slovenska v medzinárodných vzťahoch. V rámci nej bude vláda venovať osobitnú pozornosť rozvoju dvojstrannej spolupráce s krajinami bezprostredného susedstva EÚ – v prvom rade so štátmi západného Balkánu a Východného partnerstva.

S ohľadom na ekonomické a zahranično-politické záujmy SR, objektívne možnosti, ciele a potreby bude vláda rozvíjať dvojstrannú spoluprácu s ďalšími partnermi v medzinárodnom spoločenstve. Osobitne sa zameria na vzťahy s Ruskou federáciou, ako aj s ďalšími krajinami zoskupenia BRICS, tzv. nastupujúcich ekonomík (Čína, India, Brazília, Južná Afrika), Tureckom, ale aj s Japonskom, Južnou Kóreou, Austráliou, a s našimi tradičnými partnermi v arabskom svete, Ázii, Afrike, Latinskej Amerike a v ostatných regiónoch sveta.

Svetová politika a multilaterálne vzťahy

Globálny vývoj 21. storočia výrazným spôsobom mení politickú, bezpečnostnú a ekonomickú mapu sveta. Pre Slovenskú republiku môžu tieto zmeny znamenať aj nové príležitosti. Vláda podporí rozvoj medzinárodného poriadku založeného na multipolarizme s cieľom posilňovať fungovanie medzinárodných inštitúcií.

Slovenská republika bude všestranne využívať členstvo v medzinárodných organizáciách – s osobitným dôrazom na OSN, OBSE, RE, OECD, WTO, FAO, ILO a v ďalších inštitúciách na presadzovanie riešení založených na princípoch medzinárodného práva a efektívneho multilateralizmu. Spoločne s ostatnými krajinami EÚ sa zasadí za posilnenie mechanizmov medzinárodných organizácií pri riešení globálnych hrozieb a problémov, ktoré ohrozujú sociálno-ekonomickú stabilitu, mier a bezpečnosť.

Vláda Slovenskej republiky bude:

- na pôde Organizácie Spojených národov venovať pozornosť otázkam demokracie a právneho štátu, ľudských práv a slobôd. Odmietat' prejavy extrémizmu, rasizmu, netolerancie, xenofóbie, agresívneho nacionalizmu a antisemitizmu. Zvýšenú pozornosť sústreďí na otázky medzinárodnej spolupráce v oblasti boja proti drogám, obchodovania s ľuďmi a proti organizovaným formám kriminality;
- aktívne podporovať kroky medzinárodného spoločenstva v boji proti globálnym bezpečnostným hrozbám, ako sú šírenie zbraní hromadného ničenia, hromadenie konvenčných zbraní, či medzinárodný terorizmus. Za základné medzinárodné nástroje v tejto oblasti považuje spoločnú bezpečnostnú a obrannú politiku EÚ, NATO a platformu OBSE;
- presadzovať aktívne zapojenie SR do procesov kontroly odzbrojenia, likvidácie chemických zbraní, ako aj kontroly exportov a importov v oblasti konvenčných zbraní a exportov tovarov a technológií s dvojakým použitím;
- efektívne využívať členstvo v OECD ako koordinátora ekonomickej a sociálno-politickej spolupráce členských štátov, sprostredkovateľa nových investícií a liberalizácie medzinárodného obchodu, s cieľom napomôcť ďalšiemu ekonomickému rozvoju, znižovaniu nezamestnanosti, stabilizácii a rozvoju medzinárodných finančných trhov.

K dôležitým prioritám vlády bude ďalej patriť:

- posilnenie energetickej bezpečnosti. Na všetkých relevantných fórach bude vláda pokračovať v zdôrazňovaní otázok prioritných pre Slovensko, najmä bezpečnosti dodávok energonosičov (zemný plyn, ropa) a zasadzovať sa o plnenie diverzifikačných a inovačných cieľov;
- problematika ochrany životného prostredia a prijímanie účinných medzinárodných opatrení na znižovanie tempa a zmiernenie následkov klimatických zmien. Osobitne v našich podmienkach sa vláda zameria na ďalšie úsilie pri znižovaní

podielu energeticky náročnej priemyselnej produkcie a na posilnenie orientácie na tzv. zelenú ekonomiku a ochranu biodiverzity;

- starostlivý prístup k problematike ľudských práv, vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám. Vláda bude v tejto súvislosti podporovať aktivity smerujúce k zachovaniu kultúry, tradície a jazyka Slovákov žijúcich v zahraničí. Prijme potrebné systémové a organizačné opatrenia a bude využívať potenciál spoločenských organizácií, vrátane cirkví, ako aj dialóg s partnermi v zahraničí;
- rozvojová a humanitárna pomoc, ktorá bude reagovať na medzinárodné záväzky a spektrum globálnych výziev, s ktorými je SR ako súčasť donorskej komunity konfrontovaná. Vláda sa zároveň zameria na zvýšenie efektívnosti, pružnosti a transparentnosti poskytovania rozvojovej pomoci (ODA) s cieľom vytvoriť súčinnosť pri podpore ekonomických aktivít SR. Za týmto účelom vytvorí priestor pre novelizáciu zákona o rozvojovej pomoci.

Ekonomická diplomacia

Ekonomická diplomacia bude tvoriť jeden z pilierov aktivít vlády v oblasti zahraničnej politiky. Primárnu pozornosť bude venovať podpore exportu a turistiky, prílevu zahraničných investícií, stabilite meny, zrovnoprávňovaniu slovenských výrobcov na vnútornom trhu EÚ a zvyšovaniu energetickej bezpečnosti. Vláda prijme systémové a organizačné opatrenia, ktoré napomôžu plnenie cieľov v tejto oblasti a vytvorí inštitucionálne podmienky pre lepšiu koordináciu všetkých rezortov vlády SR pri plnení cieľov ekonomickej diplomacie. Vláda bude spolupracovať s relevantnými organizáciami, osobitne so Slovenskou obchodnou a priemyselnou komorou.

Vláda poskytne všestrannú a účinnú podporu slovenským podnikateľským subjektom. V proexportnej politike sa zameria na potenciál rýchlorastúcich svetových ekonomík a vyhľadávanie nových možností, k čomu prispôsobí aj priority poskytovania rozvojovej pomoci. Zameria sa na rozšírenie proexportných kapacít Eximbanky.

Zástupcov podnikateľských kruhov vláda zapojí do procesov plánovania a organizačnej prípravy tej časti zahraničnej politiky, ktorá sa ich bezprostredne dotýka. Prostredníctvom Proexportnej rady zabezpečí väčšiu prepojenosť a súčinnosť všetkých aktérov činných v oblasti ekonomickej diplomacie a pri presadzovaní obchodno-ekonomických záujmov v zahraničí.

S cieľom podpory ekonomického rozvoja, zvyšovania konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky a tvorby nových pracovných miest bude vláda klásť dôraz na prílev priamych zahraničných investícií predovšetkým do oblastí s vyššou pridanou hodnotou. Podporí koncepcie rozvoja vedecko-technickej spolupráce s priamym vplyvom na rozvoj znalostnej ekonomiky na Slovensku vo väzbe na systém vzdelávania a prípravy vysokokvalifikovaných odborníkov. Vláda nadviaže na rozpracované projekty v rámci inovačnej politiky a presadí aktívnejšie zapojenie Slovenskej republiky do medzinárodného transferu moderných technológií.

Prostredníctvom zahraničnej politiky sa vláda bude snažiť udržať pozíciu Slovenska ako dôležitého tranzitného územia. Poloha a potenciál krajiny dáva priestor pre budovanie medzinárodne významných logistických uzlov. Vláda podporí projekt širokorozchodnej železničnej trate z Košíc do Bratislavy a Viedne za predpokladu jeho ekonomickej

realizovateľnosti.

Vláda prijme systémové a organizačné opatrenia s cieľom zabezpečiť jednotné vedenie a riadenie práce dvojstranných medzivládnych komisií z úrovne povereného podpredsedu vlády.

Náležitá pozornosť vlády bude venovaná aj dobudovaniu systému jednotnej prezentácie Slovenska v zahraničí s osobitným dôrazom na maximálnu mieru synergie kultúrnych hodnôt, ekonomických záujmov a podporu turizmu.

Služba občanom v zahraničí

Vláda bude zlepšovať presadzovanie práv, záujmov a ochrany rastúceho počtu slovenských občanov, ktorí vycestujú, žijú alebo pracujú v zahraničí, najmä prostredníctvom zabezpečenia kvalitných, efektívnych a dostupných konzulárnych služieb a pomoci v bežných aj v krízových situáciách. V krajinách, kde Slovensko nemá zastúpenie, bude pri zabezpečovaní potrieb občanov spolupracovať s členskými štátmi a s delegáciami EÚ. Bude taktiež pokračovať v rokovaníach s krajinami únie o dohodách o zastupovaní pri vydávaní víz.

Moderná a profesionálna zahraničná služba

Zahraničná služba bude flexibilne a kompetentne reagovať na zahraničnopolitické výzvy, preto vláda zvýrazní zodpovednosť a upraví kompetencie Ministerstva zahraničných vecí ako ústredného orgánu štátnej správy zodpovedného za realizáciu jednotnej zahraničnej a európskej politiky Slovenskej republiky.

Pri napĺňaní cieľov zahraničnej politiky širokej verejnosti bude vláda spolupracovať s akademickými a vedeckými kruhmi, vzdelávacími ústavmi, mimovládny sektorom a ďalšími relevantnými partnermi.

Na základe skúseností vláda vyhodnotí a zabezpečí stabilný, profesionálny a ekonomicky efektívny výkon zahraničnej služby. Prijme organizačné, finančné a personálne opatrenia, ktoré zvýšia efektívnosť a transparentnosť hospodárenia rezortu. Prehodnotí sieť zastupiteľských úradov, aby zvýšila ochranu záujmov a práv Slovenskej republiky a jej občanov. Významnú pozornosť bude venovať rozvoju ekonomickej diplomacie, ktorú vníma ako neoddeliteľnú súčasť jednotnej zahraničnej politiky Slovenskej republiky, v úzkej súčinnosti Ministerstva zahraničných vecí a Ministerstva hospodárstva.

Vláda posilní legislatívny a systémový rámec pre pôsobenie zahraničnej služby novelizáciou Zákona o zahraničnej službe, čím vytvorí podmienky pre zvyšovanie profesionality a kvalifikácie zamestnancov Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky.

3. TRVALO UDRŽATEĽNÝ HOSPODÁRSKY ROZVOJ

Činitele hospodárskeho rozvoja

Od roku 2008 prebiehajú vo vonkajšom prostredí mimoriadne turbulentné zmeny, ktoré ešte viac zvyrazňujú potrebu vytvárať istoty pre občanov Slovenskej republiky.

Vláda istôt pre občanov zabezpečí trvalý a udržateľný hospodársky rast, konkurencieschopným reálnym hospodárstvom v globálnom priestore, ktoré:

- nie je dominantne založené na lacnej pracovnej sile, neistote v pracovnoprávných vzťahoch, znižovaní ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, agentúrnom zamestnávaní, na špekuláciách a podvodoch,
- odvíja svoju globálnu konkurencieschopnosť od zamestnancov, ktorí ovládajú moderné svetové technológie, metódy a techniky, dokážu ich pružne využívať a zdokonaľovať,
- kooperuje s efektívnou verejnou správou, ktorá vytvára základný rámec stability podnikateľského prostredia,
- rozvíja modernú konkurencieschopnú infraštruktúru schopnú komunikovať so svetom,
- pracuje v stabilnom právnom prostredí, ktoré je dodržiavané a vymožiteľné,
- je zdokonaľované otvoreným a rovnocenným sociálnym dialógom.

Vláda vychádza z presvedčenia, že hospodárska prosperita Slovenska a jej trvalý udržateľný hospodársky rast je možný prostredníctvom celkovej konvergenie ekonomiky k vyspelým krajinám EÚ pri udržaní dostatočnej úrovne sociálno-ekonomickej súdržnosti. Slovenská republika však musí splňať tieto podmienky:

- stabilitu,
- priaznivé podnikateľské prostredie,
- rast konkurencieschopnosti.

Hospodárska kríza si vyžiadala značné zdroje na zmiernenie jej negatívnych vplyvov, ale odhalila aj niektoré dlhy doterajšieho vývoja. Medzi nutné predpoklady hospodárskeho rozvoja bude patriť zvýšenie efektívnosti verejného sektora pri zachovaní základných hodnôt solidarity a súdržnosti.

Najmä vývoj hospodárskeho rastu, verejných financií a nezamestnanosti naznačuje, že vplyv globálnej krízy sa prejaví vo vyšších nákladoch na stabilný hospodársky rast a na zabezpečenie potrebnej sociálno-ekonomickej súdržnosti. Bude to klást' zvýšené nároky na efektívnosť hospodárenia a účinnosť hospodársko-politických opatrení v podmienkach konsolidovanosti a trvalej udržateľnosti verejných financií. Hlavným nástrojom na dosiahnutie vyváženého a trvalo udržateľného rozvoja národného hospodárstva SR bude finančná a hospodárska politika riešiaci tieto aspekty v oblasti financií a reálnej ekonomiky, ktoré rozhodujú o charaktere ďalšieho rozvoja. Tieto politiky budú koncipované tak, aby sa ďalej posilňovala ústavná hodnotová orientácia Slovenska na udržateľný sociálno-trhový a ekologický rozvoj hospodárstva a na upevňovanie životných istôt jeho obyvateľov.

Vláda dodrží výšku deficitu a dlhu verejných financií na úrovni záväzkov voči Európskej únii. Dá jasný signál finančným trhom o konsolidačnom úsilí v súlade s ústavným zákonom o rozpočtovej zodpovednosti a zvýši transparentnosť verejných financií.

Vláda uskutoční opatrenia pre skvalitnenie údajovej základne slúžiacej pre podporu riadenia verejných financií.

Za účelom zefektívnenia systému riadenia verejných financií zrealizuje vláda zmeny vedúce k zefektívneniu hospodárenia s verejnými prostriedkami. Zlepšenie celkového riadenia verejných financií dosiahne formou zlepšenia programového rozpočtovania, maximálnym zapojením dodatočných verejných zdrojov do systému štátnej pokladnice a zavedením sofistikovaných nástrojov riadenia štátneho dlhu. Výsledkom opatrení bude kvalitnejšia predikcia nákladov obsluhy štátneho dlhu, dôslednejšia kontrola alokácie verejných zdrojov a posilnenie finančných tokov jediného účtu štátu, čím zároveň dôjde k nárastu objemu finančných prostriedkov disponibilných pre obsluhu štátneho dlhu.

Vláda si bude ctíť záväzky voči Európskej únii a podporovať posilnenú spoluprácu v rámci menovej únie.

Vláda dohliadne na plánované a skutočne dosiahnuté výsledky hospodárenia podnikov s majetkovou účasťou štátu tak, aby bol plne využitý ich potenciál v procese konsolidácie verejných financií na strane príjmov vo forme dividend, ako aj na strane výdavkov za výkony vo verejnom záujme.

Finančná politika

Pri absencii vlastnej menovej politiky bude vláda cielene zvyšovať účinnosť nástrojov finančnej politiky pri sociálno-ekonomickom rozvoji, ako aj pri zabezpečovaní konsolidovanosti a dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

V kontexte s uvedenými cieľmi pôjde o vyvážené a trhovo konformné posilňovanie a zefektívňovanie úlohy štátu pri uplatňovaní alokačnej, distribučnej, stimulačnej a stabilizačnej funkcie verejných financií prostredníctvom systémového formovania a efektívneho využívania nástrojov rozpočtovej a daňovej politiky štátu. Cieľom je postupne vytvárať predpoklady na vedomostný rast spoločnosti pri upevňovaní makroekonomickej stability a rozvoji podnikania s osobitným zreteľom na tvorbu pracovných miest. Prioritou vlády je taká finančná podpora zdravotníckych a sociálnych služieb, ktorá zvýši ich efektívnosť a kvalitu.

V nasledujúcich rokoch budú pre vládu politickou prioritou produktívne oblasti s osobitným zreteľom na vzdelávanie, výskum a dopravnú infraštruktúru.

Vláda podnikne kroky na odstránenie deformácií daňovo-odvodového systému. S cieľom zvýšiť verejné príjmy prehodnotí aktuálne nastavenie bankového odvodu. Taktiež na strane príjmov vzrastie zdanenie hazardu a efektívnejším hospodárením podnikov s majetkovou účasťou štátu sa zvýšia ich dividendy plynúce do štátneho rozpočtu. Pre vyššiu motiváciu súkromného sektora investovať do výskumu, vývoja a inovácií vláda posúdi možnosti využitia daňového zvýhodnenia pre podnikateľské subjekty rozvíjajúce vlastný výskum a vývoj.

Vláda podnikne kroky na zabezpečenie finančnej a sociálnej udržateľnosti dôchodkového systému ako celku, teda jeho všetkých troch pilierov. Ďalšie úspory vláda predpokladá po reforme a audite štátnej a verejnej správy s cieľom znižovania výdavkov

a zvyšovania kvality a dostupnosti jej služieb, prostredníctvom centralizácie obstarávania, či zriadenia štátnej realitnej agentúry.

Fiškálnou, daňovou politikou a zásadným zefektívnením práce so štátnymi finančnými aktívami vláda vytvorí predpoklady na tvorbu podnikateľských a verejných zdrojov. Vláda bude koordinovať používanie verejných zdrojov včasným a efektívnym čerpaním fondov EÚ. Dlhodobý sociálno-ekonomický rast bude zabezpečený cieľavedomou a systémovou daňovou politikou. Zavedie dlhodobé strategické plánovanie s cieľom zvýšiť efektívnosť a sociálnu spravodlivosť daňového systému, ktoré bude zároveň podporovať podnikanie.

Pre strednodobú konsolidáciu je nevyhnutné zvýšiť podiel verejných príjmov na HDP, aby nedošlo k obmedzeniu verejných služieb pre občanov. Vláda sa bude rovnako usilovať o prerozdelenie výdavkov v jednotlivých častiach verejného sektora s cieľom adresnejšie reagovať na reálne a rozvojové potreby občanov.

Vláda odmieta zdaňovanie spotreby ako jediný zdroj zvyšovania príjmov verejného rozpočtu na dosiahnutie cieľa znižovania deficitu. Dôraz sa bude klásť na dane, ktoré čo najmenej znižujú disponibilné príjmy nízkopríjmových občanov, ekonomickú aktivitu, alebo sú relatívne nízke oproti iným krajinám. Zvýši sa progresivita daňového systému pre nadštandardné príjmy fyzických osôb, ako aj pre právnické osoby. Vláda zváži zvýšenie výberu z majetkových daní a zohľadní pri tom najmä faktory ako luxus či ekologická škodlivosť.

Vláda podnikne kroky smerom k rovnomernejšiemu daňovo-odvodovému zaťaženiu kapitálu a práce. S prihliadnutím na skúsenosti v okolitých štátoch vláda zváži zavedenie dane z finančných transakcií.

Vláda dokončí reformu daňovej správy prostredníctvom programu UNITAS, ktorý zjednotením výberu daní, cla a odvodov a potláčaním daňových únikov zabezpečí dodatočné rozpočtové zdroje.

Boj proti daňovým podvodom

V záujme naplnenia princípov spravodlivej a stabilnej spoločnosti, konsolidácie a trvalej udržateľnosti verejných financií vláda považuje za svoju kľúčovú úlohu nekompromisný, koncepčný a systematický boj proti daňovým podvodom. Spracuje Akčný plán boja proti daňovým podvodom s podrobným harmonogramom zavádzania jednotlivých opatrení a stimulácie účasti verejnosti na tomto procese. Cieľom týchto opatrení bude účinnou legislatívnou podporou, ale aj sériou nástrojov operatívneho charakteru komplexne postihovať daňové podvody, vrátane colných podvodov v oblasti priamych aj nepriamych daní. Vláda prijme opatrenia, ktoré zabránia nekalým činnostiam pri zánikoch obchodných spoločností. Zvýšia zodpovednosť osôb, ktoré sú v čase predchádzajúcom zániku spoločnosti ich štatutárnymi orgánmi. Vláda preskúma možnosti na vytvorenie legislatívnych a inštitucionálnych podmienok pre prepojenie obchodného, daňového a trestného práva. Posúdi efektívnosť platnej právnej úpravy Trestného zákona a Trestného poriadku a zanalyzuje možnosť zavedenia nových daňových trestných činov.

Konsolidácia verejných financií

Konsolidácia verejných financií je základným predpokladom pre udržateľný rozvoj Slovenska, a to nielen v období neistoty na finančných trhoch. Primárnym cieľom v tejto oblasti musí byť zníženie deficitu verejných financií pod 3 % HDP v roku 2013. Je potrebné realizovať opatrenia tak na príjmovej, ako aj výdavkovej strane verejných financií. Vláda sa zameria na opatrenia, ktoré v snahe o zníženie deficitu nezablokujú ekonomickú aktivitu a hospodársky rast a nebudú predstavovať neúmerne veľký dopad na najzraniteľnejšie vrstvy spoločnosti.

Na strane výdavkov bude vláda pokračovať v tlaku na zvyšovanie efektívnosti fungovania štátu nielen v oblasti verejného obstarávania, ale aj v nastavení samotných štátnych inštitúcií. Prehodnotí súčasnú štruktúru orgánov štátnej správy s cieľom zefektívniť ich činnosť a prispieť k znižovaniu výdavkov vynakladaných na ich činnosť.

Vláda využije ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti na posilnenie dlhodobej udržateľnosti hospodárenia tak, aby bola zabezpečená sociálna a hospodárska súdržnosť spoločnosti a solidarita medzi súčasnými a budúcimi generáciami. V oblasti rozpočtovej politiky bude dôsledne dodržiavať pravidlá vyplývajúce z medzinárodných aktov.

Audít a kontrola

Súčasná ekonomická kríza demonštruje nutnosť zamerať sa na lepšiu kvalitu poskytovania verejných služieb, ale tiež na zvýšenie zodpovednosti a správne riadenie štruktúr verejnej správy. Vzniká potreba zlepšiť mechanizmus poskytujúci včasné odhaľovanie skrytých systémových rizík v rámci finančného riadenia verejnej správy. Cieľom vlády je vytvoriť také prostredie verejnej vnútornej kontroly a auditu, ktoré poskytne uistenie, že verejné výdavky sú využívané hospodárne, efektívne, účelne a účinne. Správne a efektívne nastavenie systému verejnej vnútornej kontroly a auditu je jedným z dôležitých nástrojov vlády na odhaľovanie skrytých systémových rizík a prevenciu kriminality a podvodov.

Korupcia je spoločenský jav vnímaný ako jedna z najväčších hrozieb pre stabilitu demokratického a právneho štátu, trhovej ekonomiky, sociálneho a ekonomického pokroku. Boj proti nej si vyžaduje zásadné systémové riešenia, ktorými vláda vo všetkých sektoroch verejnej správy zúži priestor pre korupciu a tak zvýši efektívnosť v oblasti nakladania s majetkom štátu, verejných inštitúcií a samospráv, štátnych dotácií, ako aj v rámci poskytovania zdrojov z fondov EÚ a oblasti verejného obstarávania.

Vláda bude presadzovať hospodárne vynakladanie verejných prostriedkov a nastavenie účinného sankčného systému. Prijme legislatívne úpravy na zabezpečenie účinných sankčných mechanizmov hlavne v oblasti nedodržiavania postupov a podmienok verejného obstarávania a nehospodárneho vynakladania verejných prostriedkov. Spružní systém čerpania prostriedkov z fondov EÚ a tým uľahčí a urýchli čerpanie s cieľom znížiť riziko zneužívania týchto zdrojov. Vytvorí podmienky na aplikáciu Zákona o preukazovaní pôvodu majetku.

Vláda razantnejšie zakročí proti pretrvávajúcim hrozbám vyplývajúcim z veľkého rozsahu šedej a čiernej ekonomiky. Prijme legislatívne a inštitucionálne úpravy zamerané na efektívny boj proti daňovým podvodom, a to najmä prepojením obchodného, daňového a trestného práva v rovine procesnej, ako aj hmotnej. Cieľom týchto opatrení bude účinnou

legislatívnu podporou komplexne postihovať páchané podvody, zároveň tiež eliminovať legalizáciu príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Vláda rešpektuje, že EÚ sa podľa Lisabonskej zmluvy usiluje o trvalo udržateľný rozvoj Európy založený na vyváženom hospodárskom raste a na cenovej stabilite. Bude preto podporovať stabilitu cien tovarov, služieb a energií v medziach možností legislatívy EÚ. V prípadoch zlyhania samoregulačných trhových mechanizmov prijme v súlade s legislatívou EÚ primerané opatrenia, aby zabránila nežiaducemu cenovému vývoju.

V spolupráci s ostatnými členskými štátmi EÚ vláda podporí zavedenie efektívnej regulácie a účinnej transparentnej politiky vo finančnom sektore, najmä prijatie jednotných pravidiel pri výkone dohľadu v štátoch EÚ.

Finančný trh a ochrana jeho účastníkov

Vláda prehodnotí a v spolupráci s Národnou bankou Slovenska navrhne a implementuje efektívnu a primeranú schému ochrany spotrebiteľa na finančnom trhu. Cieľom bude zabezpečiť dôslednú ochranu práv neprofesionálnych investorov a vkladateľov pred možným zlyhaním subjektov finančného trhu a posilniť prevenciu v tejto oblasti. Podporí dlhodobé finančné vzdelávanie širokej verejnosti.

Vláda bude vytvárať podmienky pre zamedzenie nekalých praktík na finančnom trhu zefektívnením regulácie spotrebiteľských úverov.

Hospodárska politika

Vláda presadí hospodársku politiku pozostávajúcu z odvetvových a prierezových politík, ako hlavný nástroj na podporu rozvoja reálnej ekonomiky. Zabezpečí mechanizmy súladu, aby jednotlivé zložky hospodárskej politiky medzi sebou korešpondovali, vzájomne nadväzovali a vytvárali čo najväčšiu synergiu.

Medzi základné úlohy jednotlivých zložiek hospodárskej politiky bude patriť formovanie rastového potenciálu ekonomiky. Osobitnú dôležitosť bude zohrávať vhodná podpora perspektívnych oblastí podnikania v znalostnej ekonomike. Za kľúčové vláda považuje oživenie priemyselného výskumu a vývoja najmä v oblastiach: nanotechnológií, digitálnych priemyselných technológií a inovatívnych technológií v potravinárskom priemysle, inovatívnej medicíny. Pre ich rozvoj podporí vytváranie technologických platforiem a ich účinnejšie pôsobenie v európskom výskumnom priestore. S cieľom lepšie využiť potenciál slovenskej vedy a výskumu v praxi vláda zavedie výhodnejší mechanizmus oceňovania autorov, ktorých podnety sa úspešne realizujú v praxi. Posúdi možnosti motivácie súkromného sektora pre investovanie vo výskume, vývoji a inováciách.

Vláda komplexne posúdi ukončenie prebiehajúceho procesu privatizácie. Rozhodne o zrušení Fondu národného majetku efektívnym spôsobom, bez dodatočných dosahov na štátny rozpočet a s vylúčením ekonomicko - právnych a obchodných rizík.

Vláda posúdi nadštandardne vysoký počet štátnych sviatkov a voľných dní a za podmienky jednotnej dohody so sociálnymi partnermi predloží návrh na ich primerané zníženie.

Zvyšovanie rentability štátnych aktív a skvalitňovanie podnikateľskej funkcie štátu

Základným cieľom politiky zameranej na zvyšovanie rentability štátnych aktív a na skvalitňovanie podnikateľskej funkcie štátu je:

- posilňovať verejné financie nárastom nedaňových príjmov,
- zlepšovať konkurenčné prostredie,
- upevňovať národohospodársku stabilitu,
- podporovať zamestnanosť.

Posilňovanie verejných financií prostredníctvom zvyšovania rentability štátnych aktív a skvalitňovania podnikateľskej funkcie štátu je obzvlášť dôležité teraz, keď sa v dôsledku globálnej krízy zvýšili národohospodárske náklady ekonomického rastu. Ide o také zvýšenie príjmov verejných financií, ktoré neznižuje ani dynamiku hospodárskeho rastu a ani kvalitu podnikateľského prostredia. Miera úspešnosti realizácie tohto cieľa bude v značnej miere závisieť od adekvátnej legislatívy, zabezpečujúcej transparentné vymedzenie zákonných a systémových rámcov pre štát ako vlastníka, ktoré podporujú efektívnosť a minimalizujú možnosť klientelizmu a podvodného konania.

Podnikateľské prostredie

Priaznivé, stabilné podnikateľské prostredie patrí medzi kľúčové úlohy vlády, lebo vytvára podmienky pre hospodársky rast. Treba sa vyhnúť autonómny zmenám pre zmeny, pre lobing úzkeho okruhu podnikateľských subjektov. Stabilita podnikateľského prostredia bude založená najmä na jeho nízkej administratívnej zaťažnosti, vymožitelnosti práva a jeho komplexnej previazanosti na iné právne normy, vrátane jednoduchého uplatňovania. V oblasti samotného podnikateľského prostredia ide nielen o zjednodušenie daňových a odvodových povinností, ale tiež o riešenie finančnej a nefinančnej podpory podnikateľských subjektov, zabezpečujúcich zamestnanosť v regiónoch. Rovnako aj o spoluprácu s veľkými zahraničnými investormi v oblasti certifikácie, logistickej podpory, ako i prípravy kvalifikovaných pracovníkov.

V rámci hospodárskej politiky štát bude naďalej pôsobiť na podnikateľské prostredie prostredníctvom skvalitňovania svojej „organizátorskej“ funkcie rozvojom jednotlivých politík, najmä ich účelnejšou a účinnejšou koordináciou. Okrem ekonomických opatrení vláda podporí aj legislatívne iniciatívy smerujúce k zabezpečeniu rozvoja podnikania. Bude pokračovať v zdokonaľovaní pravidiel a podmienok na urýchlenie a zjednodušenie vzniku podnikateľských aktivít. Podporí činnosť integrovaných obslužných podnikateľských centier, združujúcich na jednom mieste styk všeobecnej a špecializovanej štátnej správy s podnikateľmi.

Vláda skvalitní priebeh podnikania zjednodušením odvodových a daňových povinností. Urýchli a zracionalizuje výkon práva v obchodných vzťahoch. Vytvorí podmienky na dočasnú kapitalizáciu daňových a odvodových pohľadávok ako na jednu z ciest uľahčujúcu prechodnú platobnú neschopnosť inak perspektívnych podnikateľských subjektov. Vláda bude riešiť možnosti skvalitnenia konkurzov a likvidácií.

Vláda sa zameria na zjednotenie pravidiel a zmluvných podmienok s prihliadnutím na európske štandardy a prax vo vyspelých krajinách EÚ a zavedie európsku smernicu 2011/7 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách.

Pre skvalitnenie legislatívneho procesu bude doplnená Legislatívna rada vlády SR o zástupcov sociálnych partnerov.

Malé a stredné podnikanie

Podpora malých a stredných podnikov je kľúčovým predpokladom rozvoja regionálne viazaných pracovných miest. Rozvoj dopravnej infraštruktúry a obslužnosti tvorí základ dochádzkovej mobility pracovných síl. Podpora profesijnej a teritoriálnej mobility je zároveň jednou z možností napomáhajúcej riešeniu regionálnej zamestnanosti.

Malé a stredné podniky sa musia výraznejšie zapojiť do výrobných sietí nadnárodných spoločností. Štát bude vytvárať najmä stabilné podnikateľské prostredie, vrátane stimulácie malých a stredných podnikov, pre uplatnenie v globálnych sieťových štruktúrach. Vláda rozšíri uplatňovanie európskych zásad rozvoja malého podnikania (SBA – Small Business Act). Malé a stredné podniky musia byť nosnou kostrou rozvoja regionálnej zamestnanosti a zhodnocovať najmä domáce prírodné zdroje.

V rámci hospodárskej politiky vláda zlepší ekonomické, fiškálne a inštitucionálne predpoklady na akceleráciu rozvoja malého a stredného podnikania vo všetkých odvetviach národného hospodárstva ako dôležitého faktora rastu zamestnanosti. Vláda bude podporovať podnikateľské prostredie znižovaním administratívnej náročnosti formou systémového regulovania rozsahu vedenia účtovníctva, zostavovania účtovnej závierky a výročných správ.

Pre kvalifikované riadenie a identifikáciu stavu a vývoja podnikateľského prostredia vytvorí vláda ucelený systém tvorby analýz podnikateľského prostredia s cieľom zvýšiť zamestnanosť. Bude zameraný najmä na mikromonitoring podnikateľského prostredia, hodnotenie legislatívnych zmien, monitoring neželaného importu a jeho dosahu na hospodárstvo, efektívnosť verejných prostriedkov vynakladaných na tvorbu pracovných miest a regionálneho rozvoja.

Aktivizácia investičnej činnosti

Vláda vytvorí podmienky na priaznivú investičnú klímu pre domácich aj zahraničných investorov. V Zákone o investičnej pomoci navrhne zníženie minimálnej výšky investície a súčasne posúdi nebezpečenstvo ohrozenia domácich výrobcov. Pri príleve zahraničných investícií bude hospodárska politika zameraná predovšetkým na podporu etablovaných investorov pri expandovaní ich aktivít v Slovenskej republike prostredníctvom postinvestičnej starostlivosti a ich výraznejšieho vstupu do priemyselného výskumu a vývoja u nás. Vláda bude podporovať investície využívajúce najlepšie dostupné technológie s minimálnym dopadom na životné prostredie. Agentúru pre investície reformuje na medziinštitucionálny subjekt, ktorý musí zvýšiť intenzitu vyhľadávania nových kvalitných investorov vo všetkých oblastiach. Od materiálnej výroby, logistiky, energetiky, cestovného ruchu, ako aj služieb, ale najmä podpory rozvoja výskumných a vývojových zložiek nadnárodných spoločností.

Zamestnanosť

Hospodárska politika vlády v oblasti zamestnanosti vychádza z toho, že trh práce nemožno vnímať len ako operatívne sa správajúci systém, ktorý rýchlo reaguje na zmeny na trhu tovarov a služieb. Stratégia vytvárania pracovných miest a budúcnosť práce

v zamestnaneckom pomere musí vytvoriť také vnútorné a vonkajšie prostredie, ktoré bude schopné neustále obnovovať rovnovážny stav medzi ekonomickými potrebami podnikateľov a spoločnosti na jednej strane a na schopnosti a efektívnu motiváciu zamestnancov na strane druhej. Je nevyhnutné, aby stratégie podnikateľských subjektov boli založené na ich schopnosti vedieť sa vyrovnat' s krátkodobými cyklickými výkyvmi predaja práce, tovarov a služieb. To je dosiahnuteľné najmä uplatňovaním pružných technologických a riadiacich procesov a schopnosťou včas predvídať zmeny v globálnom prostredí a koncepčne na ne reagovať.

Kvalitné pracovné miesta sa tvoria v procese zdokonaľovania ľudskej práce. Aj preto bude cieľom vládnej politiky zamestnanosti vytvárať trhovo konformnými nástrojmi také podmienky, aby hospodárstvo nielen efektívne využívalo pracovnú silu, ale ju kvalitatívne rozvíjalo. To súvisí s trvalo udržateľným rastom kvality jej života založeným na istotách nielen krátkodobých, ale aj dlhodobých. Hlavným krátkodobým cieľom vlády je zníženie vysokej nezamestnanosti s osobitným zreteľom na nezamestnanosť mladých, najmä absolventov škôl a riešenie dlhodobej nezamestnanosti. Zníženie nezamestnanosti musí byť uskutočnené práve hospodárskou politikou založenou na dlhodobých vzájomne previazaných politikách smerujúcich k tvorbe pracovných miest. K tomu v rámci hospodárskej politiky vláda spracuje samostatné programy:

- zamestnávania mladých ľudí, ich prípravy na plynulý vstup na trh práce, vrátane lepšieho prepojenia potrieb hospodárskej praxe so vzdelaním absolventov škôl. K tomu sa využijú realokované zdroje zo štrukturálnych fondov EÚ tak, aby sa urýchlil efekt na zvrátenie nepriaznivého stavu v nezamestnanosti mladých ľudí;
- riešenia dlhodobej nezamestnanosti so štruktúrou nástrojov aktívnej politiky trhu práce, najmä zvýšenia ich účinnosti u niektorých špecifických cieľových skupín;
- skvalitnenia monitoringu trhu práce spojeného so systematickým vyhodnocovaním účinnosti prijatých programov pri posilnení účasti sociálnych partnerov pri ich tvorbe a realizácii;
- cielej podpory celoživotného vzdelávania, tak aby rástol ľudský a sociálny kapitál na úrovni podnikov, zvlášť u malého a stredného podnikania;
- znižovania administratívneho zaťaženia podnikateľskej sféry vrátane zjednodušenia daňového a odvodového systému;
- výraznejšej regionálne diferencovanej podpory malého a stredného podnikania;
- vytvárania zelených pracovných miest, vo vodnom a odpadovom hospodárstve, stavebníctve, energetike a vo výskume, vývoji a inováciách, v technológiách a výrobkoch prívetivých životnému prostrediu;
- rozšírenia produkcie slovenských podnikateľských subjektov pre významných strategických priemyselných výrobcov v SR, v štátoch V4 a v Rakúsku.

Naplnenie, kontrola a rozvíjanie týchto programov bude dominantnou agendou novovytvorenej Rady solidarity a rozvoja na úrovni vlády Slovenskej republiky a partnerov sociálneho dialógu.

Priemysel

Rast priemyselnej produkcie je a bude dominantným činiteľom hospodárskeho rastu Slovenskej republiky. Má kľúčovú úlohu v zabezpečovaní životných istôt občanov a stability slovenskej spoločnosti. Cieľom hospodárskej politiky vlády v oblasti priemyslu bude taký

rozvoj, ktorý rýchlosť a kvalitu konvergencie slovenskej ekonomiky priblíži k úrovni vyspelých krajín EÚ. Podporí ju rastom priemyselnej výroby založenej na zvyšovaní jej konkurencieschopnosti prostredníctvom inovácií, ako aj investíciami do progresívnej výroby s vysokou pridanou hodnotou. Priemysel sa nemôže zapájať do globálnej ekonomiky iba prostredníctvom nadnárodných monopolov operujúcich na našom území, ale aj vlastnou aktivitou za pomoci štátu.

Pre najefektívnejšie dosiahnutie tohto cieľa sa vláda zameria predovšetkým na:

- postupné znižovanie závislosti slovenského priemyslu na výkyvoch globálnej ekonomiky formou podpory modernej a perspektívnej výroby s vysokou pridanou hodnotou, napríklad v oblasti energetického strojárstva;
- zabezpečenie výrobkov a služieb s vysokou pridanou hodnotou zvyšovaním inovačného potenciálu vedecko-výskumnej základne a jej lepšieho prepojenia s priemyselnou praxou tvorbou ucelenej stratégie výskumu pre priemysel;
- znižovanie energetickej a materiálovej náročnosti ekonomiky;
- vytvorenie podmienok pre efektívne, racionálne a trvalo udržateľné využívanie domácich nerastných surovínových zdrojov, napríklad magnezitu;
- minimalizáciu nepriaznivých vplyvov produkcie na životné prostredie.

Energetika

V oblasti energetiky vláda nadviaže na Stratégiu energetickej bezpečnosti z roku 2008. Je to kľúčový faktor ovplyvňujúci všetky odvetvia národného hospodárstva a chod celej spoločnosti. Energetická bezpečnosť je neoddeliteľnou súčasťou strategickej bezpečnosti.

Vláda považuje dostatočné zabezpečenie energií potrebných na chod hospodárstva a normálny život domácností za jednu z rozhodujúcich súčastí bezpečnosti štátu. Z uvedených dôvodov podporí tvorbu novej energetickej architektúry vychádzajúcej z jednotnej energetickej politiky EÚ. Vláda vytvorí podmienky pre sebestačnosť a proexportnú schopnosť vo výrobe elektriny, optimálny a vyvážený energetický mix s dôrazom na nízkouhlíkové technológie a zvýšenie energetickej efektívnosti. Slovenská republika sa vzhľadom na svoju geografickú polohu môže stať dôležitým článkom pri zaistení energetickej stability a bezpečnosti nielen svojho územia, ale aj EÚ. Vláda urýchli pripravenosť na výstavbu nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice a využije všetky možnosti na zdynamizovanie dostavby 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne Mochovce. Pri využívaní jadrovej energetiky hlavnou prioritou vlády bude dosahovanie vysokej úrovne bezpečnosti pre všetky jadrové zariadenia.

Intenzívnym budovaním prepojení s plynárenskými sieťami, vrátane využitia plynu LNG a s elektrizačnými sústavami okolitých krajín, vláda posilní bezpečnosť dodávok, nezávislosť od jedného dodávateľa, čím sa zlepší aj konkurenčné prostredie.

Bude pokračovať v úsilí o skvalitňovanie energetických služieb a dodávaných tovarov tak, aby každý odberateľ mal zabezpečený dostatok elektriny, plynu a vody v požadovanom množstve a za primerané ceny.

Pri uskutočnení opatrení vyplývajúcich z tretieho energetickeho balíčka EÚ vláda predovšetkým zohľadní hospodárske záujmy SR, ochranu zraniteľných odberateľov a boj proti energetickej chudobe. Nadväzne aktualizuje štátnu energetickú politiku s dôrazom na cezhraničnú spoluprácu v stredoeurópskom priestore.

V oblasti energetiky a sieťových odvetví bude vláda tlmiť nepriaznivé dôsledky netransparentnej a chybnjej privatizácie, aby prirodzené monopoly mali čoraz menej možností zneužívať svoje dominantné postavenie. Implementáciou tretieho liberalizačného energetického balíčka EÚ podstatne rozšíri právomoci štátu v oblasti dohľadu nad regulovanými subjektmi a podporí rozvoj konkurencie a transparentnosti trhu s energiami na Slovensku.

Vláda bude vytvárať podmienky pre zabezpečenie stabilného, predvídateľného a transparentného regulačného rámca s cieľom udržať konkurencieschopnosť priemyslu, zachovanie výroby a zamestnanosti. Zároveň vytvorí podmienky, aby Úrad pre reguláciu sieťových odvetví mal dostatočné nástroje na preverenie nákladovej štruktúry regulovaných subjektov za účelom nastavenia spravodlivej regulácie a zníženia sieťových poplatkov.

V oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie vláda zabezpečí optimalizáciu energetického mixu a väčšieho využívania domáceho energetického potenciálu vrátane budovania vodných elektrární, elektrární na biomasu tak, aby sa vytvárali nové pracovné príležitosti a dosiahli pozitívne synergické efekty v oblasti regionálneho rozvoja, poľnohospodárstva, energetickej bezpečnosti a dopadov na životné prostredie. Vláda pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie bude prihliadať na ich vplyv na koncovú cenu elektriny a bezpečnosť i stabilitu elektrizačnej sústavy.

Vláda podporí racionálne využívanie domácich energetických surovinových zdrojov s cieľom znížiť závislosť od ich dovozu. Vytvorí motivačné prostredie s cieľom dosiahnuť úspory energie.

Stavebníctvo

Cieľom hospodárskej politiky vlády v oblasti stavebníctva bude podpora hospodárskeho rozvoja včasnou a kvalitnou prípravou stavieb, najmä dopravnej infraštruktúry, bytovej výstavby, environmentálnej infraštruktúry, opráv a obnovy bytového fondu.

Vláda považuje za potrebné vytvárať podmienky, aby stavebníctvo dosiahlo takú úroveň, ktorá umožní slovenským firmám presadiť sa v konkurencii na zahraničných trhoch v krajinách EÚ, ako aj na domácom trhu. V rámci rozvoja stavebníctva sa postupne zvýši celková úroveň bytovej výstavby tak, aby bolo primerané bývanie pre obyvateľstvo viac dostupné. Vláda podporí výstavbu celoštátnej a regionálnej dopravnej a technickej infraštruktúry. V záujme efektívneho vynakladania verejných zdrojov, plynulého a racionálneho plnenia najvýznamnejších strategických projektov zabezpečí ich prípravnú aj realizačnú nadväznosť.

Vláda vytvorí podmienky pre vstup súkromného kapitálu do výstavby nájomných bytov. Zváža možnosť podpory cenovo dostupných a energetických budov a bývania. Zameria sa na revitalizáciu panelových sídlisk, zlepšenie obytného prostredia a zvýšenie kvality života občanov v mestách a obciach.

Prostredníctvom nového Stavebného zákona, ktorý vláda navrhne, sa zásadným spôsobom skráti a zjednoduší administratívna náročnosť povoľovania stavieb a ustanovia sa lehoty vyjadrení dotknutých orgánov štátnej správy a úkonov v územnom a stavebnom konaní. Zamedzí sa tým svojvoľnému predlžovaniu rozhodnutí a nepružnému vybavovaniu

potrieb stavebníkov stavebnými úradmi. Vláda navrhne prísnejšie mechanizmy postihu pri porušovaní zákona, najmä pokiaľ ide o tzv. čierne stavby a zákaz ich dodatočnej legalizácie, ak sú v rozpore s územným plánom.

Do podmienok tvorby územných plánov bude zavedený princíp prevencie pred povodňami, havarijnými zosuvmi a inými nežiaducimi geodynamickými procesmi.

Vláda vytvorí podmienky pre využívanie domácej surovínovej základne pre stavebníctvo, podporí „zelenú“ ťažbu nerastov, recykláciu kameniva a výrobu „zelených“ stavebných výrobkov („zelené“ budovy).

Budú navrhnuté dlhodobé ciele energetických úspor a pravidelné prehodnocovanie pri rešpektovaní ekonomických možností Slovenskej republiky.

Pôdohospodárstvo

Vláda istôt pre občanov podporí rozvoj vidieka a zlepšovanie životných podmienok vidieckeho obyvateľstva. Pôdohospodárstvo je komplexný celok so spoločnou stratégiou štátu pre poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesné hospodárstvo a nadväzujúci drevospracujúci priemysel. Rovnako je dôležité z hľadiska tvorby hospodárskej a sociálnej politiky. Podpora rozvoja vidieka a efektívna starostlivosť o krajinu nevyhnutne vyžaduje aj spojenie všetkých rozhodujúcich aktivít v krajine do jedného funkčného celku. Vláda sa zameria aj na podporu všetkých ostatných pozitívnych externalít agropotravinárskeho sektora, vrátane udržiavania kultúrneho charakteru krajiny, ochrany a tvorby životného prostredia a akcelerácie rozvoja vidieckej ekonomiky.

Vláda bude rešpektovať programové dokumenty EÚ zamerané na podporu hospodárskeho rastu a ekonomickej výkonnosti v poľnohospodárstve a lesníctve pri dodržiavaní zásad vyváženosti medzi ekonomickým a ekologickým spôsobom hospodárenia. Ten je predpokladom trvalo udržateľného sociálneho trhového hospodárstva na vidieku.

V rámci rokovaní o reforme spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ pre roky 2014-2020 vyvinie vláda SR v rámci schvaľovacieho procesu v orgánoch EÚ maximálne úsilie na zabezpečenie nediskriminačných podmienok pre našich poľnohospodárov z hľadiska distribúcie podporných prostriedkov i ostatných nástrojov, rámecujúcich podnikanie v pôdohospodárstve.

V tejto súvislosti bude presadzovať aj zjednodušenie pravidiel krízového plnenia a celkové zjednodušenie spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Vláda bude prijímať len také vnútroštátne predpisy pre domácich výrobcov základných surovín pre potravinárske účely, ktoré nepôjdu nad rámec harmonizovanej legislatívy EÚ.

V súlade s pravidlami spoločnej poľnohospodárskej politiky vláda zintenzívni podporu sektorov, ktoré sú potenciálnymi zdrojmi zamestnanosti, najmä živočíšnej výroby, ovocinárstva, zeleninárstva, vinohradníctva, ale aj potravinárskeho priemyslu. Osobitná podpora sa poskytne chovu hovädzieho dobytku a v prírodne znevýhodnených horských a podhorských oblastiach aj oviec.

Bude podporovať prípravu opatrení súvisiacich s adaptáciou poľnohospodárstva na zmenu klímy prostredníctvom takých spôsobov hospodárenia, ktorými sa zvýši zadržiavanie

vody v krajine a prípravou účinnej politiky zachovania a rozvoja hydromelioračných zariadení (závlah a odvodnení).

Vláda bude podporovať hospodárne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu, vytvorí podmienky na jeho ochranu pred neodôvodnenými zábermi na nepoľnohospodárske aktivity a bude hľadať možnosti aplikácie vhodných mechanizmov nákupu pôdy pre poľnohospodárov.

Vláda vytvorí podmienky na urýchlenie postupu usporiadania pozemkového vlastníctva tak, aby bolo zabezpečené efektívne využívanie poľnohospodárskych a lesných pozemkov ich vlastníkmi. Urýchli sa proces vybavovania reštitučných nárokov.

V rámci opatrení na zvýšenie sebestačnosti Slovenska v základných potravinách a potravinovej bezpečnosti vláda podporí obnovu a modernizáciu domáceho potravinárskeho priemyslu, s možnou majetkovou účasťou prvovýrobcov, s významným prínosom pre zamestnanosť, tvorbu pridanej hodnoty a zvýšenie podielu domácich výrobkov v obchodnej sieti. Zároveň podporí zvyšovanie úrovne a organizácie kontrolných zložiek orgánov potravinového dozoru za účelom dôslednej aplikácie a kontroly dodržiavania národných i európskych noriem a pravidiel pre poľnohospodársku a potravinársku výrobu.

V oblasti poľnohospodárskej a potravinárskej výroby vláda podporí spracovanie a finalizáciu produktov z domácej výroby, okrem iného aj zvýšením propagácie a podpory predaja domácich potravín. Využije všetky dostupné ekonomické a právne nástroje na podporu finalizácie produktov v podnikoch poľnohospodárskej prvovýroby a predaj čerstvých potravín týmito podnikmi priamo konečnému spotrebiteľovi.

Podporou trvalo udržateľného obhospodarovania lesov sa zvýši konkurencieschopnosť lesného hospodárstva. Vláda vytvorí legislatívne a ekonomické podmienky na zabezpečenie kompenzácie pre vlastníkov a správcov lesného majetku za environmentálne služby poskytované pre verejnosť. Pri zvyšovaní zamestnanosti v najchudobnejších lesnatých regiónoch Slovenska vláda využije ekonomické a právne nástroje na podporu rozvoja neštátneho lesníckeho sektora ako strategického partnera štátu. Lesy vláda považuje za strategický štátny majetok a preto garantuje ich neprivatizovateľnosť.

Vláda pripraví mechanizmy pre dobudovanie systému hospodárskej úpravy lesov, vrátane trvalého financovania vyhotovenia programov starostlivosti o lesy a prijme systémové opatrenia v oblasti inštitucionálneho zabezpečenia týchto činností.

Vláda podporí zalesňovanie poľnohospodársky nevyužívaných a ostatných degradovaných nelesných pôd s prioritou zalesňovania pôd extrémne ohrozených vodnou eróziou a svahovými deformáciami. Zámerom je tiež chrániť krajinu pred povodňami a vytvárať nové pracovné miesta na vidieku.

Vláda sa sústreďí na rozvoj kapacít na spracovania dreva ako najvýznamnejšej domácej, ekologickej a trvalo sa obnovujúcej suroviny na finálne výrobky. Cieľom bude vytvárať nové pracovné miesta na vidieku a zvyšovať pridanú hodnotu tovarov z dreva. Rovnako je záujem aj o rozvoj hospodárstva na biologických základoch s cieľom zvýšiť efektívnosť využívania domácich obnoviteľných zdrojov surovín, prispieť k zníženiu environmentálnej záťažnosti znížením produkcie skleníkových plynov a zlepšiť sociálne podmienky obyvateľstva skvalitňovaním životného prostredia a vytváraním pracovných

miest. Bude podporovať rozvoj produkcie biologických zdrojov v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve pre tradičné spracovateľské odvetvia potravinárstva, drevospracujúceho priemyslu, ale aj pre nové odvetvia biotechnológií, energetiky a chemického priemyslu.

V oblasti rezortnej vedy a výskumu vláda podporí verejno-súkromné partnerstvá zamerané hlavne na inovácie v poľnohospodárstve, potravinárstve a lesníctve.

Doprava, pošta a telekomunikácie

Vláda istôt pre občanov bude zabezpečovať rozširovanie kvalitnej, dostupnej a integrovanej dopravnej infraštruktúry, konkurenčných dopravných služieb, používateľsky prijateľnej, ekologicky a energeticky efektívnej a bezpečnej dopravy. Prioritou bude pokračovanie vo výstavbe diaľničnej dopravnej siete výraznejšou mierou ako doteraz, pričom vláda zabezpečí vyvážené súťažné podmienky, aby nedochádzalo k nedokončeným úsekom a k devastácii celého reťazca podnikateľských subjektov. Využije overené formy výstavby diaľnic formou PPP projektov. Základným predpokladom na odstraňovanie regionálnych disparít je naďalej plnohodnotné diaľničné spojenie Bratislavy s Košicami. Vláda posilní úlohu vodných ciest v dopravnej infraštruktúre.

Na cestách I. triedy bude vláda pri ich prevádzke a rozvoji klásť dôraz na odstraňovanie nehodových lokalít, havarijných stavov mostov, budovať obchvaty miest a obcí za účelom odklonu tranzitu a riešiť nevyhovujúcu dopravnú výkonnosť vybraných križovatiek. Zlepšovať stavebno-technický stav vozoviek na cestách I. triedy financovaním cyklickej údržby a opráv na úroveň štandardov, prioritne na cestách medzinárodného významu (E), ktoré zabezpečujú možnosť tranzitnej dopravy a nie sú v súbehu s diaľnicami a rýchlostnými cestami.

Vláda podporí budovanie inteligentných dopravných systémov a zvyšovanie úrovne bezpečnosti dopravy a premávky.

Vzhľadom na skutočnosť, že súčasné nastavenie fondov EÚ v doprave smeruje k ich nevyčerpaniu do roku 2015, prijme vláda urýchlené mechanizmy na zabezpečenie maximálneho využitia týchto prostriedkov.

So zastavením výstavby diaľnic súvisí aj zastavenie kontinuálnej prípravy projektov na výstavbu diaľnic. Vláda preto vynaloží potrebné úsilie na zabezpečenie stavebných povolení s cieľom vytvorenia dostatočného zásobníka projektov. V prípade potreby sa vláda opäť vráti k prijatiu špeciálneho zákona v súlade s nálezom Ústavného súdu na zdynamizovanie tohto dôležitého procesu.

Zaostávanie dôležitých projektov výstavby diaľnic a rýchlostných ciest, ale i modernizácie železníc súvisí s extrémne vysokou rozdrobenosťou vlastníctva pôdy na Slovensku. Vláda preskúma riešenia uplatňované v iných krajinách EÚ a bude hľadať principiálne riešenie ako vysporiadanie pozemkov k stavbám dopravnej infraštruktúry zásadne zjednodušiť pre štát i vlastníkov dotknutých pozemkov.

Medzi ďalšie priority vlády bude patriť stabilizovanie podielu železničnej nákladnej dopravy na prepravnom trhu, zvýhodňovanie verejnej hromadnej dopravy udrжанím úhrady výkonov vo verejnom záujme. Vláda zabezpečí harmonizáciu osobnej vlakovej a autobusovej

dopravy zvýšením konkurencieschopnosti, kultúry cestovania a bezpečnosti prevádzky osobnej vlakovej dopravy a riešením integrovaných dopravných systémov. Zároveň bude presadzovať znižovanie počtu nechránených železničných priecestí a podporu rozvoja kombinovanej nákladnej prepravy. Vláda bude analyzovať možnosti strategického partnerstva štátneho prevádzkovateľa nákladnej železničnej dopravy s cieľom posilnenia jeho postavenia na trhu, zvýšenia podnikateľských príležitostí vplyvom synergických efektov a získania dodatočných zdrojov na jeho ďalší rozvoj.

Vláda v záujme udržateľného rozvoja leteckej dopravy v súlade s európskou dopravnou politikou a medzinárodnými záväzkami podporí zvyšovanie úrovne bezpečnosti leteckej prevádzky a bezpečnostnej ochrany civilného letectva. Vláda vytvorí systém podpory leteckej dopravy vo verejnom záujme. Dôležitý bude ďalší rozvoj letiska Bratislava ako najvýznamnejšieho leteckého dopravného uzla na Slovensku a regionálnych letísk ako nástrojov rozvoja regiónov a cestovného ruchu.

Vláda bude zároveň podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy.

Hlavnými nástrojmi zabezpečenia uvedených priorít bude efektívne vynakladanie finančných prostriedkov v doprave, viaczdrojové financovanie dopravnej infraštruktúry, rovnovážny vývoj jednotlivých druhov dopravy a ochrana záujmov SR pri tvorbe relevantnej legislatívy EÚ. Zámerom vlády tak bude kvalitná a dostupná dopravná infraštruktúra, ktorá podporí sociálnu inklúziu prepojením menej rozvinutých regiónov a posilní medzinárodnú konkurencieschopnosť Slovenska aj využitím geografického potenciálu ako tranzitnej krajiny.

Vláda zabezpečí vypracovanie sektorovej stratégie rozvoja dopravnej infraštruktúry s výhľadom do roku 2030. V súvislosti s realizáciou politiky súdržnosti po roku 2013 zabezpečí vypracovanie sektorového operačného programu na roky 2014 – 2020, ktorý bude reflektovať národné priority stanovené v stratégii rozvoja dopravnej infraštruktúry.

Vláda vytvorí podmienky na zlúčenie nezávislých regulačných úradov v oblasti cestnej, železničnej, leteckej a vodnej dopravy, ako aj v oblasti výstavby, pôšt a telekomunikácií. Výrazným spôsobom sa tak zníži počet rozpočtových organizácií v rezorte dopravy, zníži sa počet administratívnych zamestnancov a dôjde k úsporám v rozpočtových nákladoch.

Medzi ďalšie ciele hospodárskej politiky v oblasti dopravy, pôšt a telekomunikácií bude predovšetkým patriť:

- liberalizácia a zvýšenie funkčnosti poštového trhu pomocou vyvážených trhových podmienok podnikania v oblasti poštových služieb,
- harmonizácia hospodárskej súťaže na trhu elektronických komunikácií a rozvoj dostupných vysokorýchlostných sietí,
- pri strategickom rozhodovaní mimoriadna pozornosť venovaná vplyvu dopravy na životné prostredie.

Obchod

Hospodárska politika v oblasti obchodu sa zameria na:

- implementáciu všetkých nástrojov spoločnej obchodnej politiky, presadzovanie záujmov Slovenskej republiky na pôde EÚ a Svetovej obchodnej organizácie

- (WTO), ochranu trhu v súlade s platnými pravidlami a opatrenia na posilnenie konkurencieschopnosti produkcie na území Slovenskej republiky,
- zosúladienie legislatívy Slovenskej republiky s právnymi predpismi Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa a na úpravu mechanizmu kolektívneho vymáhania práv spotrebiteľov,
  - presadzovanie opatrení na európskej úrovni, aby nebola zneužívaná ekonomická sila obchodných reťazcov,
  - zlepšenie koordinácie trhového dohľadu a hodnotenia situácie na vnútornom trhu vrátane monitoringu cien,
  - vzdelávanie spotrebiteľov a zvyšovanie ich informovanosti,
  - vypracovanie Spotrebiteľského kódexu pre odstránenie fragmentácie v práve na ochranu spotrebiteľa.

Cestovný ruch

Cieľom hospodárskej politiky v oblasti cestovného ruchu bude zvyšovanie konkurencieschopnosti cestovného ruchu pri lepšom využívaní jeho potenciálu so zámerom vyrovnávať regionálne disparity a vytvárať nové pracovné príležitosti. Na realizáciu tohto cieľa bude potrebné:

- prehodnotiť inštitucionalizáciu riadenia a koordinácie činností subjektov zodpovedajúcich za rozvoj cestovného ruchu na všetkých úrovniach,
- vypracovať novú stratégiu na oživenie cestovného ruchu, na zvýšenie jeho kvality a konkurencieschopnosti,
- podporiť lepšie využitie turistického potenciálu Slovenska,
- zvýšiť efektívnosť a transparentnosť využitia verejných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu, vrátane zefektívnenia využitia fondov EÚ,
- dôsledne trvať na uplatnení morálnych a etických princípov v oblasti obchodnej politiky,
- zvážiť zavedenie podporných programov ohľadom aktívneho cestovného ruchu pre letiská a leteckých prepravcov so zámerom priamej podpory rozvoja leteckej dopravy a posilnenia podpory rozvoja leteckého priemyslu i v rámci turizmu.

Služby

V rámci hospodárskej politiky vláda vytvorí podmienky na rýchlejší rozvoj služieb ako dôležitého sektora tvorby pracovných miest. Zámerom je rozšíriť, podstatne skvalitniť a urobiť cenovo dostupným celé spektrum služieb pre široké vrstvy obyvateľstva, osobitne pre staršiu generáciu.

Vláda podporí formovanie tzv. striebornej ekonomiky ako segmentu národného hospodárstva obsluhujúceho staršiu generáciu, resp. tú jeho časť, ktorá produkuje hmotné statky a služby určené prevažne pre vyššie vekové skupiny obyvateľstva – seniorov.

Vláda zvýši podiel služieb spojených so vzdelávaním, ako aj podiel zdravotníckych a sociálnych služieb vhodnou organizáciou celého systému poskytovania služieb a účelnou deľbou práce medzi verejnými a súkromnými poskytovateľmi služieb.

Vláda podporí vytváranie podmienok na rozvoj poznatkovo náročných služieb pre podniky.

Podpora hospodárskeho rozvoja využitím prostriedkov z fondov Európskej únie

Vláda v súvislosti s plnením strategických cieľov kohéznej politiky chce dosiahnuť vyššiu úroveň konvergenzie k úrovni EÚ 15 z hľadiska ekonomickej výkonnosti. Zameria sa na realizáciu takých zmien, ktoré zvýšia konkurencieschopnosť SR a zlepšia kvalitu života. Za rozhodujúce pokladá plnenie strategického cieľa Národného strategického referenčného rámca SR na roky 2007 – 2013, pričom za kľúčové v tejto oblasti považuje ciele v oblasti infraštruktúry a regionálnej dostupnosti, vedomostnej ekonomiky a v oblasti ľudských zdrojov.

V súvislosti s implementáciou pomoci a podpory z fondov EÚ vláda vytvorí všetky podmienky na účinnejšiu koordináciu kohéznej a poľnohospodárskej politiky so zameraním na využívanie intervencií s ohľadom na udržateľnosť zamestnanosti a na tvorbu nových pracovných miest. Sformuluje také opatrenia, ktoré prispievajú k zníženiu negatívnych vplyvov globálnej hospodárskej krízy na zamestnanosť.

Vláda zabezpečí procesy vedúce k reálnemu a efektívnemu vyčerpaniu alokácií operačných programov ku koncu programovacieho obdobia 2007 – 2013 v súlade s ich cieľmi a prioritami. Presadí spoločnú líniu definovanú Politikou súdržnosti EÚ po roku 2013. Za hlavné priority pre udržateľný rast a zamestnanosť pri implementácii Stratégie EÚ 2020 bude považovať vytváranie merateľných hodnôt prostredníctvom rastu založeného na znalostiach a inováciách, posilnení postavenia občanov v inkluzívnych spoločnostiach s vysokou zamestnanosťou a na vytváraní konkurencieschopného a ekologickejšieho hospodárstva, ktoré využíva zdroje efektívnym a udržateľným spôsobom. V tomto kontexte vláda vytvorí podmienky na spracovanie novej generácie operačných programov v súlade s podmienkami a zameraním Spoločného strategického rámca 2014 – 2020, pričom využije skúsenosti všetkých prijímateľov pomoci z predchádzajúcich programových období.

Starostlivosť o životné prostredie

Vláda považuje za štátny záujem Slovenskej republiky dosiahnutie a udržiavanie vysokej kvality životného prostredia, ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov pri zachovávaní princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Kľúčovým a rozhodujúcim nástrojom trvalo udržateľného rozvoja je orientácia hospodárstva na konzistentnú výrobu, ktorá znamená súlad so sociálnymi, ako aj s environmentálnymi požiadavkami spoločnosti. Osobitnú starostlivosť bude vláda venovať využitiu voľnej pracovnej sily v regiónoch s nevybudovanou environmentálnou infraštruktúrou.

Medzi základné priority environmentálnej politiky vlády bude patriť realizácia programov na prevenciu klimatických zmien a znižovanie ich následkov v rámci prijatých opatrení klimaticko-energetického balíčka, na čo budú vytvorené organizačné, ekonomické, legislatívne a inštitucionálne predpoklady.

Pre udržanie nenahraditeľnej devízy Slovenskej republiky akými sú kvalitné vodné zdroje a pre odstránenie nebezpečenstva povodní v pramenných oblastiach na horných tokoch riek vláda vytvorí podmienky, aby boli obce s počtom obyvateľov nižším ako 2000 finančne podporené z fondov EÚ. Zvýšenú pozornosť bude venovať tiež obciam, ktoré sa nachádzajú v chránených vodohospodárskych oblastiach a presadí opatrenia zamerané na ochranu

vodných zdrojov. V ochrane pred povodňami dôslednú realizáciu efektívnych protipovodňových opatrení a programov na zvyšovanie vodozádržnej schopnosti krajiny dostupnými ekologickými i technickými prostriedkami vrátane výstavby vodných elektrární ako integrálnej súčasť starostlivosti o povodia.

Zvýšenú pozornosť bude vláda venovať ochrane a zlepšeniu stavu vôd, optimalizácii využitia a ochrane pred ich škodlivými účinkami. Rovnako aj ochrane a racionálnemu využívaniu minerálnych, liečivých a geotermálnych podzemných vôd.

Vláda sa zameria na optimalizáciu priestorového usporiadania a funkčného využívania územia, ako aj na ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva. Za týmto účelom navrhne nový systém starostlivosti o krajinu. Podporí budovanie jednotného environmentálneho monitorovacieho a informačného systému, zvyšovanie environmentálneho vedomia obyvateľstva a na jeho informovanosť o environmentálnej situácii.

Dôraz bude kladený aj na zabezpečenie dostatočného množstva a kvality vôd pre verejnoprospešné a environmentálne služby a podnikateľské aktivity.

Vláda podporí sanáciu havarijných zosuvov a prevenciu geologických hazardov. Prijme opatrenia na sanáciu environmentálnych záťaží a na cieľavedomé využívanie rekultivovaných území z dôrazom na zníženie záberov poľnohospodárskej pôdy.

V záujme znižovania znečisťujúcich látok v ovzduší prijme vláda podporné nástroje na znižovanie množstva emisií z priemyslu, energetiky a mobilných zdrojov a orientáciu na využívanie automobilov so zníženou emisiou.

Vláda upraví pravidlá v odpadovom hospodárstve, vrátane podpory rozšírenia separácie aj o textilný odpad a rozvoj spracovateľských kapacít, najmä takých, ktoré budú využívať najlepšie dostupné technológie recyklácie odpadov do podoby finálnych výrobkov. Prijme opatrenia na podporu propagácie výrobkov vyrobených z recyklovaných materiálov.

Osobitnú pozornosť bude vláda venovať racionálnemu využívaniu domácich nerastných surovín a podpore podnikov, ktoré využívajú pri ťažbe a úprave nerastov najlepšie dostupné technológie s minimálnym dopadom na životné prostredie. Základným východiskom pri eliminácii environmentálnych rizík bude kontrola environmentálnej bezpečnosti, environmentálnej vhodnosti stavieb, zariadení a výrobkov. Vláda bude presadzovať environmentálne vhodné využitie krajiny.

Vláda pripraví nové pravidlá ochrany prírody a prehodnotí sieť chránených území v súlade s medzinárodnými záväzkami a zabezpečí opätovné vyhlásenie a zonáciu chránených území v záujme dotvorenia jednotnej národnej a medzinárodnej sústavy rôznych chránených území rešpektujúc súčasné podmienky a záujmy udržateľného rozvoja regiónov, vrátane národných parkov a európskej sústavy Natura 2000. Vláda pripraví súbor nástrojov na riešenie náhrad za obmedzia, ktoré vznikajú vlastníkom pozemkov v chránených územiach rešpektovaním podmienok ochrany prírody, ako aj uplatnením programov starostlivosti o chránené územia vo vzťahu k všetkým odvetviam ľudskej činnosti.

Rozvoj spoločenských a hospodárskych aktivít musí rešpektovať a podporovať zachovanie súčasných historických, kultúrnych a prírodných hodnôt ako predpokladu rozvoja ekoturizmu a cestovného ruchu. Vláda zabezpečí rozvoj environmentálnej osvedy a

regulovaného cestovného ruchu, čo si vyžiada ďalšie budovanie infraštruktúry so zreteľom na ochranu prírody a krajiny, rozšírenie siete náučných chodníkov, geoparkov, informačných a školiacich zariadení.

Vláda výraznejšie podporí aktivity obcí, podnikateľov a mimovládnych organizácií zameraných na regeneráciu poškodeného prírodného prostredia, ochranu a revitalizáciu ekosystémov v zaťažených, ako aj chránených územiach s cieľom zlepšiť poskytovanie ekosystémových služieb ako mimoprodukčných funkcií poľnohospodárskej, lesnej a urbanizovanej krajiny. Bude tiež rýchlejšie realizovať program na uprednostnenie občianskej výstavby a vybavenosti priamo v intravilánoch obcí, výrobných zariadení na rekultivovaných plochách s cieľom postupne ich začleňovať do usporiadanej, hodnotnej a estetickej kultúrnej mestskej a vidieckej krajiny s dobudovaním environmentálnej infraštruktúry.

Vláda prehodnotí spolu s mestami a obcami v spolupráci so Združením miest a obcí Slovenska a ďalšími partnermi plnenie záväzkov, ku ktorým sa SR zaviazala v Zmluve o pristúpení k EÚ (2003), predovšetkým v oblasti environmentálnej infraštruktúry, dobudovania zariadení na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd s cieľom výrazného zníženia vysokej rozostavanosti.

4. ÚLOHA ŠTÁTU A VEREJNÉHO SEKTORA

Volebný systém

Vláda bude iniciovať diskusiu o potrebe zmeny volebného systému pre jednotlivé druhy volieb a v prípade dohody relevantných politických síl navrhne aj ich úpravu. Bude dbať na zjednotenie základných inštitútov volebných predpisov a zavedenie jednotnej terminológie, transparentnú úpravu pravidiel volebnej kampane a dôslednú kontrolu prostriedkov použitých na jej vedenie kandidujúcimi subjektmi vrátane ich verejnej kontroly.

Celospoločenskú diskusiu si vyžaduje aj prehodnotenie financovania politických strán smerom k precíznejším a transparentnejším pravidlám financovania, identifikácie poskytovateľov príspevkov a zverejňovania údajov o financovaní. Zmena právnej úpravy prinesie efektívnejšie postupy a pravidlá kontroly, ako aj zodpovednosť predstaviteľov politických strán za transparentnosť financovania, čo pre Slovenskú republiku vyplýva aj z medzinárodných záväzkov. Vláda preskúma možnosti vytvorenia stálych volebných orgánov, ktoré by nezávisle kontrolovali financovanie politických strán a navrhne účinné sankcie za porušovanie volebných pravidiel.

Uplatňovanie verejnej moci

Cieľom vlády je optimalizovať úlohu štátu, ktorá bude primerane eliminovať vplyv krízy a prehlbovať komplexnú tvorbu podmienok na zvyšovanie kvality života na Slovensku. Štát a jeho orgány musia udržiavať v optimálnom chode všetky spoločensky významné funkcie verejného sektora týkajúce sa života ľudí a celej spoločnosti. Identifikovať nerovnovážne procesy a obnovovať rovnováhu predovšetkým vo vzťahu k nerovnostiam vyvolaným globálnym vývojom.

Problémy vyvolané finančnou a hospodárskou krízou ovplyvňujú a hýbu štátmi, svetovým spoločenstvom, ekonomikou, ale aj ostatným spoločensko-politickým dianím. Najmä, keď nejde o obyčajnú cyklickú alebo štrukturálnu krízu, ale o krízu hodnôt, cieľov spoločnosti, polarizácie sveta a globálnej potreby.

Štát musí predovšetkým eliminovať negatívne vonkajšie a vnútorné javy a procesy a zároveň efektívne chrániť ekonomické záujmy, garantovať obranu republiky, bezpečnosť a ochranu života a zdravia osôb, verejný poriadok, zabezpečovať sociálne istoty a poskytovať verejné služby.

Vláda navrhne posilnenie rozsahu, obsahu a intenzity činnosti štátu, ktorého funkcie boli v nedávnej minulosti neprimerane oslabované. Je nevyhnutné nanovo definovať priestor na intervenciu štátu, jeho nezastupiteľné miesto pri prekonávaní krízy a riešení problémov, typických pre začiatok 21. storočia. Vytvoria sa tak predpoklady prechodu na moderné vládnutie vykonávané v súlade so základnými hodnotami a cieľmi EÚ.

Vláda presadí komplexnejší a viac systémový prístup k plneniu niektorých funkcií štátu. Ide najmä o:

- ekonomickú funkciu štátu v trhovom hospodárstve,
- funkciu organizácie a riadenia vzťahov vnútornej štruktúry spoločnosti,
- funkciu vytvárania politických, právnych a ekonomických podmienok na rozvoj jednotlivých sfér spoločenského života,

- zabezpečenie dôsledného rešpektovania práva a boja proti organizovanému zločinu a korupcii.

Vykonávanie týchto funkcií musí byť vyvážené, trvalo konformné a zabezpečovať podmienky na kvalitnejší život občanov.

Dôležité smery uplatňovania úlohy štátu:

- garantovať fungovanie právneho štátu,
- priblížiť štát k občanovi, vrátane politiky a rozhodovacej činnosti inštitúcií EÚ,
- vytvárať vhodné podnikateľské prostredie,
- s cieľom trvalej udržateľnosti verejných financií a pri súčasnom uplatnení účinnej sociálnej politiky zefektívniť verejný sektor,
- posilniť úlohu štátu vo vzťahu k optimálnej verejnej spotrebe ako faktora trvalo udržateľného rastu,
- posilniť komplexnosť pohľadu na jednotlivé zložky bezpečnosti,
- pri rešpektovaní kľúčovej úlohy odborových organizácií a zamestnávateľských organizácií zmeniť spôsob vedenia sociálneho dialógu a zapojiť do dôležitých spoločenských rozhodovacích procesov aj intelektuálne vrstvy, cirkvi a náboženské spoločnosti,
- podporiť aktívny dialóg s občianskou spoločnosťou a so zástupcami z neziskového sektora, vrátane jeho viaczdrojového financovania a individuálneho darčovstva, ako aj rozvoj dobrovoľníctva.

Strategická dimenzia vládnutia

Slovenská republika sa počas celého transformačného obdobia nemohla vymaniť z problémov spôsobených absolútnym nedocenením významu dlhodobých trendov a rozhodnutí. Riešením je zefektívňovať našu schopnosť adekvátne reagovať na zmeny a prispôbovať tomu ciele spoločnosti, nástroje poznávania a spôsoby riadenia.

Vláda zdôrazňuje potrebu strategickej dimenzie vládnutia vytvárajúcej podmienky na to, aby sa prognózovanie vývoja, stanovovanie priorít a rozvíjanie strategického vládnutia stalo trvalou súčasťou fungovania štátu a spoločenského dialógu. Rozhodujúcim predpokladom realizácie tohto cieľa je efektívna tvorba kvalitných vízií a stratégií. Čo korešponduje s požiadavkami Európskej komisie na uplatnenie strategického plánovania a programovania.

Vláda vyslovuje politickú podporu strategickému vládnutiu ako základnému predpokladu uplatnenia tohto inštitútu. Uprednostňujeme prostredie politickej stability, silnej a stabilnej vlády zameranej nie na veľký počet operatívnych úloh, ale skôr na koncepčnú, systémovú a efektívnu prácu.

Vláda považuje za nevyhnutné, aby sa formovali vedecké kapacity orientované na skúmanie budúcnosti krajiny. Bude uvažovať aj o vytvorení centra pre strategické riadenie na úrovni vlády. Vláda postupne zavedie systém strategického plánovania a riadenia v štátnej správe a zaistí jeho previazanosť na systém financovania. Bude dbať na vecnú, priestorovú a časovú previazanosť odvetvových stratégií a koncepcií. Tiež bude iniciovať prepojenie týchto dokumentov do strategických zámerov územnej samosprávy. Zintenzívni zapájanie vedeckého potenciálu, osobitne vysokých škôl do koncepčných aktivít orgánov štátnej správy.

Je nevyhnutné akcentovať potrebu zvýšenej koordinácie politik a úzkej previazanosti sociálnych, hospodárskych a environmentálnych cieľov a politik na ich dosiahnutie.

Vláda bude pokračovať v ucelenej tvorbe strategického smerovania slovenskej spoločnosti s využitím vedeckého potenciálu SR.

Štát a ekonomika

Dôsledky globálnej finančnej a hospodárskej krízy viedli k odmietnutiu nadradenej úlohy trhu a názorov o minimálnej úlohe štátu v hospodárskej sfére. To automaticky predpokladá potrebu komplexnejšieho pohľadu na problematiku národného hospodárstva v rámci celého štátu.

Vláda kladie dôraz na čo najkomplexnejšiu národohospodársku politiku, na lepšie využitie systémového prístupu a opatrení zameraných na koordináciu ekonomiky predovšetkým vo vzťahu k zlepšovaniu podmienok na pôsobenie kľúčových faktorov výkonnosti národného hospodárstva. Rovnako aj k riešeniu otázok trvalo udržateľného ekonomického rastu, vrátane stabilizácie trhu práce a zvýšenia miery zamestnanosti. Ide o opatrenia, ktoré nebudú deformovať trh.

Vláda podčiarkuje nevyhnutnosť zabezpečenia jednoty ekonomického, sociálneho a environmentálneho rozvoja Slovenska. Preto treba intenzívnejšie uplatňovať ekonomické funkcie štátu v trhovom hospodárstve.

Vláda považuje za rozhodujúci predpoklad úspešného smerovania k spoločensko-hospodárskej prosperite pokračovanie v budovaní rovnovážneho trhového prostredia a rovnováhy medzi verejnými a súkromnými záujmami pri garantovaní sociálnej spravodlivosti.

Význam verejného sektora

Vláda vychádza z poznania, že Slovensko potrebuje kvalitný verejný sektor ako produkt verejnej politiky štátu, ktorý v rámci efektívneho hospodárenia s verejnými zdrojmi zabezpečí kvalitné a dobre fungujúce systémy vzdelávania, zdravotnej starostlivosti a sociálneho zabezpečenia. Iba dobre fungujúci a dostatočne efektívny verejný sektor dokáže účinne podporiť kvalitatívny rozvoj spoločnosti, sociálno-ekonomickú rovnováhu a životné istoty obyvateľstva.

Vláda bude podľa náročnosti a akútnosti problematiky neodkladne riešiť reformy systémov vzdelávania, zdravotnej starostlivosti a sociálneho zabezpečenia. Dôraz bude kladený na zvyšovanie ich efektívnosti a kvality pri rešpektovaní možností determinovaných dlhodobou udržateľnosťou verejných financií. Vychádzať pritom bude z lepšieho uspokojovania potrieb občanov, ako aj z potrieb formujúcej sa vedomostnej spoločnosti.

Úlohy verejnej správy

Významným nástrojom na dosiahnutie potrebných zmien, ktoré povedú k zásadnému zefektívneniu štátu vo všetkých jeho rozmeroch, bude modernizácia a zefektívnenie verejnej správy.

Globálnym cieľom činnosti vlády pri riadení verejnej správy je skvalitnenie činnosti subjektov verejnej správy a verejných služieb na podporu sociálno-ekonomického rastu SR a zvýšenie kvalitatívnych parametrov života občanov. Piliermi tohto cieľa budú ekonomizácia, informatizácia a personálny rozvoj vo všetkých štruktúrach verejnej správy.

Občan a uspokojenie jeho životných potrieb musí byť stredobodom pozornosti organizovania výkonu verejnej správy. Zároveň je potrebné verejnú správu pre občana sprehladniť a umožniť tak občanom podieľať sa primeranou formou na jej rozhodovaní a kontrole. Je dôležité, aby čo najviac svojich potrieb v kontakte s úradmi vyriešili na jednom kontaktnom mieste podľa zásady, aby „obiehali informácie, a nie občan“.

Naplnenie uvedených cieľov si vyžaduje systematicky skvalitňovať právny rámec verejnej správy. Jeho uplatňovanie v praxi by nemalo prinášať neprimeranú byrokratickú záťaž občanom a komplikovanie pracovných postupov v úradoch. Právny poriadok a represívne orgány musia zároveň podstatne razantnejšie potláčať negatívne javy dlhodobo pretrvávajúce v spoločenskom a hospodárskom živote.

Vláda postupne zavedie systém strategického plánovania a riadenia v štátnej správe a zaistí jeho previazanosť na systém financovania.

Vláda navrhne legislatívne opatrenia k vytvoreniu novej štruktúry orgánov miestnej štátnej správy, ktorej dôležitým princípom bude integrácia pôsobnosti tzv. špecializovanej štátnej správy do jednotného štátneho úradu na čele s predstaviteľom vymenovaným vládou. Táto štruktúra zachová odborné a personálne riadenie a zodpovednosť odvetvových ústredných orgánov štátnej správy. Jednotný úrad štátnej správy sleduje zjednodušenie kontaktu občana so štátnou správou a zároveň zodpovedá záujmom transparentnosti, zodpovednosti za rozhodovacie procesy, efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov a účinnosti kontroly. Občanovi i podnikateľovi sa tak umožní vybaviť svoje záležitosti prostredníctvom jedného obslužného miesta. Vláda zároveň posúdi, v ktorých prípadoch sa integrácia v minulosti neosvedčila.

Základ ekonomizácie verejnej správy bude postavený na skúmaní nákladovosti jednotlivých produktov, resp. činností verejnej správy. Táto analýza bude tiež východiskom pre racionalizáciu správy majetku štátu a jeho centralizáciu. Tieto opatrenia vlády a zníženie počtu riadiacich štruktúr v miestnej štátnej správe musia umožniť efektívnejšie riadenie a využiť uvoľnené personálne zdroje na posilnenie odborného výkonu tak, aby ekonomizácia verejnej správy neznamerala len zníženie stavu zamestnancov za účelom šetrenia verejných financií. Vláda podporí odborné vzdelávanie zamestnancov orgánov verejnej moci, ale tiež zavedie také pravidlá prijímania zamestnancov, ktoré preveria odbornú spôsobilosť uchádzačov na kvalitatívne vyššej úrovni. V riadiacich procesoch vlády sa postupne uplatní jednotný systém riadenia ľudských zdrojov vo verejnej správe.

Vláda je rozhodnutá výrazne zefektívniť štruktúru ústredných orgánov štátnej správy. Vláda vykoná dôkladnú analýzu nákladovosti rozhodovacej a riadiacej činnosti týchto orgánov, vrátane správy majetku štátu, v záujme zefektívnenia všetkých prebiehajúcich procesov. Následne vláda navrhne opatrenia smerujúce k zjednodušeniu štruktúry ústredných orgánov štátnej správy tak, aby sa prekonala súčasná roztrieštenosť, prípadne duplicita výkonu ústrednej štátnej správy.

V kontexte rozpracovanej „Koncepcie modernizácie územnej samosprávy“ vláda podporí vybudovanie siete „Spoločných obecných úradovní“ a ich vybavenie informačnými a komunikačnými technológiami. Tieto by mali vytvoriť základnú sieť na komunikáciu „občan – úrad“ na miestnej úrovni. Zároveň by prispeli k racionalizácii a k skvalitneniu činnosti miestnej samosprávy.

Vláda bude viesť permanentný dialóg so samosprávnymi orgánmi s cieľom nájsť cesty ku skvalitneniu výkonu verejnej správy, k čomu budú využité aj výsledky komplexného auditu verejnej správy. Niekoľkoročné skúsenosti s prenosom výkonu štátnej správy na samosprávu ukazujú na viaceré nedostatky existujúceho systému. Bez ohľadu na to, ktorý stupeň samosprávy alebo štátnej správy bude hodnotený, vedúcim kritériom bude kvalita služby občanom a podnikateľom, efektivita vynakladania verejných prostriedkov, odbornosť a transparentnosť výkonu verejnej správy. Vláda považuje za nevyhnutné aj zastúpenie predstaviteľov územnej samosprávy v jej poradných orgánoch.

Vláda bude zvyšovať štandard transparentnosti verejnej správy a verejnej využiteľnosti informácií, ktoré má verejná správa, napríklad rozširovaním funkčnosti verejne dostupných databáz, akými je Katastrálny portál, Obchodný register, Centrálny register zmlúv. Vláda bude intenzívne využívať portál otvorených informácií data.gov.sk, aby sa uľahčilo využívanie informácií verejnosťou. Vláda navrhne zmeny v zákone o slobodnom prístupe k informáciám tak, aby sa pri zachovaní súčasného štandardu práva na informácie odstránili nedostatky, ktoré bránia tak efektívnemu získavaniu požadovaných informácií ako aj efektívnej práci orgánov verejnej správy.

Chronické protiprávne konania nesmú zostať bez primeranej reakcie štátu. Vláda navrhne opatrenia, na základe ktorých niektoré dávky a iné plnenia od štátu nebudú poskytované osobám dopúšťajúcim sa protiprávnych konaní alebo budú poskytované alternatívnymi formami.

Vláda bude dôsledne presadzovať preventívne a represívne opatrenia v boji s korupciou, minimalizovať tak množstvo korupčných príležitostí a nastaviť účinný sankčný systém. Bude dbať, aby kvalita štátnych evidencií a činnosť kontrolných inštitúcií dôraznejšie zabezpečovala zlepšovanie korektného podnikateľského prostredia a zároveň vytvárala podmienky na zvýšenie finančných príjmov verejných rozpočtov.

Vláda navrhne legislatívne opatrenia, ktorými zvýši výpovednú hodnotu majetkových priznaní verejných funkcionárov.

Vláda bude dbať, aby príslušné orgány dôraznejšie odstraňovali stále pretrvávajúce nedostatky a vážne negatívne javy v procesoch verejného obstarávania na všetkých úrovniach verejnej správy. Na tento účel sa plošne uplatní elektronické verejné obstarávanie, ktoré bude postupne centralizované, s cieľom zabrániť obchádzaniu súťaží a ich manipulácii. Súčasne vláda navrhne také zmeny vo verejnom obstarávaní, aby bol tento proces na jednej strane transparentný a zjednodušený, na druhej strane však dostatočne pružný.

Vláda prehodnotí právnu, vecnú a finančnú stránku všetkých neprehľadných zmluvných vzťahov uzavretých v minulosti s cieľom zefektívnenia činnosti orgánov verejnej moci. Vláda prijme systémové riešenie uplatňovania náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. V konaniach o žalobách o náhradu škody majú sudy nejednotný prístup, o čom

svedčia protichodné súdne rozhodnutia a nepredvídateľné kritériá na určenie výšky nemajetkovej ujmy.

Vláda vytvorí podmienky na zefektívnenie vymáhania pohľadávok štátu s cieľom ich jednotného a centrálného vymáhania. Vláda rovnako zavedie centrálnu správu nehnuteľného majetku štátu, v záujme zefektívnenia jeho užívania, odstránenia existujúcich duplicit a hospodárnosti budúcich investícií a údržby. Vláda navrhne vytvorenie nezávislého Centrálného stavebného dozoru, ktorý bude dohliadať nad kvalitou stavieb realizovaných pre verejný sektor. Najdôležitejšie informácie o nehnuteľnom majetku štátu alebo v užívaní štátu budú prehľadne prístupné verejnosti.

Elektronizácia verejnej správy

Strategickým cieľom vlády je v plnom rozsahu vybudovať e-government, čo predstavuje komplexnú a efektívnu digitalizáciu administratívnych, správnych, rozhodovacích a riadiacich procesov, ako aj normotvorby v rámci všetkých odvetví a foriem správy.

Vláda využije elektronizáciu a možnosti informačných a komunikačných technológií pre zásadné zlepšenie úrovne služieb verejnej správy. Prijme opatrenia pre zjednodušenie a zrýchlenie komunikácie občana so štátnou správou a samosprávou zvýšením automatizácie komunikácie s využitím moderných informačných a komunikačných prostriedkov. Zrýchli vybavovanie úradných záležitostí a zníži administratívne zaťaženie občanov a podnikateľov vytvorením elektronických služieb, vrátane vybudovania siete integrovaných obslužných miest.

Pri realizácii projektov informatizácie spoločnosti bude vláda dôsledne dodržiavať princípy na verejnosť orientovaných služieb v zmysle Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy tak, aby sa minimalizovalo množstvo návštev na úradoch s koncentráciou úkonov na jednom mieste.

Kríza vyvolaná v daňovom informačnom systéme musí byť operatívne, ale aj koncepčne vyriešená. Vláda stabilizuje situáciu tak, aby nebol ohrozený chod štátu, navrhne a zrealizuje riešenie, ktoré zabezpečí trvalé a udržateľné informačné a komunikačné technológie, ktoré neslúžia len zamestnancom finančnej správy, ale aj všetkým občanom.

Spravodlivosť

Vláda istôt pre občanov si je vedomá, že ďalší rozvoj spoločnosti nie je možný bez pružnej tvorby práva reagujúceho na zmeny. Právny systém musí nielen reagovať, ale aj predvídať vývoj spoločnosti, jej záujmy a potreby. Musí si však zachovať potrebnú stabilitu a zabezpečiť tak optimálnu mieru právnej istoty, nakoľko každá zmena právneho predpisu zasahuje do každodenného života jednotlivcov i celej spoločnosti.

Vláda posilní prepojenie prognózovania ekonomického, sociálneho, enviromentálneho a vedecko-technického rozvoja s rozhodovaním o opatreniach prijatých na realizáciu zásadných otázok hospodárskej, sociálnej, vnútornej a zahraničnej politiky a s tvorbou ucelenej predstavy o objektívnych potrebách zmien v právnom poriadku. Podporí prijatie takých opatrení, ktoré obnovia dôveru v právo, vytvoria predpoklady pre kvalitný a stabilný právny systém. Ako predpoklad pre skvalitnenie rozhodovacej činnosti súdov a ostatných orgánov verejnej moci, zabezpečenie účinnej ochrany základných práv a slobôd,

zvýšenie vymožitelnosti práva, odstránenia prietáhov v konaniach a zabezpečenie rozvoja a prosperity štátu a spoločnosti.

Dôležitým zmenám bude predchádzať rovnocenný dialóg so zainteresovanými stranami, sociálnymi partnermi a odbornou i širokou verejnosťou, vrátane účasti zástupcov sociálnych partnerov na činnosti Legislatívnej rady vlády.

Vláda v snahe zabrániť zneužívaniu skrátených foriem legislatívnych konaní príjme prísnejšie legislatívne pravidlá tvorby právnych predpisov.

Súdnictvo

Vláda vypracuje novú koncepciu stabilizácie a modernizácie súdnictva, ktorá bude základom pre novú právnu úpravu. Zároveň prehodnotí zásahy do justičného systému uskutočnené v rokoch 2010 – 2011 tak, aby všetky zákony týkajúce sa justície plne korešpondovali s Ústavou Slovenskej republiky a odporúčaniami medzinárodných inštitúcií.

Pri tvorbe zásadných zmien v súdnictve vláda bude uskutočňovať odbornú diskusiu a konzultácie so zainteresovanými subjektmi, stavovskými organizáciami sudcov a so zástupcami vedeckej a akademickej obce.

- Vláda vytvorí právne, organizačné, personálne a materiálno-technické predpoklady na:
- obnovenie dôvery v súdnictvo a zabezpečenie informovania verejnosti o celkovej činnosti súdov,
  - zabezpečenie práva pre každého na nezávislý a nestranný súd,
  - zvýšenie vymožitelnosti práva,
  - stabilizáciu súdnictva – inštitucionálnu i personálnu,
  - zabezpečenie riadnej funkčnosti súdnictva,
  - zabezpečenie plynulosti a dôstojnosti súdneho konania a na eliminovanie prietáhov v súdnych konaniach.

V záujme efektívneho súdnictva vláda bude prijímať systémové opatrenia na posilňovanie práva občanov na včasné súdne rozhodnutia, a to najmä v podobe podstatnej revízie Občianskeho súdneho poriadku.

Zintenzívnia sa práce na elektronizácii súdov v záujme komfortu účastníkov súdneho konania. Rezort spravodlivosti starostlivo pristúpi k projektu elektronického doručovania súdnych rozhodnutí do povinných dátových schránok tak, aby sa obmedzili možnosti obštrukcií a zároveň boli primerane chránené procesné práva všetkých účastníkov konania.

Vláda stabilizuje činnosť Centra právnej pomoci.

Vláda posilní predpoklady pre nezávislosť sudcov pri ich rozhodovacej činnosti. A to jednak nezávislosť od ostatných zložiek štátnej moci, ale aj nezávislosť od orgánov riadenia a správy súdov. Svoje nenahraditeľné miesto v činnosti justície musí mať aj vyvodzovanie zodpovednosti v prípadoch morálneho a odborného zlyhania. V oblasti ochrany nezávislosti sudcov pri rozhodovacej činnosti ako aj v oblasti zákonnej regulácie vyvodzovania zodpovednosti za zlyhanie sudcov bude vláda vychádzať z odporúčaní medzinárodných

inštitúcii (Benátska komisia, Medzinárodná asociácia sudcov), najlepších praktík v zahraničí a tiež z dialógu s domácimi sudcovskými organizáciami.

Vláda sa bude cielenými úpravami v oblasti trestnej politiky usilovať o to, aby bolo možné účinne a rýchlo postihovať trestné činy, aby sa zvyšovala autorita súdov a obmedzovali sa obštrukcie zo strany obvinených. Úprave trestných sadziieb bude predchádzať dôsledné štatistické analyzovanie udelených trestov a vývoja trestnej činnosti. V rámci analyzovania možností zlepšenia situácie v oblasti väznenstva sa rezort spravodlivosti osobitne zameria na otázku možností ukladania alternatívnych trestov.

Vláda za dôležité považuje tvoriť takú legislatívu, v ktorej bude vytvárať priaznivejšie podmienky pre slobodné a bezpečné podnikanie, odstraňovať administratívne bariéry v podnikaní a bude chrániť spotrebiteľa.

V oblasti ochrany rodiny vláda nanovo definuje priestor na intervencie štátu.

Na zabezpečenie priorít vláda vytvorí predpoklady pre kvalitný výkon súdnictva, a okrem doteraz uvedených opatrení:

- prijme opatrenia, ktoré prispejú k zvýšeniu informovanosti verejnosti o činnosti súdov,
- v rozsahu ekonomických možností zlepši priestorové podmienky na výkon súdnictva na súdoch, kde sú výrazne poddimenzované,
- prehodnotí doterajší systém hodnotenia sudcov tak, aby objektívne odrážal výkonnosť sudcov a kvalitu ich rozhodovacej činnosti s cieľom vytvoriť sudcovský zbor na vysokej odbornej úrovni,
- prijme protikorupčné opatrenia, najmä zriadi trvalú telefónnu linku, na ktorú bude možné oznámiť korupčné správanie sudcov a zamestnancov súdov, prijme legislatívne opatrenia na vyhodnocovanie oznámení o korupčnom správaní, na podávanie trestných oznámení, podnetov na začatie disciplinárneho konania a navrhovanie ďalších potrebných opatrení,
- obnoví inštitút justičných čakateľov, sprísni pravidlá čakateľskej praxe a prijme účinné opatrenia na riadnu odbornú prípravu na výkon funkcie sudcu,
- posúdi opatrenia na personálnu stabilizáciu administratívneho aparátu súdov,
- analyzuje a vykoná opatrenia na účely úpravy riadneho výkonu záložného práva a dobrovoľných dražieb a znemožnenia ich zneužitia,
- zvýši transparentnosť vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v Slovenskej republike verejne dostupnými službami aj v záujme ochrany vlastníkov nehnuteľností,
- posilní postavenie poškodeného v trestnom konaní,
- bude pokračovať v zabezpečovaní dôslednej harmonizácie a úprave noriem trestného práva s právnymi aktmi EÚ a v zmysle platných medzinárodných záväzkov SR,
- posúdi efektívnosť platnej právnej úpravy Trestného zákona a Trestného poriadku, navrhne riešenia na odstránenie pretrvávajúcich aplikačných nedostatkov,
- sústreďí väčšiu pozornosť na otázky kriminológie a prevencie páchania trestnej činnosti.

Prokuratúra

Vláda prehodnotí legislatívne zásahy do postavenia a pôsobnosti prokuratúry uskutočnené v roku 2011, ktoré umožňujú priame i nepriame zásahy výkonnej moci do činnosti generálneho prokurátora a ostatných prokurátorov. Prijaté legislatívne opatrenia budú garantovať nezávislosť prokuratúry Slovenskej republiky. V zmysle odporúčaní a záverov prijatých Európskou komisiou na presadzovanie demokracie pomocou práva, Benátskou komisiou v Správe o európskych normách týkajúcich sa nezávislosti justičného systému posilní funkčnú autonómiu generálneho prokurátora.

Vláda bude podporovať prijatie takej legislatívnej zmeny, ktorá:

- ustanoví a bude garantovať nezávislé postavenie prokuratúry v systéme štátnych orgánov,
- bude garantovať funkčnú autonómiu generálneho prokurátora pri výkone prokurátorských oprávnení,
- modernizuje právnu úpravu prokurátorskej samosprávy, ktorú v zmysle záverov Benátskej komisie postupne spojí s výkonom verejnej kontroly prokuratúry,
- bude garantovať vymenovanie do funkcie prokurátora na časovo neobmedzené obdobie a ustanoví spôsoby a dôvody zániku funkcie prokurátora,
- bude garantovať právo prokurátorov na všetkých stupňoch prokuratúry vykonávať svoje právomoci nezávisle od iných štátnych orgánov.

Vláda vytvorí právne, organizačné, personálne a materiálno-technické predpoklady na:

- obnovenie dôvery v prokuratúru a zabezpečenie informovania verejnosti o celkovej činnosti prokuratúry,
- zvýšenie efektívnosti činnosti prokuratúry a zabezpečenie účinnejšej ochrany práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu,
- zabezpečenie plynulosti a dôstojnosti trestného konania a eliminovanie prietáhov v trestnom konaní,
- zvýšenie vymožitelnosti práva,
- rozšírenie oprávnení prokuratúry zameraných na ochranu majetkových a iných práv štátu.

Na zabezpečenie uvedených priorít vláda vytvorí podmienky pre kvalitný výkon prokurátorských činností, a to predovšetkým:

- prijme opatrenia, ktoré prispejú k zvýšeniu informovanosti verejnosti o činnosti prokuratúry,
- prijme protikorupčné opatrenia, najmä zriadi trvalú telefónnu linku, na ktorú bude možné oznámiť korupčné správanie prokurátorov a zamestnancov prokuratúry a prijme legislatívne opatrenia na vyhodnocovanie oznámení o korupčnom správaní, na podávanie trestných oznámení, podnetov na začatie disciplinárneho konania a navrhovanie ďalších potrebných opatrení,
- ponechá inštitút právnych čakatel'ov prokuratúry, sprísni pravidlá ich prípravnej praxe a prijme účinné opatrenia na riadnu odbornú prípravu na výkon funkcie prokurátora,
- navrhne, aby generálny prokurátor bol oprávnený podať na súd sťažnosť pre porušenie zákona proti právoplatnému rozhodnutiu súdu vydanému v trestnom konaní, ktorým bol porušený zákon alebo ktoré bolo urobené na podklade chybného postupu konania.

Vnútorný poriadok a bezpečnosť

Každý demokratický a právny štát chráni vnútorný poriadok a bezpečnosť ako dôležité atribúty budovania usporiadanej spoločnosti, v ktorej sa nezákonnosť nahrádza dodržiavaním zákona a kde sú chránené životy, zdravie, majetok, práva a slobody občanov. Vláda považuje za prvoradé presvedčať svojimi činmi obyvateľov Slovenska o schopnosti štátu budovať stabilnú a usporiadanú spoločnosť. Bude viesť policajtov k tomu, aby výkon činnosti uskutočňovali ako službu verejnosti na jednej strane a nekompromisný postup voči porušovateľom zákona na strane druhej.

Vláda urobí maximum pre bezpečnosť a ochranu obyvateľov a ich rodín, pokojný život v obciach a mestách, pričom nadviaže na pozitívne výsledky z rokov 2006 až 2010. Bude klásť dôraz na znižovanie všetkých druhov kriminality a zvyšovanie jej objasnenosti. Vzrastie počet policajtov v základných útvaroch, lebo sa ukazuje, že vyšší počet policajtov na uliciach prispieva k zníženiu kriminality a nehodovosti na cestách. V tejto súvislosti vláda posilní najmä útvary dopravnej a poriadkovej polície, ako aj rady vyšetrovateľov. Podporí prevenciu kriminality ako dôležitú súčasť ochrany života, zdravia a majetku osôb najmä prostredníctvom financovania účinných projektov ako súčasť dotačnej politiky.

Vláda bude uskutočňovať opatrenia v záujme posilnenia boja proti korupcii a závažnej ekonomickej kriminalite, najmä daňovým podvodom, a to predovšetkým zefektívnením práce špecializovaných útvarov Policajného zboru. Súčasne navrhne nové legislatívne opatrenia a zabezpečí technické nástroje, ktoré významne pomôžu pri odhaľovaní a objasňovaní tejto mimoriadne spoločensky nebezpečnej trestnej činnosti. Posilní ochranu oznamovateľov korupčného správania, a to aj prijatím nových legislatívnych opatrení.

Vláda bude aj naďalej nekompromisne bojovať proti akýmkoľvek prejavom extrémizmu, rasizmu, neznášanlivosti, xenofóbie, antisemitizmu a agresívneho nacionalizmu. Zameria sa najmä na systematické vzdelávanie príslušných profesijných skupín, ktoré majú pri výkone svojho povolania vplyv na predchádzanie extrémizmu a rasovo motivovanej trestnej činnosti, zvyšovanie právneho vedomia a informovanie verejnosti a implementáciu záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov v oblasti boja proti extrémizmu a rasovo motivovanej trestnej činnosti.

Vláda zvýši úsilie v boji s nebezpečným fenoménom, ktorým je počítačová kriminalita a zneužívanie internetu. Efektívnymi a modernými metódami tak bude prispievať k zvyšovaniu úrovne kybernetickej bezpečnosti v Európskej únii.

Vláda sa zaväzuje v oblasti cestnej premávky pokračovať v nastúpenom trende a naďalej zavádzať opatrenia na znižovanie počtu obetí, zranených a dopravných nehôd na cestách, ochranu všetkých slušných vodičov a razantné zasahovanie proti cestným pirátom. Zameria sa aj na plynulosť cestnej premávky, ktorá je základným predpokladom bezpečnosti a zníženia nehodovosti na cestách.

Vláda presadí stabilizáciu sociálneho systému policajtov a príslušníkov ostatných ozbrojených zložiek tak, aby boli dlhodobo ich pevnou oporou s cieľom posilniť spoločenskú prestíž tohto povolania. Naďalej bude vytvárať podmienky pre poskytovanie duchovnej služby v ozbrojených zložkách SR.

Vláda zabezpečí zvýšenie úrovne odbornej prípravy príslušníkov Policajného zboru cestou aplikácie najnovších vedeckých poznatkov a bude podporovať spojenie vedeckého výskumu s bezpečnostnou praxou pri maximálnom využití programov Európskej únie.

Vláda bude pokračovať v modernizácii bezpečnostných zborov, najmä v obmene techniky a výstroje a v rekonštrukcii objektov Policajného zboru a Hasičského a záchranného zboru, v maximálnej možnej miere s využitím zdrojov Európskej únie. Vláda SR bude pri inovačných a modernizačných programoch bezpečnostných zborov vyhľadávať spoluprácu so slovenskými výskumnými, vývojovými a výrobnými organizáciami v relevantných odvetviach.

Vláda bude pokračovať v uskutočňovaní všetkých opatrení potrebných pre náležitú ochranu slovenských úsekov vonkajšej hranice Európskej únie, v záujme ochrany verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti Slovenskej republiky i v duchu zodpovednosti voči spoločným cieľom Európskej únie. Bude sa aktívne podieľať na rozvoji politik Európskej únie zameranom na zvýšenie úrovne ochrany vonkajšej hranice pri súčasnom uľahčení legitímnych ciest občanov tretích štátov. Vo vízovej politike bude prioritou vlády redukcia rozsahu vízovej povinnosti pre občanov Slovenskej republiky, zachovanie a dosiahnutie recipročných podmienok vo vízových vzťahoch s tretími štátmi.

Vláda navrhne právnu úpravu zjednocujúcu právne i organizačne všetky prvky krízového manažmentu, vrátane civilnej ochrany a hospodárskej mobilizácie. Prijme opatrenia s cieľom dobudovať funkčný Integrovaný záchranný systém na úroveň zodpovedajúcu súčasným európskym štandardom.

Vláda masívnejšie podporí spoluprácu s dobrovoľnými hasičskými zbormi, aby bol využitý potenciál tisícov ich členov, ktorí sú okamžite pripravení pomáhať pri ochrane života, zdravia a majetku.

Vláda prijme opatrenia na zvýšenie akcieschopnosti príslušníkov Horskej záchranej služby pri záchrane a pátraní v horských oblastiach, vytvorenie podmienok na zlepšenie výkonu záchranej činnosti v horskom prostredí s dôrazom na bezpečnosť záchranárov ako aj postihnutých. Vláda sa zameria aj na vytvorenie podmienok výkonu kontrolnej a preventívnej činnosti v horských oblastiach s cieľom zabezpečiť zníženie úrazovosti a skvalitnenie záchrany v horských oblastiach a na lyžiarskych tratiach.

Vláda pripraví zmeny vo fungovaní a organizácii spravodajských služieb s cieľom predchádzať únikom utajovaných materiálov a zabezpečiť rast dôveryhodnosti tajných služieb. Vláda navrhne zlúčenie vojenských spravodajských služieb a efektívnejšie mechanizmy kontroly spravodajských služieb a ostatných zložiek pracujúcich spravodajskými metódami.

Ozbrojené sily

Vláda istôt pre občanov pristupuje k obrane štátu ako k jednej zo základných a nezastupiteľných funkcií štátu. Presadí komplexný prístup pri dobudovaní integrovaného bezpečnostného systému štátu a zefektívni fungovanie systému obrany. Zároveň bude dôsledne klásť dôraz na hospodárnosť a transparentnosť pri využívaní zdrojov. Na zefektívnenie činnosti rezortu obrany vykoná racionalizáciu všetkých jeho organizačných štruktúr. V procese obstarávania využije spoločné projekty vyzbrojovania s ostatnými

bezpečnostnými zložkami, ako aj so zahraničnými partnermi. Takto získané finančné prostriedky prednostne využije na rozvoj Ozbroyených síl Slovenskej republiky.

Vláda prehodnotí stav úrovne slovenských ozbrojených síl, ich modernizáciu a ďalší rozvoj, aby boli schopné:

- zabezpečiť obranu územia a obyvateľstva SR pred vojenským i nevojenským ohrozením,
- zabezpečiť účasť Slovenskej republiky na medzinárodných operáciách pod vedením NATO, EÚ a OSN.

Zároveň vláda posilní účasť ozbrojených síl pri živelných pohromách a iných udalostiach.

Vláda zachová kontinuitu plnenia spojeneckých a ďalších medzinárodných záväzkov. Bude prispievať do posilňovania obranného potenciálu NATO, ktoré považuje za hlavného garanta zaručenia obrany SR a bezpečnosti jej občanov. Bude pokračovať v aktívnej účasti na tvorbe a realizácii Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Podporí efektívnu účasť SR v mnohonárodných projektoch budovania vojenských spôsobilostí.

Ani v zložitých podmienkach konsolidácie verejných financií nie je možné ďalšie zhoršovanie úrovne pripravenosti a bojaskopnosti ozbrojených síl. Do konca roku 2012 bude pripravený rozvojový plán rezortu obrany vrátane Ozbroyených síl SR s výhľadom do roku 2024, ktorý umožní rozvoj spôsobilostí ozbrojených síl potrebných na zvládnutie budúcich možných hrozieb a plnenie spojeneckých a ostatných medzinárodných záväzkov SR. Vláda na prekonanie dlhodobých deficitov v rozvoji ozbrojených síl v nadväznosti na vývoj verejných financií podporí viacročnú stabilitu obranných výdavkov.

Vláda pripraví plán pôsobenia OS SR v operácii ISAF do roku 2014 s výhľadom po roku 2014. Pri uplatnení komplexného prístupu pripraví nový rámec vysielania ozbrojených síl do operácií a misií medzinárodného krízového manažmentu. Vytvorí podmienky pre stabilizáciu najkvalitnejších profesionálnych vojakov. Upraví možnosti prípravy a použitia aktívnych záloh pri plnení úloh ozbrojených síl v stave bezpečnosti.

Vláda vytvorí podmienky pre uskutočnenie reformy vojenského spravodajstva zameranej na podporu rozhodovania na všetkých úrovniach riadenia obrany štátu a zlepšenie kontroly jeho činnosti.

Na dosiahnutie vyššej účinnosti pomoci orgánom verejnej moci pri ochrane životov a majetku občanov a štátu v krízových situáciách na území SR zintenzívni spoločnú prípravu prvkov krízového velenia ozbrojených síl s krízovými štábmi a záchrannými zložkami.

Vláda bude pokračovať v udržiavaní a ochrane potrebnej obrannej infraštruktúry, zefektívni činnosť subjektov obranného priemyslu vo vlastníctve štátu. Bude podporovať uplatnenie produktov bezpečnostného a obranného priemyslu SR v zahraničí vrátane jeho zapájania do mnohonárodných projektov.

Vláda vytvorí podmienky na širší spoločenský a politický dialóg s cieľom dosahovania konsenzu v zásadných a dlhodobých otázkach zaručovania obrany SR. Bude usilovať o udržanie vysokej úrovne dôvery občanov ozbrojeným silám zodpovedným plnením úloh rezortom obrany a realizáciou verejných odpočtov dosahovaných výsledkov.

Štátna štatistika

Vláda považuje potrebu spoľahlivej a dôveryhodnej štátnej štatistiky ako podkladu pre tvorbu, realizáciu a aktualizáciu programov štátneho i súkromného sektora v národnom a medzinárodnom kontexte, ako aj pre fyzické a právnické osoby. Podporí kroky k posilneniu spoľahlivosti, objektívnosti, nestrannosti a odbornej nezávislosti štátnej štatistiky a Štatistického úradu SR.

Vláda sa pripojí k záväzku vlád členských krajín EÚ zabezpečiť kvalitu štatistík a dôveru v štatistiku v súlade s Oznámením Komisie Európskemu Parlamentu a Rade „Snaha o spoľahlivé riadenie kvality európskej štatistiky“.

5. ZNALOSTNÁ SPOLOČNOSŤ, VZDELÁVANIE A KULTÚRA

Vláda považuje za základný pilier znalostnej spoločnosti a ekonomiky výchovu, vzdelávanie, vedu, výskum a inovácie, informatizáciu a digitalizáciu. Výchova a vzdelávanie musí viesť ľudí k humanizmu, tolerancii, solidarite, spolupráci a zodpovednosti k životu a uskutočňovať systematické odovzdávanie spoločných kultúrnych a demokratických hodnôt v medzigeneračnom procese.

Vláda sa sústreďí na rast úrovne a kvality vzdelávania všetkých občanov s dôrazom na mladú generáciu, na rozvoj a využívanie vedomostného a tvorivého potenciálu so zvýšením požiadaviek na adaptabilitu a odbornú zdatnosť ľudí. Uvedomuje si, že konkurencieschopnosť Slovenska je závislá od konkurencieschopných ľudí, ktorí sú vzdelaní, zruční, tvoriví a adaptabilní.

Vláda bude rozvíjať ucelenú vzdelávaciu sústavu, ktorá zahŕňa prechod od predškolskej výchovy až po celoživotné vzdelávanie. Bude podporovať rozvoj vzdelávania s jeho priamym previazaním s praxou, s dôrazom na spoločenskú a technologickú modernizáciu spoločnosti. Vláda vytvorí podmienky na posilnenie vzdelávania s prírodovedným a technickým zameraním. Podporí rozvoj finančného vzdelávania.

Opatrenia v tejto oblasti budú naviazané na Stratégiu Európa 2020 s hlavným cieľom: zachovania solidarity, sociálnej súdržnosti a spoločnosti založenej na učení a na nových vedomostiach.

V školstve považuje vláda za rozhodujúce zabezpečenie výraznejšej úlohy a postavenia učiteľov všetkých stupňov škôl v spoločnosti, preto okrem odborného a sociálneho aspektu sa musí zvýrazniť aj ich celospoločenská pozícia, t. j. politická, odborná a laická podpora učiteľskej profesie a samozrejme aj jej finančné ohodnotenie a zvýšenie spoločenského postavenia. Preto bude systémovo riešiť zlepšenie odmeňovania pedagogických, odborných a nepedagogických zamestnancov podľa ich kvality a v závislosti od možností štátneho rozpočtu.

Vláda si uvedomuje, že nevyhnutným predpokladom ďalšieho rozvoja školstva bude tiež obnova disciplíny na základných a stredných školách založenej na prirodzenom vzore a autorite, ako aj v skvalitnení prípravy budúcich učiteľov a odborných zamestnancov na vysokých školách.

V rámci daných možností bude zvyšovaný objem finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu so zameraním na posilnenie školstva, vedy a výskumu s cieľom zvýšenia ich kvality a efektivity.

Vláda bude pri prístupe ku vzdelaniu zohľadňovať nielen ambície žiaka alebo študenta, ale aj jeho schopnosti a vytvorí také legislatívne podmienky, aby zriaďovatelia škôl alebo školy museli pri tvorbe plánov výkonov zohľadňovať aj požiadavky trhu práce.

V oblasti financovania škôl a školských zariadení uskutoční také opatrenia, aby vzdelávanie nebolo len výhodným biznisom z peňazí daňových poplatníkov, podmieni existenciu a financovanie škôl predovšetkým uplatnením ich absolventov na trhu práce vo vyštudovanom odbore a legislatívne upraví možnosť uzatvárania zmlúv zamestnávateľov so žiakmi alebo študentmi tak, aby bola zabezpečená aj vymožitelnosť záväzkov.

Vláda podporí vznik štvorpartity v rámci formovania spoločnosti založenej na nových poznatkoch vedy a techniky, výskumu, vývoja a inovácií tak, že k zástupcom zamestnancov, zamestnávateľov a vlády budú zaradení aj predstavitelia vedy, výskumu a univerzít.

Zvýšená pozornosť bude venovaná popri sektoroch tradičnej bezpečnosti štátu aj tzv. intelektuálnej bezpečnosti štátu. Posilní sa a zefektívni štruktúra základného a aplikovaného výskumu, podporí sa komercializácia vedy, výskumu a vývoja, vzostup inovačného procesu, vytvárania centier transferu vedomostí a technológií a tvorby národných technologických platforiem, vytvoria podmienky pre funkčný, moderný národný inovačný systém.

Vláda bude pokračovať v informatizácii spoločnosti, najmä budovaním elektronickej verejnej správy a samosprávy, digitalizácie pamäťových inštitúcií a širokopásmového internetu.

Regionálne školstvo

Vláda postupne inovuje štátne vzdelávacie programy v súlade s novými prioritami štátnej vzdelávacej politiky, počnúc predškolskou výchovou, a s aktuálnymi požiadavkami pedagogickej praxe – zosúladienie obsahu vzdelávania a odbornej prípravy s aktuálnymi potrebami trhu práce. V rámci celoživotného vzdelávania bude zvýšená pozornosť venovaná podpore digitálnych kompetencií občanov.

V záujme zvyšovania zamestnanosti absolventov stredných škôl vláda považuje za mimoriadne dôležité venovať osobitnú pozornosť kvalite ich vedomostí, kariérovej výchove a kariérovému poradenstvu a to až do skončenia vzdelávania a odbornej prípravy. Preto podporí zavedenie výučby smerujúcej k rozvoju pracovných zručností u žiakov základných škôl s cieľom zabezpečiť ich profesionálnu orientáciu žiakov, osobitne na štúdium na stredných odborných školách. V záujme zosúladienia vzdelávania a odbornej prípravy s potrebami trhu práce vláda vytvorí podmienky na operatívny tok aktuálnych informácií medzi školstvom, zamestnávateľmi a podnikateľským stavom, v regionálnom i národnom rozmere.

Vláda podporí zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov v školstve. V záujme toho pôjde najmä o:

- zjednodušenie a zefektívnenie udeľovania kreditov a o odstránenie byrokracie a administratívy,
- výraznejšie podporovanie celoživotného vzdelávania v prostredí škôl, vstupom viacerých odborných subjektov do tohto procesu.

Vláda bude garantovať väčšiu nezávislosť Štátnej školskej inšpekcie, pričom vytvorí lepšie personálne, materiálno-technické a legislatívne podmienky na jej odborne kvalitný a profesionálny výkon s rozšírením o metodickú pomoc.

Vláda nastaví nový systém riadenia a financovania regionálneho školstva tým, že:

- jasne definuje kompetencie v oblasti školstva týkajúce sa samosprávy, štátnej správy a priamo riadených inštitúcií rezortu školstva s dôrazom aj na koordináciu s neštátnym školstvom,

- postupne presadí model financovania za kvalitu na triedu a nie len na žiaka, finančnými nástrojmi a kvalitatívnymi kritériami pri prijímaní zrealizovanej počty žiakov do gymnázií,
- dorieši financovanie neštátnych škôl a školských zariadení zo strany územnej samosprávy vrátane jej kompetencií v oblasti ich zriaďovania a zrušovania,
- prehodnotí tvorbu normatívu stredných odborných škôl so zohľadnením vyššej ekonomickej náročnosti praktickej časti odborného vzdelávania a prípravy,
- podporí záujem o štúdium v odborných školách, napríklad formou viac zdrojového financovania,
- uskutoční také kroky, ktoré motivujú súkromný sektor k finančnej participácii na vzdelávaní, a to najmä na odbornom vzdelávaní a príprave,
- prehodnotí systém finančného ohodnotenia kvality výkonu zamestnancov rezortu školstva,
- zjednotí legislatívne podmienky pre všetkých zriaďovateľov v súvislosti s personálnym zabezpečením škôl,
- zabezpečí vecné a transparentné financovanie záujmového vzdelávania, kapitálových výdavkov škôl, telovýchovných a športových aktivít.

Vláda zabezpečí uskutočnenie dôslednej revízie reformy školstva nastavením inovatívnych procesov v riadení a vzdelávaní kvalifikovanú reštrukturalizáciu štátnej a verejnej správy v školstve a skvalitní proces realizácie projektov EÚ.

Pozornosť vlády sa zameria na rozvíjanie a skvalitňovanie ľudských zdrojov, osobitne zvyšovaním odborných a osobnostných kompetencií zamestnancov rezortu školstva. Skvalitní vzdelávacie prostredie novými učebnými zdrojmi a materiálno-technickým vybavením s digitálnou podporou. Bude podporovať zvyšovanie kompetencií detí, žiakov a študentov s väzbou na vytváranie konkurencieschopnosti európskeho štandardu hodnotení, napr. PISA.

V oblasti rozvoja národnostného školstva vláda podporí kvalitné vzdelávanie v materinskom jazyku a úspešné zvládnutie úradného jazyka ako dôležitého predpokladu modernej, integrujúcej sa občianskej spoločnosti.

Vláda opätovne posúdi možnosť zriadenia internátnych škôl na dobrovoľnej báze pre deti z marginalizovaného prostredia.

Na všetkých stupňoch škôl bude dôraz kladený na skvalitňovanie vzdelávania detí a žiakov v duchu národných, historických, kultúrnych hodnôt a tradícií, poznania a úcty k občianskym, národným a kresťanským tradíciám a hodnotám. Bude podporované vlastenectvo modernými formami a metódami vzdelávania, prehĺbi sa výučba o holokauste, rasovom a etnickom násilí.

Vláda v záujme zvýšenia záujmu žiakov o technické študijné odbory, zvýši dôraz na vyučovanie matematiky a prírodovedných predmetov.

Vláda podporí výraznejšie aktivity podnikateľskej sféry do oblastí celého školstva, ako nástroja konkurencieschopnosti a trvalej udržateľnosti v globálnom prostredí.

Vysoké školy

Vláda bude garantovať jedno denné bezplatné vysokoškolské vzdelanie na verejných vysokých školách a podporí výraznejšie skvalitňovanie prípravy absolventov.

Prostredníctvom zmien financovania vysokých škôl podporí diferenciaciu vysokého školstva podľa kvality a efektívnosti výsledkov vo vzdelávaní, vedeckom výskume a v prepojení na spoločensko-hospodárske potreby s väzbou na vytváranie vedecko-technologických parkov a inovatívnych výstupov. Na základe analýz sa sprecizní vecne stanovený orientačný objem prostriedkov na vysokoškolské vzdelávanie, výskum, vývoj a aj infraštruktúru vysokých škôl, pre dlhší časový rámec.

Vláda bude iniciovať také zmeny v oblasti menovania profesorov, ktoré budú vyžadovať excelentné tvorivé a vzdelávacie schopnosti a výsledky, vrátane formovania vedeckých alebo umeleckých škôl a medzinárodného ohlasu. Pre jednotlivé oblasti poznania bude vyžadované plnenie jednotných kritérií pedagogickej a tvorivej činnosti.

Predovšetkým úpravou požiadaviek na profil absolventov bakalárskeho štúdia budú vytvorené podmienky na plnohodnotné uznávanie vysokoškolského vzdelania prvého stupňa – bakalárskeho štúdia praxou. Rovnako v rámci ostatných stupňov vysokoškolského vzdelávania (magisterské/inžinierske, doktorandské) vláda zosúladí výstupy vzdelávania absolventov s trendmi spoločenského a hospodárskeho rozvoja Slovenska a so súčasnou úrovňou poznania v jednotlivých študijných odboroch.

Vláda bude vytvárať také podmienky, aby Akreditačná komisia výraznejšie zohľadňovala kvalitu absolventov sledovaných prostredníctvom vnútorných systémov zabezpečovania kvality vysokých škôl, ktoré budú transparentné, založené na medzinárodných štandardoch, a budú poskytovať dostatok objektívnych informácií o úspešnosti, absolventov jednotlivých programov, odborov, fakúlt a vysokých škôl.

Osobitnú pozornosť vláda zameria na systémové vytváranie podmienok na udržanie či návrat absolventov doktorandského štúdia zo zahraničia a postavenia postdoktorandov na univerzitách a v Slovenskej akadémii vied. Podporí zvyšovanie kvality práce s doktorandmi a ich zapojenie do domácich a medzinárodných vedeckých projektov a vzdelávacích aktivít.

Vláda v rámci svojich priorit podporí vysokoškolské vzdelávanie, výskum, inovácie s osobitným zreteľom z oblasti prírodných a technických vied a s väzbou na celospoločenské potreby a hospodársky rozvoj, ako aj mobilitu študentov, vysokoškolských učiteľov a výskumných pracovníkov.

Výskum a vývoj

Vláda si uvedomuje, že výskum a vývoj patrí medzi najdôležitejšie faktory ďalšieho rozvoja Slovenska spojeného s rastom kvality života jeho občanov aj v období hospodárskej, sociálnej, finančnej a morálnej krízy.

Vláda bude podporovať spoluprácu výskumnej sféry s hospodárskou praxou a s inštitúciami európskeho výskumného priestoru a prispievať tak účinnejšie k rozvoju prepojenosti domáceho výskumu s technologickým a inovačným pokrokom a rozvojom výskumu Európskej únie a v ďalších vyspelých štátoch sveta.

Vláda si uvedomuje, že bez výrazného zvýšenia celkových výdavkov na výskum a vývoj, najmä väčšej zainteresovanosti podnikateľskej sféry, nebude možné dosiahnuť výraznejší pokrok v inováciách, vo zvyšovaní konkurencieschopnosti domácej ekonomiky a ich uplatnenia vo výrobnotechnologickom procese, v súčinnosti výskumu a vývoja v Slovenskej republike.

V oblasti vedy a výskumu bude vláda podporovať:

- transformáciu Agentúry pre výskum a vývoj (APVV) na inštitúciu verejnoprávneho charakteru a posilnenie jej nadrezortného postavenia,
- zriadenie implementačnej agentúry pre financovanie priemyselného výskumu, experimentálneho vývoja a inovácií v prostredí priemyselných podnikov,
- pokračovanie v realizácii Modernizačného programu Slovensko 21 s využitím najlepších odporúčaní pre realizačnú prax,
- financovanie nových inovačných aktivít aj prostredníctvom rizikového kapitálu,
- pokračovanie účasti v 7. rámcovom programe EK a účasť v pripravovanom 8. rámcovom programe EK Horizont 2020,
- formovanie prostredia a podmienok, ktoré znížia „únik mozgov“ zo Slovenska, resp. zvýšia možnosti ich návratu s možnosťami ďalšieho rozvoja najmä medzinárodnej spolupráce, pri podpore špičkovej vybavenosti laboratórií, pracovných podmienok na univerzitných, vedeckých pracoviskách, pracoviskách SAV a niektorých rezortných pracoviskách, napríklad v oblasti pôdohospodárstva a kvality potravín,
- ďalšie prepojenie vzdelávania a vedy – univerzít a SAV s cieľom vzniku spoločných vedeckých, výskumných skupín a s lepším zapojením SAV do doktorandského štúdia,
- vyhodnotenie výsledkov výskumných centier excelentnosti na Slovensku s cieľom formovania národnej a medzinárodnej siete spoločného európskeho vzdelávacieho a výskumného priestoru a centier excelentnosti v EÚ,
- iniciovanie takých výskumných projektov, ktoré budú prepojené na priority SR a EÚ vo výskume, vývoji a v inováciách s jasným nadrezortným a medziodborovým zameraním napr. v oblasti energetiky, zelených technológií, dopravných materiálov a systémov, biomedicíny, biotechnológií, informatiky, strojárskoho a elektrotechnického priemyslu,
- legislatívne zmeny, ktorými zabezpečíme také podmienky, aby kvalitní študenti a výskumní pracovníci z tretích krajín prichádzali študovať a pracovať na Slovensko,
- zlepšenie informovanosti a komunikácie v rámci vedeckovýskumných štruktúr EÚ, lepšie inštitucionálne prepojenie s naším zastupiteľstvom pri EK,
- vytvorenie legislatívnych podmienok, ktoré budú výraznejšie motivovať súkromnú sféru na zvyšovanie výdavkov do výskumu, vývoja a inovácií,
- vytvorenie funkčného národného inovačného systému formovanie centier na transfer vedomostí a technológií s budovaním vedecko-technologických parkov a formovania vedomostného prostredia v rámci realizácie európskeho nadregionálneho projektu Dunajskej stratégie.

Mládež a šport

Vláda bude podporovať a presadzovať vytváranie podmienok na športovanie širokej verejnosti, ale aj sociálnu a výchovnú funkciu športu a zdôraznenie jeho zdravotného aspektu, pozornosť bude venovať postaveniu mládeže v spoločnosti a jej zapájania sa do mnohých celospoločenských domácich i zahraničných projektov.

Z uvedeného dôvodu vláda:

- presadí vytváranie podmienok na športovú reprezentáciu, na prípravu športových talentov a na výstavbu športovej infraštruktúry,
- bude participovať na projekte a viaczdrojovom financovaní výstavby Národného futbalového štadióna v Bratislave,
- vypracuje novú legislatívnu úpravu pre zriaďovanie, činnosť a financovanie športových škôl a športových tried,
- pripraví nový Národný program rozvoja športu v SR, model financovania a návrh zákona o športe,
- predloží novú koncepciu práce s talentovanou mládežou,
- podporí a presadí, vo vzťahu k deťom a mládeži, vytváranie podmienok na zvyšovanie kvality ich života, sociálnu spravodlivosť, rovnosť šancí, práva na vlastnú identitu, poskytovania príležitostí na zamestnanie a účasti na spoločenskom živote,
- bude osobitnú pozornosť venovať podpore detského, mládežníckeho a akademického športu v spolupráci s regionálnou a miestnou samosprávou.

Kultúra

Vláda istôt pre občanov považuje kultúru za vnútorný základ spoločnosti, ktorý ju určuje hodnotovo a spoluvytvára jej jedinečnú národnú, národnostnú, či miestnu identitu. Kultúra má schopnosť humanizovať, kultivovať a estetizovať život, rozvíjať v ľuďoch tvorivosť a originalitu. Je tiež dôležitou súčasťou výchovného a vzdelávacieho procesu a voľno-časových aktivít obyvateľstva, posilňuje spoločenskú súdržnosť. Kultúra má aj nezanedbateľný potenciál prispievať k ekonomickému a sociálnemu rozvoju spoločnosti.

Vláda si uvedomuje dlhodobý verejný dlh voči kultúre, nedocenenie jej významu a absenciu systémových zmien utvárajúcich adekvátne podmienky na jej rozvoj. Je potrebná politika, ktorá kultúre nielen prizná spoločenskú dôležitosť, ale jej poskytne aj výraznejšiu podporu. Nejde o oblasť, na ktorej sa dá v nasledujúcich rokoch šetriť. Finančná podpora kultúry musí však vychádzať z reálnych ekonomických možností štátu a súčasne byť aj schopná naplňať reálne stanovené ciele, priority a očakávania kultúrnej obce.

Kultúra je vnímaná aj ako oblasť s potenciálom prispieť svojou kreativitou k rozvoju znalostnej spoločnosti, k celkovej konkurencieschopnosti a v konečnom dôsledku aj k sociálnemu a ekonomickému rastu Slovenska. Je integrátorom celej slovenskej spoločnosti. Vláda vypracuje Stratégiu rozvoja kultúry pre roky 2013 – 2020. Jej obsah sa bude tvoriť v širokom dialógu ako program celospoločensky akceptovateľný a stane sa základom štátnej kultúrnej politiky a postupných systémových zmien v oblasti kultúry.

Vláda zriadi ako svoj poradný orgán Radu vlády pre kultúru s cieľom posilniť význam kultúry a potrebu systematického dialógu, ako aj nutnosť koordinovaného postupu medzi

rezortom kultúry, inými ministerstvami a ústrednými orgánmi štátnej správy, zástupcami samosprávy a osobnosťami kultúrnej obce. Vláda bude dbať na to, aby sa oblasť rozvoja kultúry a umenia zahrnula do rozvojových strategických dokumentov ústredných orgánov štátnej správy, ale tiež vedeckých a výskumných inštitúcií s celoštátnou pôsobnosťou.

Za dôležité bude vláda naďalej považovať financovanie kultúry nielen z verejných zdrojov, ale bude hľadať aj nové možnosti a modely. Pretransformuje súčasný Grantový systém ministerstva kultúry na verejnú inštitúciu, ktorej príjmy, určené na podporu slovenskej kultúry, budú zákonom zabezpečené aj výnosmi z hazardných hier a lotérií.

V rámci spoločných východísk Slovenskej republiky o finančnom strategickom rámci Európskej únie na roky 2014 – 2020 dospieť k vytvoreniu minimálne samostatnej prioritnej osi pre kultúru s jasnou definíciou programových cieľov zameraných predovšetkým na ochranu a obnovu kultúrneho dedičstva, osobitne pamiatkového fondu.

Postavenie národných kultúrnych inštitúcií považuje vláda za nezastupiteľné, a preto bude podporovať ich ďalší rozvoj.

Vláda považuje za potrebné zlepšiť právne a sociálne postavenie umelcov a kultúrnych pracovníkov v spoločnosti, vrátane umelcov v slobodnom povolání, revíziou politiky odmeňovania v rezorte kultúry, ako aj zrealizovaním daňového a odvodového zaťaženia umeleckých pracovníkov vzhľadom na špecifickosť ich činnosti.

Vláda bude naďalej z verejných zdrojov podporovať tvorbu nových umeleckých diel, kultúrnych aktivít a ich prezentáciu. Osobitne sa zameria na podporu pôvodnej literatúry, ale aj dostupnosť kultúry a vytváranie podmienok na popularizáciu súčasného umenia.

Vláda zváži možnosť podpory výtvarnej tvorby a súčasne estetizáciu verejných stavieb prostredníctvom zavedenia povinnosti použiť stanovené percento z celkových nákladov verejnej stavby na nákup umeleckých diel. V dialógu s odbornou kultúrnou obcou stanoví priority a časový harmonogram vytvorenia adekvátneho inštitucionálneho a priestorového zázemia jednotlivých oblastí výtvarného umenia.

Vláda zabezpečí vytvorenie vhodného organizačného, legislatívneho a finančného rámca fungovania verejnoprávneho vysielateľa. Štandardizuje jeho inštitucionálnu štruktúru s ohľadom na jednotlivé orgány, ich zloženie, kreovanie a kompetencie. Stabilizuje tiež zdroje financovania prevádzky a vytvárania obsahov verejnoprávneho vysielateľa v záujme rastu diváckeho a poslucháckeho zázemia s osobitným dôrazom na funkcie a význam verejnej služby.

Prostredníctvom Audiovizuálneho fondu sa vláda zameria na rozvoj pôvodnej audiovizuálnej tvorby ako významného nositeľa kultúrnych hodnôt, ako aj na zlepšovanie dostupnosti audiovizuálnych kultúrnych obsahov cez efektívny systém podpory distribúcie slovenských diel a projektov digitalizácie kín. Bude hľadať ďalšie možnosti financovania audiovizuálnej kultúry a priemyslu v kontexte európskych trendov.

Vláda pripraví rekonštrukciu autorského práva s cieľom prispôbiť právnu úpravu súčasným európskym trendom tvorby, šírenia, používania a ochrany autorských diel, umeleckých výkonov, zvukových záznamov, vysielaní a databáz. Pozornosť bude venovať

procesom masovej digitalizácie a sprístupňovaniu kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky širokej verejnosti, s dôrazom na implementáciu európskeho práva.

Vláda bude naďalej vytvárať podmienky na záchranu a obnovu kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky, na jeho zachovanie a systematické sprístupňovanie na kultúrne, vzdelávacie a prezentačné účely, predovšetkým prostredníctvom projektov digitalizácie.

Vláda schváli stratégie pamäťových a fondových inštitúcií na roky 2013 - 2020 s cieľom zabezpečiť udržateľnosť procesu digitalizácie a tiež ochranu a rozširovanie ich zbierkových a informačných fondov. Takisto podporí multikultúrne a komunitné aktivity knižníc, múzeí a galérií.

Starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru, ktorú považuje vláda za základ našej kultúrnej identity, bude venovať náležitú pozornosť. Tradičná ľudová kultúra prispieva k rozvoju neprofesionálnych kultúrno-spoločenských aktivít miest, obcí a regiónov. Vláda vytvorí podmienky na uspokojovanie kultúrnych potrieb občanov celého Slovenska v duchu efektívnej spolupráce štátnej správy, miest a regiónov a mimovládnych organizácií. Dôraz bude klásť na vytváranie udržateľného systému spolufinancovania miestnej a regionálnej kultúry, vrátane neprofesionálnych kultúrnych aktivít.

Vláda podporí aktivity národnostných menšín žijúcich na území Slovenska, ktoré významnou mierou prispievajú k formovaniu a rozvoju kultúrnej rozmanitosti ako tradičnej a neoddeliteľnej súčasť rozvoja slovenskej spoločnosti. Pozornosť sústreďí aj na kultúrne potreby marginalizovaných a znevýhodnených skupín obyvateľstva v záujme predchádzania ich kultúrnej a sociálnej izolácii.

Vláda bude dbať o to, aby na celom území Slovenskej republiky bola zabezpečená dostupnosť informácií v štátnom jazyku vo verejnom styku. Popri starostlivosti o štátny jazyk bude chrániť priaznivé podmienky na používanie jazykov národnostných menšín v zmysle platnej legislatívy.

Vláda má záujem na stálom, partnerskom dialógu s cirkvami a náboženskými spoločnosťami. Podporí starostlivosť o významné kultúrne pamiatky vo vlastníctve cirkví a bude pokračovať aj v diskusii o problematike financovania cirkví, pričom sa sústreďí predovšetkým na jej odbornú rovinu.

Vláda vníma kultúru aj ako súčasť diplomacie a nástroj zahraničnej politiky, ktorým sa Slovenská republika môže prezentovať na medzinárodnej aréne, zvyšovať si prestíž a vytvárať hlbšie medzištátne vzťahy. Posilní túto úlohu kultúry najmä podporou kvalitných projektov na medzinárodných festivaloch, veľtrhoch a výstavách súčasného umenia, ktoré môžu byť impulzom k presadzovaniu hospodárskych záujmov Slovenskej republiky a k vytváraniu jej priaznivého obrazu v zahraničí.

Vláda podporí kultúrne projekty reflektujúce výročia významných medzníkov z histórie Slovenska ako aj výročia výnimočných osobností slovenského kultúrneho a umeleckého života. Vytvorí podmienky k dôstojnému pripomenutiu si 20. výročia prijatia Ústavy Slovenskej republiky a vzniku samostatného štátu, ako aj výročiu príchodu Cyrila a Metoda na naše územie.

Postavenie menšín – trvalá súčasť modernej slovenskej spoločnosti

Vláda konštatuje, že vo všetkých oblastiach hospodárskeho, spoločenského, politického a kultúrneho života dlhodobo existuje úplná a efektívna rovnosť medzi osobami patriacimi k národnostným menšinám a osobami patriacimi k väčšine.

Vláda si uvedomuje, že národnostné menšiny predstavujú svojim významom dôležitú súčasť modernej slovenskej spoločnosti s veľkým kultúrnym bohatstvom a dôležitým historickým dedičstvom.

Vláda považuje ochranu a podporu rozvoja národnostných menšín za prirodzené poslanie pri formovaní moderného Slovenska.

Vláda bude vytvárať podmienky pre rozvoj národnostných menšín v oblasti uchovávaní a rozvíjania ich identity, jazyka, kultúry a tradícií, ktoré podporujú všestranný rozvoj celej spoločnosti.

Vláda garantuje dôstojné podmienky pre rozvoj každej národnostnej menšiny v duchu Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodných zmlúv a dohovorov, pri zachovávaní status quo, vyvážených vzťahov väčšinového národa s národnostnými menšinami, prostredníctvom tolerantného dialógu slovenskej spoločnosti.

Vláda zriadi Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny a občiansku spoločnosť so zodpovedajúcimi koordinačnými a rozhodovacími právomocami.

6. KVALITA ŽIVOTA AKO VÝSLEDOK SÚDRŽNEJ SPOLOČNOSTI

Vláda istôt občanov vychádza z presvedčenia, že súdržnosť občanov Slovenskej republiky je základom nielen stability, ale aj rozvoja kvality ich života. Sociálna súdržnosť je závislá od súdržnosti všetkých vrstiev spoločnosti a od spájania vyváženej hospodárskej politiky s politikou sociálnou. Od toho závisí aj trvalo udržateľný rast kvality života občanov, ktorú možno dosiahnuť podporou vzdelávania, výskumu a vývoja inovácií a vytváraním modernej infraštruktúry nevyhnutnej na hospodársky a sociálny rozvoj. Pri posudzovaní kvality života jednotlivcov a spoločnosti je nutné zohľadňovať nielen materiálnu životnú úroveň. Musíme posudzovať zdravie, vzdelávanie, náplň osobnej činnosti vrátane práce, priestor na politickú a občiansku angažovanosť, vplyv vládnych opatrení, medziľudské vzťahy a sociálne kontakty, istotu alebo naopak neistotu hospodárskej a fyzickej povahy, kvalitu životného prostredia. To všetko sa proporcionálne rozvíja v spoločnosti, ktorá do svojho rozvoja aplikuje znalostne sociálny model.

V poslednom období došlo k rozpadu verejného zdravotníctva, zníženiu reálnych miezd, rastu nezamestnanosti, neriešeniu problémov spojených s dlhodobou nezamestnanosťou, zhoršeniu ochrany zamestnancov, chaosu v politike voči starším ľuďom, v sociálnych službách, k nekoordinovanému postupu medzi orgánmi štátnej správy a územnej samosprávy v sociálnej politike a k rozpadu sociálneho dialógu. Celý sociálny systém bol pod vplyvom neriadeného experimentu na najslabších skupinách obyvateľstva, rástla chudoba nielen v hospodársky slabých regiónoch. Systém bol deštruovaný, čo narušilo istotu občanov pri riešení ich životných sociálnych udalostí.

Vláda vytvorí stabilný rámec sociálnej politiky pre istoty občanov, pričom za kľúčové považuje:

- starostlivosť o zdravie občanov v spoločnosti, ktorú musí opäť rozhodne prevziať revitalizované a stabilizované verejné zdravotníctvo,
- rodinu, ako základnú bunku určujúcu kvalitu života a istôt občanov,
- riešenie dlhodobej nezamestnanosti rozvinutými programami, ktoré vytvoria podmienky na zlepšenie prístupu k zamestnaniu znevýhodnených skupín na trhu práce,
- posilnenie aktivačných schém pre mladých nezamestnaných, občanov s nižšou kvalifikáciou, vrátane osobného poradenstva, intenzívnej rekvalifikácie, dotovanie zamestnaní a grantov pre začínajúcich živnostníkov,
- zvýšenie kvality života staršej generácie ako komplexnej problematiky, ktorá posilní súdržnosť spoločnosti.

Vláda oživí politiku hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, ktorá bude kľúčovým prvkom rozvoja ľudského potenciálu Slovenska, aby sa stalo stabilným, moderným a konkurencieschopným.

Vláda vyvinie maximálne úsilie, aby prijímané zásadné opatrenia mali podporu u väčšiny obyvateľstva. Ich realizácii bude predchádzať široká odborná diskusia s cieľom dosiahnuť spoločensko-politický konsenzus. Nezanedbateľné miesto v tomto procese budú mať zástupcovia sociálnych partnerov. K tomu musí slúžiť efektívny sociálny dialóg. Ten musí vyústiť aj do zvýšenia pokrytia zamestnancov kolektívnymi zmluvami. Preto sa bude novelizovať zákon o kolektívnom vyjednávaní, aby bola odstránená prekážka pre ukladanie a rozširovanie kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa na iných zamestnávateľov. Vláda

považuje minimálnu mzdu za mimoriadne dôležitý nástroj vo vytváraní podmienok pre záujem pracovať najmä u marginalizovaných skupín občanov. Preto v súlade so stavom verejných financií zväží úpravu režimu valorizácie minimálnej mzdy vo väzbe na priemernú mzdu a na životné minimum.

Rodina – základná bunka určujúca kvalitu života

Rodina ako základná štrukturálna zložka ľudskej spoločnosti prešla za uplynulých dvadsať rokov výraznými zmenami. Konflikt medzi nevyhnutnosťou mať platenú prácu a potrebou rodinného života výrazne zmenil štruktúru rodiny na Slovensku a vytvoril sa nový model rodinného správania. Klesal počet sobášov, rástla rozvodovosť, vek sobášiacich sa, pribudol aj výrazný prepád pôrodnosti a plodnosti, radikálne poklesla potratovosť. Rástol počet detí narodených mimo manželstva, došlo k starnutiu populácie, nastal návrat k viacgeneračnému spolužitiu a spájaniu rodín v rámci jedného bytu či domu, pokračoval posun k jednotnému modelu rodiny a k ubúdaniu súrodeneckých vzťahov. To všetko sa prejavilo potlačovaním významu dosiaľ jedinej formy rodiny uznávanej slovenskou spoločnosťou, a to tradičnej manželskej rodiny. Zanedbávali sa vplyvy, ktoré prináša postmoderná éra vyspelých spoločností, spojená s rastúcimi požiadavkami platenej práce na čas a s rastúcou účasťou žien na trhu práce. To narúša historický vzťah medzi platenou ekonomikou a oblasťou starostlivosti, príznačnou pre industriálnu sféru. Narušila sa súdržnosť spoločnosti a jej dôležitého determinantu, akým je rodina. V znalostno sociálnom modeli rozvoja spoločnosti sa predpokladá, že dôležitú úlohu zohrá občianska spoločnosť vrátane cirkví. Tlak trhu na rodinný život vytvára pestrejšie rodinné modely. Aby nevznikali depriváčne modely rodiny, je potrebná aj variabilnejšia podpora rodiny.

Preto vláda presadí:

- aby rodinná politika bola centrom záujmu sociálnej politiky štátu,
- dôsledné uplatňovanie základnej zásady Zákona o rodine, podľa ktorej je manželstvo jedinečný zväzok medzi mužom a ženou, ktorý má spoločnosť chrániť a napomáhať jeho dobro,
- aby sa obnovila rovnováha ekonomickej úlohy rodiny a jej sociálnej funkcie; s týmto cieľom podporí aj rozvoj finančnej gramotnosti,
- aby sa obnovila prirodzená reprodukčná rovnováha populácie.

Vláda prijme v oblasti rodinnej politiky tieto opatrenia:

- spracuje novú Koncepciu štátnej rodinnej politiky Slovenskej republiky do roku 2020, ktorá vymedzí strategické ciele, princípy a opatrenia na jej realizáciu s cieľom revitalizácie rodinného života a výraznejšej obnovy jej sociálnej funkcie,
- prehodnotí predpisy pracovného a rodinného práva tak, aby sa výraznejšie akceptovali potreby vyváženého vzťahu ekonomickej a sociálnej funkcie rodiny, povinnosti verejných inštitúcií, úlohy zamestnávateľov a postavenie občianskych združení,
- podporí terénne opatrenia smerujúce k stabilizovaniu pomerov v sociálne odkázaných rodinách,
- podporí ochranu maloletých tak, aby sa v čo najširšom meradle uplatňovala zásada, podľa ktorej má každé dieťa od narodenia vyrastať v prirodzenom rodinnom prostredí,
- vyhýbať sa umiestňovaniu detí do ústavnej starostlivosti ako najkrajnejšiemu riešeniu a preto podrobí odbornej analýze procesné predpisy a predpisy rodinného

- práva v častiach týkajúcich sa umiestňovania detí do náhradnej rodinnej starostlivosti,
- vo všetkých legislatívnych návrhoch bude cieľavedomejšie presadzovať princípy rodovej rovnosti, posilní jej inštitucionalizáciu a bude systematicky monitorovať jej vývoj.

Práca ako zdroj kvality života občanov a spoločnosti

Vláda istôt pre občanov vychádza z poznania, že v ekonomicky aktívnom období života zohráva kľúčovú úlohu v ich istotách práca vykonávaná formou zamestnania. Práca v zamestnaní je dôležitá nielen pre obživu, ale aj osobnú identitu občana v celkovej sociálnej identite spoločnosti. Neprináša iba materiálne hodnoty vlastníkom hmotných a finančných statkov, ale formuje aj postavenie a životné hodnoty zamestnancov. Slovenská republika bude v druhej dekáde 21. storočia spoločnosťou založenou predovšetkým na kvalitných zamestnaneckých vzťahoch, kde sa budú formovať jej hodnoty a charakter. Preto pracovnoprávna legislatíva, ktorá vychádza z Ústavy Slovenskej republiky, je a musí byť jednou z prioritných zložiek právneho poriadku Slovenskej republiky. Vyvážený vzťah zamestnanca a zamestnávateľa vytvára predpoklady na tvorbu trvalo udržateľného rastu kvality života občanov. Vláda po kvalifikovanom prerokovaní so sociálnymi partnermi pripraví zmenu Zákonníka práce.

Pretože pracovné miesta sa tvoria pri procese zhodnocovania ľudskej práce, vláda považuje prácu v zamestnaneckom pomere za dominantnú pre kvalitu života občanov. Garantuje, že cieľom jej politiky v tejto sfére bude sociálne začleňovanie, dobre fungujúci trh práce, rovnako aj systémy vzdelávania, zvýšenie mobility a uvoľnenie inovačného a kreatívneho potenciálu ľudí. Prechod na nové trvalo udržateľné sociálne, trhové, inteligentnejšie a ekologickejšie hospodárstvo bude založený na inovačných postupoch, lepšom využívaní zdrojov a na znalostiach. Musí byť sprevádzaný vytváraním nových pracovných príležitostí, bojom proti rastúcej nezamestnanosti, chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Na dosiahnutie udržateľného rastu vláda prijme opatrenia, v ktorých budú ľudia a zodpovednosť štát na prvom mieste.

Priority vlády:

- vytváranie hodnôt prostredníctvom rastu založeného na znalostiach,
- posilnenie postavenia občanov v inkluzívnych spoločnostiach (nadobudnutie nových zručností, podpora kreativity a inovácie, rozvoj podnikania a plynulý prechod medzi zamestnaniami),
- presadzovanie väčšieho počtu pracovných príležitostí výmenou za väčšiu adaptabilitu ľudí,
- vytváranie kvalitných pracovných miest založených na dôstojnej, bezpečnej a dobrej práci, vrátane spravodlivého odmeňovania,
- zlepšenie šance mladých zamestnať sa a začleniť sa po skončení štúdia na trh práce,
- väčší dôraz kladený na ohrozené skupiny, rodovú rovnosť a na sociálnu súdržnosť,
- vytváranie zelených pracovných miest.

Do činnosti zameranej na zmierňovanie vplyvu finančnej krízy na zamestnanosť a na sociálnu oblasť vláda aktívne zapojí sociálnych partnerov. V tomto kontexte bude hrať dôležitú úlohu aj primerané sociálne zabezpečenie, ktoré motivuje k práci a zároveň udržuje kúpnu silu.

Preto vláda považuje za nevyhnutné:

- pokračovať v realizácii Európskej stratégie zamestnanosti v súlade s prioritami Stratégie Európskej únie do roku 2020,
- vybudovať systém predvídania potrieb trhu práce a zručností tak, aby sa dosiahol čo najväčší súlad medzi dopytom po práci a ponukou práce,
- podporovať konkurencieschopnosť zvyšovaním zručností a adaptability pracovnej sily, ktorá bude reagovať na potreby trhu práce, ako aj prostredníctvom aktívnej politiky trhu práce,
- posilniť aktivačné schémy najmä pre pracovníkov s nižšou kvalifikáciou, vrátane osobného poradenstva, intenzívnej rekvalifikácie, učňovského vzdelávania, dotovaných zamestnaní, ako aj grantov pre samostatne zárobkovo činné osoby a začínajúce podniky,
- zamerať programy na podporu najzraniteľnejších občanov,
- zlepšovať monitorovanie rozvoja zručností a ich súladu so skutočnými a očakávanými potrebami, pokiaľ ide o voľné pracovné miesta,
- prehodnotiť územnú organizáciu verejných služieb zamestnanosti na zabezpečenie efektívnej spolupráce s mestami, obcami a so samosprávnymi krajmi pri tvorbe a uplatňovaní regionálnych politík zameraných na podporu rastu zamestnanosti,
- naďalej realizovať programy a projekty na riešenie dlhodobej nezamestnanosti a na zlepšenie prístupu k zamestnaniu znevýhodnených skupín na trhu práce,
- pokračovať v zabezpečovaní kultúry práce, založenej na štandardoch medzinárodnej organizácie práce, Rady Európy a EÚ,
- pokračovať v eliminácii nelegálneho zamestnávania,
- upraviť legislatívne predpoklady ustanovené zákonom a vykonávacími predpismi o ďalšie skutočnosti prehlbujúce starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb,
- na základe sledovania vývoja v oblasti miezd postupne zvyšovať minimálnu mzdu,
- vytvoriť moderné systémy sociálnej bezpečnosti,
- v záujme vynútiteľnosti práva pokračovať v personálnom a odbornom posilňovaní orgánov inšpekcie práce na zabezpečenie dohľadu štandardného v Európskej únii.

Zvýšená nezamestnanosť je krutým výsledkom svetovej hospodárskej krízy. S nezamestnanosťou je spojený pokles životného štandardu, v určitých skupinách obyvateľstva a v niektorých regiónoch na Slovensku dokonca výrazný. Napraviť tieto deformácie nemožno radikálne. Je to proces, ktorý si vyžaduje ucelenú stratégiu minimálne v strednodobom horizonte.

Preto vláda považuje:

- znižovanie nezamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľstva a ich ohrozenia na trhu práce za súčasť stratégie odstraňovania chudoby v SR,
- stratégiu odstraňovania chudoby v SR za viacdimeziálny proces, ktorý nesúvisí iba s tvorbou pracovných miest a so službami v zamestnanosti.

Pri výkone vládnej moci:

- prehodnotí možnosti ustanovenia inštitútu životného minima ako spoločensky uznanej sociálno-ekonomickej veličiny sociálneho systému a merania kvality života,

- bude doterajšie úspešné formy integrácie zdravotne a telesne postihnutých občanov do spoločnosti rozvíjať spolu s obcami, mestami, so samosprávnymi krajinami, s občianskymi združeniami a cirkvami,
- posilní riešenie zamestnávania dlhodobo nezamestnaných ako komplexný problém prostredníctvom niekoľkých druhov politik – najmä regionálnej politiky, politiky vzdelávania, bytovej politiky, politiky verejných služieb – vytvorí podmienky na lepšiu uplatniteľnosť týchto osôb na trhu práce a v spoločnosti,
- lepšou spoluprácou medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi, verejnou správou a službami zamestnanosti eliminuje náchylnosť mladých ľudí zostať mimo trhu práce, na takúto spoluprácu vytvorí aj právne podmienky,
- pri začleňovaní okrajových rómskych komunít bude pokračovať v súlade s Dekádou začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 a Strednodobou koncepciou rozvoja rómskej národnostnej menšiny v Slovenskej republike 2007 - 2015 s prierezovými aktivitami, ktoré koncentrujú efektívne vynaložené finančné zdroje i s participáciou cirkví a cirkevných zborov na Slovensku,
- stratégie inklúzie marginalizovaných rómskych komunít bude realizovať najmä prostredníctvom lokálnych stratégií komplexného prístupu a lokálnych partnerstiev sociálnej inklúzie,
- vytvorí kultúru zabraňovania všetkým druhom diskriminácie pri vzniku zamestnaneckých vzťahov na pracoviskách, v tomto zmysle zefektívni najmä činnosť Národného inšpektorátu práce,
- vypracuje ucelený systém na vyhľadávanie a prísne trestanie nelegálneho zamestnávania, a to najmä účinnejšou spoluprácou zamestnávateľských a odborárskych organizácií s Národným inšpektorátom práce, orgánmi miestnej samosprávy a s Políciou Slovenskej republiky,
- bude pokračovať v transformácii úradov práce a sociálnych vecí a rodiny na organizáciu, ktorá neplní iba administratívnu a evidenčnú funkciu, ale vykonáva aj poradenské a konzultačné služby nezamestnaným a ohrozeným nezamestnaným. Rovnako aj zamestnávateľom, odborom, obciam a mestám, a to komplexným prístupom sociálnej ochrany občanov a vytváraním podmienok na ich zamestnanie,
- zabezpečí legislatívnu ochranu ľudí s nízkymi príjmami a marginalizovaných skupín pred zadlžovaním najmä nebankovými subjektmi, ktoré poskytujú úvery hraničiace s úžerou.

Starostlivosť o zdravie – zdravý občan, vyliečený pacient a spokojní zdravotníci

Zdravie občanov je najväčšia hodnota a zdroj bohatstva spoločnosti, ktoré treba chrániť a rozvíjať. Poslaním zdravotníctva je významne prispievať k zvyšovaniu kvality života občanov prostredníctvom znižovania úmrtnosti, chorobnosti, trvalých a dočasných následkov chorôb a úrazov, poskytovaním účelovej, kvalitnej a efektívnej zdravotnej starostlivosti, pôsobením verejného zdravotníctva, podporou individuálnej a komunitnej starostlivosti o zdravie.

Zdravotná politika vlády vychádza z európskych tradícií a skúseností s prihliadnutím na špecifiká Slovenskej republiky. Právo na ochranu zdravia a zdravotnú starostlivosť je základné ľudské právo a verejný záujem prioritného významu. Základným princípom musí byť rovnosť a solidarita občanov pri ochrane zdravia a poskytovaní dostupnej, kvalitnej a efektívnej zdravotnej starostlivosti, ako jednej zo základných verejných služieb. Zdravie občana je najlepšou investíciou pre silnú ekonomiku a spokojnú spoločnosť, preto vláda sa

zaväzuje vykonať všetky možné a dostupné opatrenia, ktoré verejné zdravotníctvo bude v Slovenskej republike stabilizovať a rozvíjať.

Obnovíme otvorenú a systematickú komunikáciu s odbornou verejnosťou, stavovskými a odborovými organizáciami. Všetky zásadné systémové zmeny musia byť výsledkom odborného a spoločenskej dohody zúčastnených strán.

Vláda počas celého funkčného obdobia neuskutoční transformáciu univerzitných, fakultných a verejných nemocníc na akciové spoločnosti, čím zabráni ich privatizácii a znižovaniu kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti, ako aj ohrozeniu existencie nemocníc.

Vláda posilní systém verejného zdravotníctva a štátneho zdravotného dozoru. Pripraví strategické materiály, vrátane zámeru na postupnú zmenu od poskytovania zdravotnej starostlivosti pacientom ku komplexnému prístupu starostlivosti o zdravie občanov, národných programov podpory zdravia a preventívnych programov v najdôležitejších oblastiach. Pôjde o všetkých občanov, so zameraním sa na starostlivosť o deti a mladistvých, o ženy, seniorov, onkologických pacientov a o ďalšie najviac ohrozené skupiny obyvateľstva, prevenciu civilizačných ochorení, podporou konzumácie zdravých potravín, zdravého životného prostredia a aktívnej rekreácie v prírodnom prostredí.

Vláda bude dôsledne dbať na dodržiavanie zákonov týkajúcich sa ochrany zdravia. Bude pokračovať v aktívnej ochrane nefajčiarov a prijímať protialkoholické a protidrogové opatrenia.

Vysoká kvalita, dostupnosť a efektívnosť zdravotnej starostlivosti je nevyhnutnou podmienkou spokojnosti a dôvery občanov v systém organizácie, riadenia, dôslednej kontroly a samotného výkonu poskytovania zdravotnej starostlivosti. Snahou vlády bude, aby sa na celom území SR poskytovala zdravotná starostlivosť na úrovni súčasných poznatkov medicíny. Dosiahne to zavádzaním štandardných diagnostických a liečebných postupov, kontinuálnym vzdelávaním zdravotníckych pracovníkov a vyhodnocovaním indikátorov kvality u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Zlepšovanie mzdového ohodnotenia pracovníkov v rezorte zdravotníctva je jednou z priorit v oblasti zdravotníctva. Vláda v medziach ekonomických možností zavedie také mechanizmy do spôsobu riadenia a financovania a rezortu, aby bol primeraný dostatok prostriedkov na zvyšovanie odmeňovania zdravotníckych pracovníkov. V oblasti vzdelávania zdravotníckych pracovníkov podporí návrhy na úpravu systému tak, aby nedochádzalo k nedostatku niektorých špecializácií potrebných na správne a komplexné poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Vláda pre ochranu zdravotníckych pracovníkov bude dôsledne dbať na dodržiavanie Zákonníka práce a noriem v zdravotníckych zariadeniach. Bude spolupracovať s odbornými a odborovými organizáciami na rozvoji stratégie zmien pomerov v zdravotníctve.

Vláda podporí optimalizáciu siete poskytovateľov zdravotnej starostlivosti s dôrazom na zabránenie nekontrolovateľného rastu najmä v špecializovanej ambulantnej starostlivosti a navrhne riešenie problematiky LSPP. V oblasti poskytovania ambulantnej zdravotnej starostlivosti je nevyhnutné v spolupráci s odbornými spoločnosťami, stavovskými a vzdelávacími inštitúciami dostatočne zatriktívniť pôsobenie lekára vo všeobecnej a stomatologickej starostlivosti.

Vláda zavedie prísnu kontrolu hospodárenia nemocníc, čím sa zabráni neúčelnému vynakladaniu finančných prostriedkov. Aby nedochádzalo k zadlžovaniu nemocníc, ktoré bolo historicky najväčšie v poslednom období, vláda nepripustí privatizovanie ekonomicky lukratívnych činností nemocníc, tak vytvorí podmienky pre ich finančnú stabilizáciu.

Významnou úlohou je dobudovanie siete urgentných príjmov a traumatologických centier, nakoľko urgentná medicína predstavuje významný prvok integrovaného záchranného systému.

Vláda zachová sieť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pod kontrolou štátu v podmienkach, ktoré budú garantovať rozsah a dostupnosť zdravotnej starostlivosti hradenej z verejného zdravotného poistenia pre všetkých pacientov. Bude podporovať rozvoj univerzitných nemocníc, ktoré predstavujú integrovaný a všeobecne dostupný medicínsky systém poskytujúci výhody najvyššej kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a vedeckého výskumu v medicíne. Vo svojej práci sa orientujú predovšetkým na potreby individuálnych pacientov a na riešenie spoločensky závažných zdravotných problémov.

S prihliadnutím na ekonomické možnosti a výsledky medicínskeho, prevádzkového a technického auditu bude podporená dostavba moderného celoslovenského medicínskeho komplexu Rázsochy, ktoré prinesie zabezpečenie zdravotnej starostlivosti s dosahom pre celú SR. Týmto krokom sa zároveň vyrieši aj vzdelávacia základňa slovenského zdravotníctva.

Rezort zdravotníctva bude pokračovať v krokoch, ktoré zabezpečia znižovanie nákladov a zároveň zvýšia dostupnosť liekov a zdravotníckych pomôcok bez doplatkov pre všetky závažnejšie ochorenia. Vláda vytvorí podmienky pre sprehľadnenie vzťahov medzi výrobcami liekov, zdravotníckymi pracovníkmi a pacientmi a odstráni pretrvávajúce problémy trhu s liekmi vzniknuté v súvislosti s účelovými legislatívnymi opatreniami predchádzajúcej vlády.

Vláda prijme opatrenia v súlade s ústavou a platnou európskou legislatívou, s cieľom maximálne možného využitia prostriedkov, ktoré zo zákona vyberajú zdravotné poisťovne od občanov, na diagnostiku a liečbu pacientov. Navrhne také legislatívne a organizačné opatrenia, aby nedochádzalo k neefektívnemu vynakladaniu prostriedkov určených zo zákona na zdravotnú starostlivosť. Významným krokom v tomto smere bude prehĺbenie princípu solidarity zohľadnením chorobnosti v rámci systému prerozdeľovania poistného. Vláda bude počas svojho funkčného obdobia hľadať možnosti a zdroje dofinancovania výpadkov spôsobených znížením platby za poistencov štátu predchádzajúcou vládou.

Vláda považuje využívanie elektronických informačných systémov (eHealth) za jednu zo základných podmienok, vedúcu k zlepšeniu ochrany zdravia a k zvýšeniu kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Preto rezort zdravotníctva urýchli a zintenzívni zavádzanie eHealth aplikácií do praxe s cieľom zvýšenia kvality, dostupnosti a efektívnosti poskytovanej zdravotnej starostlivosti v prospech občanov, zdravotníkov a celého systému zdravotníctva financovaného z verejných zdrojov. Prioritne sa zameria na elektronickú zdravotnú dokumentáciu a jej využívanie ošetrojúcimi lekármi, elektronickú preskripciu a medikáciu, informovanosť občanov o zdraví, chorobách, podporu starostlivosti o chronických pacientov a verejné zdravie. Národné centrum zdravotníckych informácií bude plniť rolu národného operátora eHealth.

Vláda vypracuje a začne realizovať komplexný systém starostlivosti o zdravie staršej generácie rozvojom geriatrického sektora zdravotníctva a špecifickej sociálnej starostlivosti o seniorov formou podpory vytvárania zariadení zdravotno-sociálneho charakteru, vrátane formy modelu ich financovania a vymedzenia úloh štátu, samosprávnych krajov, miest a obcí. Na vytváranie kapacít zdravotno-sociálneho charakteru využijú aj prebytočné zdravotnícke zariadenia.

Kvalita života starších ľudí a občanov so zdravotným postihnutím ako dôležitý determinant súdržnej spoločnosti

Kvalita života staršej generácie je komplexný problém, nie iba ekonomický. Súvisí najmä s premenou spôsobu života ľudí v aktívnom veku, kde úspešnosť je založená na presadzovaní vysokej individualizácie. Tá vytláča starších ľudí z ich aktívnejšieho podielu na živote spoločnosti a narúša aj funkciu rodiny. Súvisí so zdravotníctvom, s prístupom ku kvalitným a komplexným sociálnym a zdravotníckym službám. Dôležitá je aj ponuka cenovo prístupných, ale kvalitných špeciálnych tovarov a služieb pre starších ľudí. Súvisí to aj so schopnosťou poskytovať a sprístupniť nové výdobytky civilizácie, čo má spojitosť s jednoduchším prístupom k praktickému celoživotnému vzdelávaniu starších ľudí. Rovnako dôležitá je tiež problematika bývania starších ľudí.

Všetky tieto aktivity predstavujú aj bázu pre stabilizujúcu domácu spotrebu v hospodárstve štátu. Vytváranie podmienok na udržateľnú kvalitu života starších ľudí sa považuje za dominantné pri nastavení dôchodkového systému, s dôrazom na starobné dôchodky. Je to dôležitý prvok v systéme udržania kvality života starších ľudí, ale nie jediný.

V zmysle Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím vláda bude chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké využívanie ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti.

Preto vláda považuje za nevyhnutné:

- vypracovať nový Národný program podpory a ochrany starších ľudí,
- vytvoriť optimálne podmienky pre implementáciu Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím vrátane inštitucionálneho zabezpečenia procesu jeho implementácie a monitoringu,
- v intenciách Dohovoru vypracovať nový Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím,
- vytvoriť Národný register osôb so zdravotným postihnutím z dôvodu celospoločenského záujmu.

Vážnym sociálnym, ale aj ekonomickým problémom v najbližšej dekáde bude spôsob udržania príjmu starších ľudí - dôchodcov potrebného na zabezpečenie ich udržateľnej kvality života. Je to v dôsledku relatívne znižujúcich sa príjmov do dôchodkového systému. Z uvedených dôvodov:

- vláda vypracuje dlhodobú koncepciu dôchodkovej politiky na základe širokej odbornej diskusie,
- dôchodkový systém vláda posudzuje v komplexe celého systému sociálneho zabezpečenia a daňovej sústavy. Vytrhávajúce dôchodkový systém z celkového systému verejných financií je jedna zo základných chýb, ktoré viedli

po roku 2002 k veľkým deformáciám v systéme sociálnej súdržnosti slovenskej spoločnosti, a to nielen s krátkodobým, ale aj s dlhodobým účinkom,

- solidarita ako základný fundament európskej civilizácie je základom dôchodkového poistenia aj v budúcnosti. Týka sa tak medzigeneračnej solidarity, ako aj solidarity medzi bohatými a chudobnými občanmi. Je potrebné definovať budúci dôchodkový systém na univerzálnom princípe a na zásadách spravodlivosti, zásluhovosti, vedomia spolupatričnosti, zodpovednosti a solidarity; zároveň sa musí vhodne skombinovať dobrovoľnosť a povinnosť i funkcie štátu aj súkromných subjektov pri zabezpečovaní fungovania a financovania dôchodkového systému,
- dôchodkový systém by mal byť postavený na rovnakom dôchodkovom nároku pre všetkých, aby zabezpečoval minimálne dôchodkové príjmy s vyváženou mierou solidarity a zásluhovosti,
- cieľom je dôchodkový systém, ktorý spoľahlivo zabezpečuje obyvateľov pred chudobou v starobe a poskytuje možnosť zachovania primeranej životnej úrovne v čase, keď občan nemá možnosť zabezpečiť si krytie svojich životných potrieb z pracovných príjmov.

Na splnenie týchto zásad bude vláda presadzovať nasledovné opatrenia:

- Sociálna poisťovňa zostane kľúčovou inštitúciou sociálneho systému s prehľadnou štruktúrou jednotlivých druhov poistenia vyjadrených ich fondmi a s nízkymi prevádzkovými nákladmi; s týmto cieľom bude potrebné zaviesť do praxe jednotný výber daní a sociálnych odvodov; dôslednejšie ako doteraz odčleniť jej výkonnú funkciu od funkcie kontrolnej a dozornej, realizovanú jej samosprávnym orgánom, s dôslednejším využitím tripartitného princípu,
- v oblasti priebežne financovaného dôchodkového systému prioritou naďalej zostáva jeho finančná udržateľnosť; k stabilizácii finančnej udržateľnosti dôchodkového systému výraznejším spôsobom prispeje realizácia projektu UNITAS (projekt zjednotenia výberu daní, cla a odvodov),
- opätovne v systéme starobného dôchodkového sporenia vláda uplatní princíp dobrovoľnosti a prehodnotí opodstatnenosť počtu fondov, a to aj vo vzťahu ku garantovaným nárokom,
- na zlepšenie príjmovej situácie starších ľudí vytvorí podmienky na pokračovanie ich pracovných aktivít aj po dosiahnutí dôchodkového veku,
- obnoví význam doplnkového dôchodkového sporenia, a to najmä prostredníctvom zvyšovania jeho atraktivity pre všetkých, ktorí naň prispievajú,
- zákonne zavedie kategóriu minimálneho dôchodku,
- postupne uplatní princíp univerzality voči všetkým druhom povolání a zamestnania.

Do komplexu, ktorý umožňuje plnohodnotnú účasť starších ľudí a osôb so zdravotným postihnutím na harmonickom a udržateľnom rozvoji spoločnosti, patrí aj dostupnosť kvalitných, prístupných a špecializovaných zdravotníckych služieb a zodpovedajúcich sociálnych služieb. Kultúra vzťahu spoločnosti k starším ľuďom a osobám so zdravotným postihnutím musí vychádzať zo súdržnej rodinnej politiky, z aktívnej účasti miestnej samosprávy, samosprávnych krajov, občianskych združení a cirkví, ale aj bývalých zamestnávateľov a odborov bývalých zamestnávateľov. Veľmi akútny sa ukazuje problém kvalitných a prístupných opatrovateľských služieb pre starších ľudí.

Bývanie ako dôležitá súčasť udržateľnej kvality života

Vláda považuje pre rozvoj bývania za kľúčové:

- pokračovať v uplatňovaní doteraz zavedených podporných nástrojov, sústrediť sa na prehodnotenie kvality obytného prostredia bytových domov, najmä panelových sídlisk a centrálnych častí miest, ako aj na obnovu bytových domov,
- využiť možnosti získavania finančných zdrojov zo štrukturálnych fondov EÚ na revitalizáciu pod podmienkou spracovania komplexných zónových plánov revitalizovaných území sídiel, pričom využiť európsku iniciatívu JESSICA na zvýšenie úverových finančných zdrojov na revitalizáciu sídlisk,
- naďalej uplatňovať zavedené fiškálne a sociálne nástroje v zmysle smernice Rady Európy tak, aby bývanie bolo dostupné aj pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva v primeranom štandarde,
- stabilizovať objem finančných prostriedkov na podporné programové nástroje do rozvoja bývania a vytvoriť legislatívne a inštitucionálne podmienky na zapojenie súkromných zdrojov v rámci verejno-súkromného partnerstva,
- pokračovať a rozšíriť programy na znižovanie energetickej spotreby a na zvyšovanie podielu obnoviteľných zdrojov do bývania,
- vytvoriť podmienky na finančné udržanie Programu výstavby obecných nájomných bytov nižšieho štandardu, určených na bývanie občanov v hmotnej núdzi, vytvoriť podmienky na výstavbu technickej vybavenosti v rómskych osadách.

Vláda upriami pozornosť na rozvoj nájomného bývania ako vo verejnom, tak aj v súkromnom sektore. V nadchádzajúcom období bude legislatívne riešiť problematiku nájomných vzťahov súkromných vlastníkov a nájomcov bytov, ale tiež vzťahov vlastníkov a nájomcov všeobecne. Vláda zachová inštitút chráneného nájmu bytu pri vzájomne vyváženom postavení vlastníkov a nájomcov. Vláda bude naďalej podporovať rozvoj bývania zavedeným systémom finančných nástrojov z verejných zdrojov, s ich prípadnými úpravami. Podporí aj väčšie zapojenie súkromného kapitálu do výstavby nájomných bytov so zameraním na mladých občanov.

Sociálna politika ako nástroj na trvalý a udržateľný rast kvality života občanov

Jednou z priorít v oblasti sociálneho poistenia je vytvorenie legislatívnych podmienok na prístupenie k ratifikácii Európskeho zákonníka sociálneho zabezpečenia, čím sa všeobecne zvýši úroveň sociálneho poistenia v oblasti nezamestnanosti, nemocenských dávok, pracovných úrazov a chorôb z povolania.

Vyššiu úroveň hospodárskej a sociálnej súdržnosti chce vláda dosiahnuť zásadnou reštrukturalizáciou verejných výdavkov. Posilnia sa výdavky verejných rozpočtov na plnenie vitálnych funkcií štátu, ktoré zabezpečujú tvorbu, udržiavanie a rast ľudského kapitálu. Len tak možno obnoviť rovnováhu medzi ekonomickými a sociálnymi cieľmi rozvoja Slovenska. Prejaví sa to tak vo vzťahu k trhu práce (aktívna politika zamestnanosti), vo vzťahu k rodinám (hlavne podpora neúplných rodín a domácností seniorov, ktoré sú najviac ohrozené sociálnymi rizikami), ako v oblasti bytovej politiky (podpora sociálneho bývania).

Vláda ucelenou sociálnou politikou, kde sa kvalita života dosahuje súdržnosťou všetkých vrstiev spoločnosti, posilní integritu spoločnosti na základe rovnakých práv sociálneho občianstva. Individualistické stratégie a stratégie skupinového sebestva fungujú

prevažne na úkor iných jednotlivcov, skupín a spoločnosti ako celku. Zachovanie a posilňovanie všeobecne akceptovaných sociálnych práv naopak posilňuje sociálnu integritu veľmi spoľahlivo. Na to je potrebný aj zodpovedajúci inštitucionálny rámec, ktorý spája rodinu, komunitu, obec, región, cirkvi a náboženské spoločnosti, tretí sektor a štát ako harmonický celok.

Vláda vytvorí podmienky na profesijné zabezpečenie výkonu sociálnej práce.

Postupy, ktoré vláda v praktickej sociálnej politike prijme, musia byť v súlade so smerovaním v EÚ. Lisabonská zmluva a stratégia EÚ 2020 akcentuje budúci vývoj EÚ ako vedomostnú, sociálne a ekologicky orientovanú spoločnosť. V tom vidí zdroj konkurenčnej schopnosti EÚ v globálnom priestore. Protokol o službách verejného záujmu ako príloha Lisabonskej zmluvy zdôrazňuje dôležitosť verejných služieb, vrátane sociálnych služieb. Potvrďuje zodpovednosť členských štátov za ich zriaďovanie, ako aj za organizáciu ich činnosti. Lisabonská zmluva urobila významný posun smerom k uznaniu sociálnych práv. Podobný prínos pre rozvoj sociálnej Európy predstavuje Charta základných práv Európskej únie, ktorá v oblasti sociálneho dialógu nielenže uznáva úlohu sociálnych partnerov, pri rešpektovaní ich autonómie, ale vytvára zmluvný základ „vrcholného tripartitného stretnutia“ s účasťou európskych sociálnych partnerov, hláv štátov, Európskej komisie a ďalších partnerov. Vláda akceptuje tieto nové právne záväzky a požaduje, aby sa v praktickej politike rozvíjali nielen v SR, ale i na úrovni EÚ.

Pre udržateľný rozvoj slovenskej spoločnosti a z toho plynúci rast kvality života občanov je podľa vlády potrebné:

- posilňovať integritu spoločnosti na základe rovnakých práv sociálneho občianstva,
- prehĺbiť koordináciu hospodárskej politiky so sociálnou politikou prostredníctvom dôslednejšej previazanosti všetkých opatrení vládneho programu,
- rozvíjať kvalifikované prístupy k štúdiu vývoja a rozvoja slovenskej spoločnosti prostredníctvom kvalifikovaného a systematického monitoringu, analýz procesov v slovenskej spoločnosti. Rovnako aj budovaním kvalitnejšieho sociologického a spoločenskovedného výskumu, identifikujúceho stratifikáciu a vývojové tendencie v slovenskej spoločnosti,
- upraviť doterajšie pravidlá sociálneho dialógu tak, aby bol funkčný aj na úrovni regiónov, odvetví a najmä podnikov a organizácií.

7. ROZVOJ REGIÓNOV SLOVENSKA

Vláda istôt pre občanov vytvorí podmienky na ďalší rozvoj regiónov a na odstraňovanie rozdielov medzi nimi, najmä budovaním infraštruktúry, posilnením regiónov cez výrobné investície, ako aj hospodárnym, účinným a účelným využívaním fondov EÚ. Kvalita života obyvateľstva sa musí formovať v konkrétnom prostredí regiónov Slovenska. Preto podporí regionálny rozvoj horizontálnou a vertikálnou koordináciou so zohľadnením rôznorodosti regiónov Slovenska. Zámerom vlády je vytvárať a uplatňovať také sociálno-ekonomické nástroje, ktoré budú znižovať regionálne disparity, zvyšovať konkurencieschopnosť regiónov, a tým aj kvalitu života. Princíp zvyšovania regionálnej konkurencieschopnosti znamená posilnenie schopnosti regiónov pružne reagovať na meniace sa podmienky, prispôsobovať im svoju sociálno-ekonomickú štruktúru, predvídať zmeny a usmerňovať ich. Na Slovensku dosiaľ prevažuje stratégia odstraňovania slabých stránok regiónov, jadrom sa však stane podpora rastových možností, zohľadňujúca danosti jednotlivých regiónov. Jednou z ciest je podpora klastrových iniciatív, a to nielen v oblasti cestovného ruchu. Vláda cielene podporí rozvoj cestovného ruchu aj prostredníctvom organizácií destinačného manažmentu v spolupráci s miestnou a územnou samosprávou.

Pri realizácii rozhodnutí vláda vychádza z Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako východiskového strategického dokumentu, ktorý komplexne určuje prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období, pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja. Vláda bude pokračovať v procese vyrovnávania regionálnych rozdielov s využitím synergie fondov EÚ, rozvojových politík jednotlivých rezortov a programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávnych krajov, miest a obcí.

Vláda posilní ekonomický rozvoj regiónov aj dôrazom na podporu malého a stredného podnikania a cestovného ruchu ako perspektívneho odvetvia pre tvorbu nových pracovných príležitostí. Vytvorí tiež podmienky na skvalitňovanie a inovovanie činnosti regionálnych agentúr.

Vláda považuje úspešné a transparentné čerpanie fondov EÚ vo vzťahu k rozvoju regiónov za rozhodujúce. Pôjde najmä o dočerpanie pomoci z Regionálneho operačného programu (ROP) v období 2007 – 2013, ktorého hlavným cieľom je zvýšenie dostupnosti a kvality občianskej infraštruktúry a vybavenosti v regiónoch a krajov.

Súčasná prax ukázala, že sprostredkovateľské orgány, vytvorené v rámci samosprávnych krajov, významne pomohli k úspešnému čerpaniu financií z ROP. Vláda preto vytvorí na úrovni samosprávnych krajov podmienky na uplatnenie riadiacich a implementačných štruktúr v rámci pomoci a podpory z fondov EÚ, v línii strategických cieľov novej kohéznej politiky na roky 2014 – 2020. Bude koordinovať a koncentrovať intervencie v regionálnom priestore. Vytvorí predpoklady na absorpčnú schopnosť čerpania finančných prostriedkov z kohéznej pomoci EÚ na základe dostatočného množstva kvalitných projektov s aplikáciou komplexných projektov. Vláda ďalej výrazne posilní koordináciu a koncentráciu systému regionálnej podpory. Zabezpečí rozpracovanie a aplikáciu Stratégie EÚ 2020 s vplyvom na rozvoj regiónov Slovenska.

Na zabezpečenie týchto úloh, ale aj na určovanie priorít po roku 2013 pri vypracovaní nových operačných programov, bude spolupracovať s európskymi inštitúciami pri stanovovaní a podrobnejšom rozpracovávaní novej európskej politiky s dôrazom na potenciál v regiónoch a na regionálne aspekty rozvoja v podmienkach SR. Vláda presadí nielen

maximálne čerpanie, ale aj efektívnu kontrolu účelnosti vynakladania finančných prostriedkov. Svoje úsilie zameria na rovnomerné čerpanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v priebehu jednotlivých rokov. Vláda sa bude usilovať o transparentnosť, zjednoduší mechanizmy administrácie projektov a ich predfinancovanie.

Vláda sa v ďalšom období zameria na analýzu doterajších skúseností nášho pôsobenia v EÚ, praktickú podobu jej kohéznej politiky a politiky sociálnej a regionálnej súdržnosti v našich podmienkach a ich prepojenia s jednotným trhom a s ostatnými kľúčovými prioritami EÚ. Vláda sa bude v záujme tvorby sociálne orientovaného trhového hospodárstva, založeného na inteligentnom, inkluzívnom a udržateľnom raste a schopnom čeliť globálnym výzvam, usilovať o prehodnotenie politiky súdržnosti v týchto intenciách. Slovensko sa dôsledne pripraví na rozvinutie prác na príprave novej finančnej perspektívy EÚ na roky 2014-2020, aby bola efektívne využitá pridaná hodnota, ktorú EÚ predstavuje na svetovej scéne.

Vláda bude posilňovať regionálnu a cezhraničnú spoluprácu s krajinami V4, Rakúskom a Ukrajinou. Zameria pozornosť na prípravu a implementáciu makroregionálnych stratégií, najmä na Stratégiu EÚ pre Dunajský región v spolupráci so všetkými štátmi a európskymi inštitúciami, ktoré sa na jej príprave a realizácii podieľajú.

Koordinovaným používaním verejných zdrojov bude vláda vytvárať podmienky na včasné a efektívne čerpanie fondov EÚ.

Vláda zabezpečí podmienky pre sociálnu inklúziu marginalizovaných rómskych komunít do spoločnosti s využitím komplexných projektov a prístupov. Oporu vláda vidí v relevantných strategických materiáloch, najmä v Stratégii Európskej únie o inklúzii Rómov, ktorá je rozpracovaná na podmienky Slovenska v Stratégii SR pre integráciu Rómov do roku 2020. Stratégia sa zameriava najmä na školstvo, zdravie, bývanie a zamestnanosť. Uvedenú stratégiu vláda vníma ako otvorený dokument, ktorý sa bude postupne dopĺňať a dopracovávať na základe vývoja reálnych riešení a relevantných podkladov.

Súčasný stav vo využívaní fondov EÚ na riešenie rómskej problematiky považuje vláda za kritický. Úroveň implementácie projektov participujúcich operačných programov v rámci tzv. Lokálnych stratégií komplexného prístupu bude vyžadovať osobitnú pozornosť. Systémové opatrenia pre využitie existujúcich alokácií zo štrukturálnych fondov EÚ budú riešené tak, aby sa dosiahla synergia a kontinuita aj v rámci novej kohéznej politiky na roky 2014 – 2020.

Cieľom programov riešenia rómskej problematiky bude z pohľadu vlády zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a zlepšenie ich podmienok. Pôjde hlavne o riešenia v oblasti výchovy a vzdelávania, bývania, práce, zdravotníctva, kultúry a jazyka. Taktiež o zlepšenie celkových podmienok v sociálnej oblasti, stavu životného prostredia a racionálne využívanie zdrojov.

Vláda sa bude zaoberať podmienkami a finančnou udržateľnosťou „Programu podpory výstavby obecných nájomných bytov nižšieho štandardu určených na bývanie občanov v hmotnej núdzi a podpory výstavby technickej vybavenosti v rómskych osadách.“ Koordinovanou spoluprácou súčinnosťou ústredných orgánov, miestnych samospráv, samosprávnych krajov, mimovládnych organizácií možno dosiahnuť udržanie podmienok

financovania projektov sociálne vylúčených a marginalizovaných rómskych komunít. Toto považuje vláda za jednu z podmienok úspešného rozvoja regiónov.

V rámci cezhraničných väzieb v regióne vláda podporí euroregionálne združenia a dôslednú implementáciu programov cezhraničnej spolupráce spolufinancovaných z fondov EÚ.

Vo vidieckych regiónoch bude vláda podporovať poľnohospodárstvo ako multifunkčné odvetvie. Vytvorí podmienky aj na komplexnú podporu rozvoja vidieckeho turizmu a agroturistiky, vrátane budovania infraštruktúry, chýbajúcich inštitúcií, informačného a rezervačného systému a podpory marketingu v cestovnom ruchu.